9

GENESIS

Bereishit
Noach
Lech Lecha
Vayeira
Chayei Sarah
Toldot
Vayeitzei
Vayishlach
Vayeishev
Mikeitz
Vayigash
Vayechi

EXODUS

Shemot Vaeira Bo Beshalach Yitro Mishpatim Terumah

Tetzaveh (20) תצוה

Tisa Vayakheil Pekudei

LEVITICUS

Vayikra Tzav Shemini Tazria Metzora Acharei Mot Kedoshim Emor Behar Bechukotai

NUMBERS

Bemidbar Naso Beha'alotecha Shelach Korach Chukat Balak Pinchas Matot Masei

DEUTERONOMY

Devarim
Va'etchanan
Eikev
Re'eh
Shoftim
Teitzei
Tavo
Netzavim
Vayeilech
Ha'azinu
Vezot Habrachah

Overview

n parashat Terumah, we saw God instruct the Jewish people how to build the Tabernacle, the means by which He would dwell both in this world and within each one of us. And—since the Torah is eternal and its every word applies in a personal as well as a historical sense—these instructions in all their minutiae also tell us how to construct our own personal Tabernacle: how to make ourselves, our lives, and our sphere of influence into a "home" for God, that is, how to refine them so they can be imbued with Divine consciousness and sustain it.

But once a home is built, the next step is to live in it. The Tabernacle itself is just an empty stage: a shell that is optimally "configured" for spiritualizing reality, but that needs to be utilized. The connection that has been set in place must be activated. Therefore, once God has finished instructing us how to construct the Tabernacle, the next stage is for Him to tell us how to use it. After *Terumah* comes *Tetzaveh*; *Tetzaveh* means "you will command," but also "you will connect."

Thus, in *parashat Tetzaveh*, God describes the priests, who officiate in the Tabernacle, and how they are to be installed into this office.

True, when God gave us the Torah at Mount Sinai, He prefaced the revelation with the promise that "you shall be unto Me a kingdom of priests and a holy nation." On a certain level, every Jew is supposed to be a priest, a being consecrated solely to the service of God, so wholly imbued with Divine consciousness that it overtakes and encompasses him entirely.

Nevertheless, ideal as this may sound, living at such a level would in the end be counterproductive. It would undermine the purpose of creation, since God created us not to be angels who have no relation to the here and now, but to be human beings who engage in the mundane tasks of living, in order to elevate and refine *all* aspects of the mundane world and cause Divine consciousness to permeate *all* aspects of reality.

Therefore, just as creation at large functions on a dual level—heaven and earth, sun and moon, day and night, male and female, breathing out and breathing in—so must the process of bringing the Divine presence into the world reflect this duality. There must be priests and lay people. In a sense, the priests are the exception that proves the rule. They

OVERVIEW OF TETZAVEH

serve both as the ideal that the lay population is to strive for and the channel through which Divine consciousness is transmitted to the laity. As the former, the people are inferior to them and strive to emulate them; as the latter, they exist only to serve the people and provide them with the inspiration they need in order to accomplish their task—which is the *true* purpose of creation.

On the personal level, then, this *parashah* is important for each of us because it describes both how our priestly proxies are made into what they are and—more to the point—how we are to consecrate a portion of our personality to the sole purpose of serving God. By creating ("installing") the priest within, we can then relate to the physical, human priest and both see him as the idealized vision of ourselves and derive through him Divine consciousness and inspiration.

The greater part of this *parashah* therefore deals with the process of making an individual into a priest. There are two phases in this process: vesting him in the priestly garments and performing on him the installation rites. The first half of the *parashah* describes the former, the second half the latter.

However, the *parashah* is also framed by two shorter segments that would seem to belong in the previous *parashah*. At the beginning of the *parashah*, Moses is told to prepare the oil for the lamps of the Candelabrum, and at the end of the *parashah*, to build an incense altar to be located in the outer chamber of the Tabernacle.

Positioning the commandment to make an incense altar at the end of this *parashah* is particularly unsettling. The Torah is, in effect, telling us that all the lengthy and detailed descriptions of the Tabernacle and the office of the priesthood are just a prelude or antecedent to the incense altar. Indeed, we are told in the Midrash that after "the Tabernacle and all its vessels were completed and all the installation rites were performed...the Divine presence did not descend [and manifest itself] until the incense was offered."²

This is because the incense differs fundamentally from all the other offerings brought in the Temple; it is in a class by itself. The purpose of the other sacrifices and offerings is to elevate or refine the physical, bodily aspect of our being, while the purpose of the incense is to bind our soul to God. The word for "sacrifice" in Hebrew (korban) means "[a means of] coming close," while the word for "incense" (ketoret) means "[a means of] binding." Whereas the other sacrifices primarily engage our four more "physical" senses—touch, sight, hearing, and taste—the incense engages our fifth, more "spiritual" sense—smell.³

The Tabernacle and the priestly office effect the indwelling of the Divine presence in the Jewish people, as is evident from the summary verses that conclude their description (just before the Torah gives the commandment to build the incense altar):

It is there [the Tent of Meeting] that I will convene with the Israelites, and it will thus be sanctified through My glory. I shall sanctify the Tent of Meeting and the [outer] Altar, and I will sanctify Aaron and his sons to minister to Me as priests. I will dwell in the midst of the Israelites and I will be their God. They shall know that I am God, their God, who brought them out of the land of Egypt so that I may abide in their midst; I am God, their God.

But after this, there is a yet higher level to be achieved, that of total connection between us and God, not just God dwelling *within* us. This is what is achieved by the incense; the

^{2.} *Midrash Tanchuma, Tetzaveh* 15, end. **3.** The relative spirituality of the sense of smell in relation to the other senses may be seen by the use of "smelling salts" to revive a fainted person, as well as by the fact that Jewish law permits smelling fragrances on the most spiritual day of the year, *Yom Kippur*, when other bodily indulgences are forbidden. **4.** Exodus 29:43-46.

OVERVIEW OF TETZAVEH

incense transforms us from separate beings who are able to "host" God into beings that are no longer separate but one with God. The smell of the incense transports us to the highest level of our being, where we are virtually a part of our Creator.

Still, as we said above, the purpose of life is not merely to achieve this sublime transcendence of total Divine consciousness but to bring it into reality. This is reflected in the very interesting connection between the burning of the incense and the lighting of the lamps of the Candelabrum:

Aaron shall burn spice incense upon [the inner altar]; he shall burn it every morning, when he cleans out the lamps. Aaron shall [also] burn it when he kindles the lamps in the afternoon—a continual [i.e., daily] offering of incense before God throughout your generations.⁵

In other words, the incense was burned in conjunction with the kindling of the Candelabrum lamps. In fact, tradition tells us that the incense was actually burned in the *middle* of the ritual of kindling the lamps!⁶

There were no windows in the Tabernacle, but when the permanent Temple in Jerusalem superseded the Tabernacle it was built with windows. However, the Temple's windows were built differently than normal windows. The windows of ancient buildings were typically built narrow on the outside and wide on the inside, in order to enable the incoming light to diffuse throughout the room. The windows of the Temple were built the other way around: wide on the outside and narrow on the inside, as if to enable the light of the Temple's Candelabrum to diffuse outward into the world. The purpose of the Candelabrum, thus, was to transmit the Divine consciousness embodied in the nearby incense altar and diffuse it throughout reality. In this way, God's purpose in creation can truly be fulfilled; the whole world can attain the Divine consciousness of the Temple and thereby become God's home.

The light of the Candelabrum accomplishes this objective because its light was simply a physical manifestation of the true spiritual light of the world, the soul: "The lamp of God is the soul of man." The way our soul shines its light into the world is through our study of God's Torah and performance of His commandments: "The commandment is a lamp and the Torah is light."

Just as the priests burned the incense and kindled the Candelabrum regularly as part of the daily ritual of the Tabernacle, so are we to renew our intrinsic connection with God and diffuse this consciousness to the outside world on an ongoing, daily basis. We offer our daily "incense" by reciting the *Shema* every morning, thereby asserting our conviction in the absolute singularity of God in creation—how there is nothing apart from Him—and by uniting with Him in the morning *Amidah*. We light our "Candelabrum" every day by taking this inspiration and applying it to our daily lives. Even though we must perforce retreat from the rapture and transcendent consciousness of the *Shema* and the *Amidah*, the inner point of Divinity within us—once contacted—can remain in the backdrop of our consciousness even as we go about our daily affairs. In this way, we remain connected and united with God throughout the day.

It is therefore clear why the sections describing the kindling of the Candelabrum and

OVERVIEW OF TETZAVEH

the incense altar frame this *parashah*, even though they would logically seem better situated in *parashat Terumah*. Together, they epitomize the message of the *parashah*, the actualization of the Tabernacle's potential by the office of the priesthood. The Jew becomes totally one with God—a total member of the "kingdom of priests" and the "holy nation"—through the incense, and then transforms the world into one great Temple of God through the Candelabrum.¹⁰

^{10.} Based on Sefer HaSichot 5752, pp. 410 ff.

-80 ONKELOS 03-

20 וְאַתָּ תְּפַקִּיד יַת בְּנֵי יִשְׂרָאַל לְיִיּפְבוּן לֶךְּ מְשַׁחֹזֵיתָא דַכְיָא בְּתִישָׁא לְאַנְהָרְא לְאַדְלָקָא בוֹצִינָּיא תְּדִירָא: 21 בְּמַשְׁכֵן וְמְנָא מִבְּרָא יְתֵה אַהַרֹן וּבְנוֹהִי מֵנַרְמְשָׁא עַד צְפָּרָא קֵדָם יְיִ קְיָם עָלַם לְדָרֵיהוֹן מָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : 28:1 וְאִהְּ קָרִיב עְמֵה מָגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשַׁמְשָׁא עְמֵה מָגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשַׁמְשָׁא וְאָמָר בְּנֵי אָהַרן: וְאַכִּיהוּא אֶלְעָזְר יַּנִי נְאָבִיהוּא אֶלְעָזְר 27:20 וְאַהָּה הְצַנֵּה וּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחׁוּ אֵלֶיךְ שָׁקֶּמוֹ זְיָתְ זְדֶךְ בְּתִית לַפְּאָוֹר לְהַעֲלְתׁ גֵּר הָמִיר:
21 בְּאַהֶל מוֹצֵר מְחִיץ לַפְּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵלָת וַעֲרךְ אֹתוֹ אַהְרָן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד־בְּכֶּר לִפְנֵי יְהֹוֶה חָקָת עוֹלְם לְּרָרֹתָם מֵאֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ם

28:1 וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶּיד שֶׁת־אֲהַרֹן אָחִיד וְאָת־בָּנְיוּ אָתֹוֹ מִתְּוֹדְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַהְנוֹ־לֵי אֲהַרֹן נְדָב וַאֲבִיהְוּא אַלְעָזֶר וִאֵיתָמֶר בִּנֵי אֲהַרֹן:

⊗ RASHI ଔ

בְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "עֹלֵת תָמִיד":, וְאֵינָה אֶלְּא מִיוֹם לְיוֹם. וְכֵן בְּמִנְחַת חֲבִיתִין נָאֶמַר: "תָּמִיד":, וְאֵינָה אֶלְא מְיוֹם מְחֲצִיתָה בַּבֹּקר וּמְחֲצִיתָה בָּעָרָב. אֲבָל "תִּמִיד" הָאָמוּר בְּלֶחֶם הַפָּנִים — מְשַׁבָּת לְשַׁבֶּת הוֹא: 21 מֵעֶרֶב עַד־בַּקר. בַּלְחָם הַפְּנִים — מְשַׁבְּת לְשַׁבֶּת הוֹא: 21 מֵעֶרֶב עַד־בַּקר. בַּלְחָב מִן־לָה מִדְּתָה, שֶׁתְהֵא דוֹלֶקֶת מֵעֶרֶב וְעַד־בַּקֶר. וְשַׁעְרוּ חֲבִמִים חִיּ חֲבִי לֹג לְלֵילִי טֵבֶת הָאֲרָבִין, וְבֵן לְכָל־הַעְעִרוּ חֲבִמִים בְּתְרב שִׁנְגַר — אֵין בְּכָר בְּלוֹם: 1 וְאַתָּה הַקְרב אַלִּר. אַתִּר שׁתִּגַמר מַלְאַכִּת הַמִּשַׁבְּן:

20 וְאַתָּה תְּצָנָה...זְךָּ. בְּלִי שְׁמָרִים, כְּמוֹ שֻׁשְׁנִינוּ בִּמְנְחוֹת': מְגַרְגִּרוֹ בְּרֹאשׁ הַזַּיִת וְכוּ': בָּתִית. הַזֵּיתִים, בְּמִי שָׁלֹּא הַזִּית וְכוּ': בָּתִית. הַזֵּיתִים, בְּיִי שָׁלֹא הְיָה בּוֹתֵשׁ בְּמַבְתָּשֶׁת וְאֵינוֹ טוֹחֲנְן בְּרֵיחִים, כְּדֵי שָׁלֹא יְהוּ בּוֹ שְׁמְרִים, וְאַחַר שֶׁהוֹצִיא טִפָּה רִאשׁוֹנָה מִכְנִיטְן לֶרִיחִים וְטוֹחֲנְן. וְהַשָּמֶן הַשֵּׁנִי פְּסוּל לַמְנוֹרָה וְכָשֵׁר לִמְנוֹרָה וְכָשֵׁר לִמְחוֹת, שֶׁנָּאֲמֵר: ״בְּתִית לַמְאוֹר״ – וְלֹא בְּתִית לַמְאוֹר״ – וְלֹא בְּתִית לַמְאוֹר״ – וְלֹא שָּלְהֶבֶּת לַמְנְּרוֹת: לְמְאוֹר״ בְּר תָּמִיד. מִדְלִיק עֵד שֶׁהְהֵא שֵׁלְהֶבֶּת עוֹלְה מֵאַלֶיהָ: תָּמִיד. בְּל־לַיְלָה וְלַיְלָה קְרוּי ״הָמִר״, עוֹלְה מֵאלֵיהָ: תָּמִיד. בְּל־לַיְלָה וְלַיִּלְה קְרוּי ״הָתִּיר״.

1. פו, א. 2. במדבר כח, ו. 3. ויקרא ו, יג. 4. ויקרא כד, ח. 5. מנחות פט, א.

- EN CHASIDIC INSIGHTS 03-

because they are nondescript, address the essence of the person. On by addressing Moses as "you" immediately at the beginning of the *parashah* (and numerous times throughout it), the Torah indicates that the content of this *parashah*—the office of the priesthood—is uniquely dependent on his essence, as will be seen.

This explanation also explains the deeper meaning of Moses' words "erase me from Your book." By asking that his name be removed from the Torah, Moses wished to invoke the essential bond between himself and his people—and thereby the essential bond between God and His people—which transcended the Torah and the Jews' fulfillment of it. Invoking this bond would allow for the atonement of the people's sin and ultimately bring them back to the Torah.¹¹

You will command the Israelites to bring you clear olive oil: The word for "command" (tetzaveh) can also mean "bond." Hence, this verse can be read as an instruction to Moses to bond and unite all the Israelites. Based on what was said above, the fact that Moses is addressed as "you" instead of by name implies that he can only unite all Jews through his essence. Moses' name, like all names, operates only in the perceptible world, and according what we see and perceive,

there are all types of Jews, including those who have worshipped a calf. In order for Moses to ascend beyond the boundaries of perception to the level where all Jews are equal and can unite, God addressed him as "you." You will bond the Israelites: your essence, which is a window to My essence, can find that place where all Jews are one entity.

The ability of Moses to bond the people into one virtual entity is particularly pertinent to kindling the lamps of the Candelabrum. Although Aaron was to light the Candelabrum, God told the Jews to bring the oil to Moses. For aside from lighting the physical Candelabrum, Aaron was also to "light" the human Candelabrum, the souls of his people. But a lamplighter can only light a lamp; he cannot bring light to a place that lacks a vessel. On his own, Aaron could only ignite those who were suitable for Divine light. So, addressing Moses as "you," God said that the Jews should bring the oil to Moses—to Moses in his state of "you." For with the power of Moses' essence, Aaron would be able to bring light even to those who seem to have no lamp. ¹²

1 You shall draw your brother Aaron to you from among the Israelites, together with his sons, to

^{9.} Sha'ar HaYichud VeHaEmunah, chapter 1 (77a). 10. See on 20:2, above. 11. Likutei Sichot, vol. 21, pp. 173-177. 12. Likutei Sichot, vol. 21, pp. 177-178.

Kindling the Candelabrum

27:20 In connection¹ with the instructions regarding how to fashion the Candelabrum,² God told Moses what type of oil would be used for the lamps. "You, Moses, will later³ command the Israelites to bring you olive oil that is clear, i.e., that never had any sediments. This is the oil produced from the olives when they are first crushed in a mortar, before they are pressed or ground.⁴ Only such oil may be used for illumination, i.e., for the lamps of the Candelabrum. Olive oil produced by pressing or grinding may, however, be used for other purposes in the Tabernacle. Whoever lights the lamps of the Candelabrum should take care to kindle the lamp until the wick catches and will continue to burn by itself. The lamps are to be lit regularly, every evening.

21 Aaron and his sons will set up the lighting apparatus in the Tent of Meeting, i.e., the Tabernacle, outside the Curtain concealing the Ark of Testimony,⁵ filling the lamps with enough oil so they will burn from evening until morning before God. They are to use half a *log* of oil each night; this is enough to burn through the long winter nights, and it does not matter if there is leftover oil in the summer. This daily supply of oil will be an everlasting statutory due from the Israelites throughout their generations, whenever the Tabernacle or Temple is standing.

The Priests' Garments

28:1 "After the Tabernacle has been completed, you shall draw your brother Aaron to you from among the Israelites, together with his sons, to minister to Me as priests—Aaron, and with him Nadav, Avihu, Eleazar, and Itamar, the sons of Aaron. In order to function as priests on behalf of the people, they must first become a separate, holier caste, and this will be possible only after the Tabernacle has been erected and they can experience in it something of the proximity to God you are experiencing now, on Mount Sinai. This experience will transform them into priests and enable them to impart this status hereditarily to their offspring.

-80 CHASIDIC INSIGHTS 03-

20 **You:** Beginning with the *parashah* in which he is born (*Shemot*), through the end of the book of Numbers, Moses' name appears in every *parashah*—except for this one. One explanation of this absence is that this is how God fulfilled Moses' request following the sin of the Golden Calf, when God threatened to destroy the Jews: "If You will forgive their sin, well and good. But if not, erase me from Your book that You wrote." Although God did forgive the people, Moses' proposition had to be fulfilled in some form. Hence, God "erased" Moses' name from this *parashah*.

This explanation, however, does not address why it is this parashah in which Moses' name is absent. A deeper explanation, therefore, is that the absence of Moses' name from this parashah indicates that the objectives expressed in this parashah can only be achieved by his essence, the aspect of him that cannot be described by a name.

True, from the Torah's perspective, the name of a person or thing is not an arbitrary convention. An entity's "name in Hebrew is a vessel for the Divine life force condensed into the letters of that name, which has descended from the ten Divine utterances of creation recorded in the Torah that in turn have the power and vitality to create this entity *ex nihilo* and give it life forever." Thus, an entity's true name expresses the Divine life force that defines and enlivens it, and therefore expresses all its properties and characteristics, as well.

Nonetheless, the true essence of a person or thing cannot be captured in its name, since a name is only a reflection of how this abstract essence is projected into the world. Just as a person alone on a desert island has no need for a name, so, too, a name expresses only the aspect of the whole that is perceptible and identifiable by others. In contrast, the pronouns "you" or "I," just

^{1.} Rashi on Leviticus 24:1. **2.** Above, 25:31-40. **3.** Leviticus 24:1-4. **4.** *Menachot* 86a. **5.** Above, 26:35. **6.** Virtually the entire book of Deuteronomy is Moses' farewell address to the Jewish people, spoken in the first person, so it is understandable that his own name not appear in a number of *parashiot* in this book (*Likutei Sichot*, vol. 2, p. 675). **7.** Below, 32:32. **8.** *Ba'al HaTurim* and others.

-80 ONKELOS 03-

גַ וְתַעְבֵּיד לְבוּשֵׁי קַדְשָׁא לְאַהַרֹן אֲחוּןּ לִיקֶר וּלְתַשְׁבְּחָא:
 גַ וְאַהְ חְמַלֵּיל עם כָּל־חַבְּימֵי לְבָּא דִי אַשְׁלֵמִית עִמְּחוֹן רוּחַ חַבְּמְתָא וְיַעְבְּדוּן יַתְ לְבוּשֵׁי אַתְרוּץ לְקַדְּשׁוּתַה לְשַׁמְשָׁא קֵדְמִי:
 גַ וְאַלֵּין לְבוּשִׁיא דִי יַעְבְּדוּן חְשְׁנָא מְרַמְּצָא וְתַלֶּין לְבוּשִׁי, וְיִעְבְּדוּן לְבוּשֵׁי מַצְנָפְתָא וְהָמְיָנָא וְיִתְבְּוֹעָא מְרְמְּצָא וְהָמְיָנָא וְיִתְבְּוֹלְא מְרְמְּצָא לְבְנִּתְיֹּלָא וְיַתְבְּוֹלְא וְיִתְבְּרוּן לְבוּשִׁי לַבְּתְּיָבְא וְיִתְבְּרוּן לְבוּשֵׁי לַּבְּתִּיי, זֹ וְאָבוּן יִסְבוּן יַתְּבְּוֹהְי וְלַבְנּוֹהִי לַבְּעָבְּא וְיִת מִבְלָא וְיִת אַרְגִּוֹנָא וְיַת בִּרָּצָא:

בְּעֲשִׂיתָ בִּגְדִי־קֹדֶשׁ לְאַהַרֹן אָחֵיךּ לְכָבְוֹד וּלְתִפְּאֵעֶת:
 בְּעֲשִׂיתַ בִּגְדִים אֲשֶׁר לֵבְּלִדְםְיִלֹּי לְכַּרְשִׁי לְכַּהְנוֹ־לִי:
 בְּעֲשִׂי הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׁׁוּ חְשֶׁן וְאֵפּוֹד וּמְעִיל וּכְתְנֶּתְ
 בְּגָדִי־לְּדָשׁ לְאַהְרֹן לְבַהְנוֹ־לִי: 5 וְהֵם יִקְחֵוּ אֶת־הַוֹּהָב וְאֶת־הַלְּבָנֵי לְבָּגָיו לְבָבְנִי לְאָהְרֹן הַתְּבֶלֶת וְאֶבְנֵי וְאֶתִּד וֹאֶתְד וֹאֶתִּד וֹלְבָנֵי לְבָבְנִי וְאֶתִּד וֹאֶתִּד וֹאֶתִד וְאֶתִד וְאָתִד וְאָתִד וְאֶתִד וְאָתִד וְאָבְנֵי וְאֶתִד וְאָתִד וְאָתִד וְאָבְנִי וְאָתִד וְאָתִד וְאָבְנֵי וְאָתִד וְאָתִד וְאָבְנֵי וְאָתִדְנְבְּבְוֹן וְאֶתִדְנְבְּבְּוֹ וְאָבְבְנִי וְאָבְבְּנִין וְאֶתִדְבְּנְיִן וְאֶתִדְּבְּבְּיִן וְאֶתִדְּבָּבְיוֹ וְאָבְבְּנִין וְאָבְבְּנִין וְאָבְבְּבְיוֹ וְאָבְבְּנִין וְאָבְבְּיִי וְאָבְבְּיִי וְאָבְבְּיִי וְאָבְבְּבְיוֹ וְאָבְבְּיִי וְאָבְבְּבְיוֹ וְאָבְבְּבְּיוֹ וְאָבְבְּיִי וְבְבָּבְּיוֹ וְאָבְבְּבְּבְיוֹ וְאָבְבְּבְבְיוֹ וְבְבָּבְבְּיוֹ וְאָבְבְּבְבְיוֹ וְאָבְבְּבְיוֹן וְאָבְבְבְיוֹ וְבְבָּבְבִין וְבְבָּבְיוֹ וְבְבָּבְיוֹי וְאָבְבְּבְבְיוֹ וְאָבְבְבְּבְבְיוֹ וְאָבְבְּבְּבְיוֹ וְאָבְבְבִּבְיוֹ וְבְבָּבְבְּבְיוֹ וְבְבָּבְבִיי וְבְבָּבְבְיוֹי וְבְבָבְיוֹ וְבְבָּבְיוֹ וְבְבָּבְבִין וְהָבְבְיוֹבְבְבְבְבְּבְבְיוֹ וּבְבְבְבִיי וְבְבָבְיוֹבְבְבְבְבְבִיי וְבְבָבְבִייוֹ וְבְבָּבְבְיוֹבְבְיוֹבְבְבְבְבִיוֹי וְבְבָבְבִיוֹ וְבְבָבְבְיוֹי וְבָבְבִיי וְבְבָבְבִיי וְבְבָבְבְיוֹבְבְיּבְבְיוֹי וְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְיוֹי וְבְבְבְבִיי וְבְבָבְבְיוֹבְיּי בְּבְבְיוֹבְבְיוֹ וְבְבְבְבְּבְיוֹ בְבְבְבְבְיוֹי וְבְבְבְבְיוֹבְיוֹבְבְבְבְבְבְּבְבְיוֹבְבְבְבְבוֹי וֹבְבְבְבְבוֹי וֹבְבְבְבְיוֹי בְּבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְּיוֹבְבְבְבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבוֹי בְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבּבוֹי וּבְבְבְבְּבְבְבְבְבְיוֹי בְבְבְבּבְבְיוֹי בְבְבְבְבְבּבְבְבוֹי וּבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְבְבְבְבּבְיוֹבְבְבְבְבְבְבְּבְבְבְבְיוֹבְבְבְבְב

-80 RASHI 03

שָׁהוֹא מִין לְבוּשׁ, שֻׁתִּרְגַּם יוֹנַתַן: ״וְדַוְד חַגוּר אֵפוֹד בָּד" - "כַּרְדוּט דְבוּץ". וְתָרְגֵּם כָּמוֹ כֵּן "מְעִילִים" יבִּי כֵן "בִּי כֵּן "בִּי כֵּן "בִּי כֵּן "בִּי כֵּן "בִּי כַן "בִּי כַן "בִּי כַן "בִּי כַן "בִּי כַן "בִּי כַן תִּלְבַשִּׁן, בְנוֹת־הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מִעִילִים"¹²: וּמְעִיל. הוא כָּמִין חַלוּק. וְכֵן הַכַּתּוֹנֵת, אֵלַא שֶׁהַכַּתּוֹנֵת סַמוּך לְבִשַּׂרוֹ, וּמִעִיל קַרוּי חַלוּק הַעֵלְיוֹן: תַּשְׁבָּץ. עֲשׁוּיִין מִשְׁבִּצוֹת לְנוֹי, וְהַמְשָׁבִּצוֹת הֶם כִּמִין גּוּמוֹת הַעֲשׁוּיוֹת בָּתַבְשִׁיטֵי זַהַב לְמוֹשֵׁב קָבִיעַת אֱבַנִים טוֹבוֹת וּמַרְגַּלְיוֹת, בָּמוֹ שֶׁנֵּאֲמֵר בְּאַבְנֵי הָאֵפוֹד: "מַסַבּת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב":. וּבְלַעֵז קוֹרְאִין אוֹתוֹ קשטונ״ש¹: מִ**אַנֶפֶת.** כִּמִין כְּפַּת בּוֹבֵע שֶׁקּוֹרִין קויפ״א בִּלַעֲז⁵וֹ, שֶׁהֵרֵי בִּמַקוֹם אֲחֵר קוֹרֵא לָהֶם ״מִגְבַּעוֹת״¹٬ וּמְתַרְגִּמִינן: ״כּוֹבַעִין״: וְאַבְּנָט. הִיא הַגוֹרַה עַל הַכָּתֹנַת, וְהַאֶפוֹד חֲגוּרַה עַל הַמְּעִיל, כְּמוֹ שֶׁמֶצִינוּ בִּסֶדֶר לְבִישָׁתָן: ״וַיִּתֵן עָלְיו אֶת־הַכַּתֹנֶת, וַיַּחִגֹר אתוֹ בַּאַבְנָט, וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֵת־הַמְּעִיל, וַיְּתֵּן עַלַיוֹ אֵת־אֹתוֹ הָאֶפֹר": בָּגָרָי קֹרָשׁ. מִתְרוּמַה הַמְקָרֵשְׁת לְשָׁמִי יַעֲשׁוּ אוֹתַם: 5 **וָהֶם יִּקְחוּ.** אוֹתַם חַכְמֵי לֶב שֵׁיַּצְשׁוּ הַבְּגַדִים, יִקַבְּלוּ מִן הַמִּתְנַדְּבִים אֶת הַזְּהָב וְאֶת הַתִּכֵלֶת, לַעֲשׁוֹת מֶהֶן אֶת הַבְּגַדִים: ל**קַדְשׁוֹ לְכַהֵנוֹ־לִי.** לְקַדְשׁוֹ — לְהַכְנִיסוֹ בְּכְהַנֵּה עַל 3 יָדֵי הַבְּגַדִים, שֵׁיָהֶא כֹהֶן לִי. וּלְשׁוֹן ״בְּהַנָּה״ — שֶׁרוּת הוא, שיריינטריא״ה בִּלַעַזי׳: 4 חֹשָׁן. תַּכִשִּׁיט בְּנֵגֵד הַלֵּב: וָאָפּוֹד. לֹא שָׁמַעִתִּי וָלֹא מָצָאתִי בַּבְּרֵיְתָא פֵּרוּשׁ תַּבְנִיתוֹ. וָלְבִּי אוֹמֵר לִי, שֶׁהוּא חַגוּר לוֹ מֵאֲחוֹרֵיו, רַחִבּוֹ כִּרֹחַב גַב אִישׁ, כִּמִין סָנֶר שֶׁקּוֹרִין פורציינ״ט שַׁחוֹגִרוֹת הַשַּׂרוֹת בָּשֶׁרוֹכְבוֹת עַל הַסּוּסִים. כַּךְ מַעֲשֶׂהוּ מִלְּמַטָּה, שַׁנֵּאֵמַר: "וְדֵוִד חַגוּר אֵפוֹד בַּד"⁸, לַמַדְנוּ שֶׁהָאֵפוֹד חֵגוּר הִיא. וָאִי אָפָשַׁר לוֹמַר שָׁאֵין בּוֹ אַלַא חֵגוֹרָה לְבַדָּה, שֶׁהֵרי נאֱמֶר: ״וַיִּתֵן עַלַיו אֵת־הַאֵּפֹד״׳, וְאַחַר כַּךְ: ״וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּחֲשֶׁב הַאֵפֹּד", וְתִרְגֵּם אַנְקְלוֹס: ״בְּהֶמְיַן אֵפּוֹדַא״, לַמַדְנוּ שַהַחֲשֶׁב הוּא הַחֲגוֹר, וְהָאֵפוֹד שֶׁם תַּכְשִׁיט לְבַדּוֹ. וְאִי אָפִשַׁר לוֹמַר שֶׁעַל שֶׁם שְׁתֵּי הַכְּתֵפוֹת שֵׁבּוֹ הוּא קַרוּי ״אֵפוֹד״, שֶׁהֲרֵי נָאֱמַר: ״שְׁתֵּי כִתְפוֹת הָאֵפוֹד״¹, לְמַדְנוּ שָׁהַאֵפוֹד שֵׁם לְבַד, וְהַכְּתֵפוֹת שֵׁם לְבַד, וְהַחֲשֵׁב שֵׁם לָבַד. לְבַךְ אֵנִי אוֹמֵר, שֵׁעַל שֶׁם הַסְּנַר שֶׁל מַטַּה קַרוּי "אֵפוֹד", עַל שָׁם שָׁאוֹפְדוֹ וּמְקַשְּׁטוֹ בּוֹ, כִּמוֹ שַׁנְאֵמַר: ״וַיָּאָפּד לוֹ בּוֹ״וֹי. וְהַחֲשֶׁב הוֹא חֲגוֹר שֶׁלְּמַעְלַה הֵימֵנוּ, וָהַכָּתֵפוֹת קבוּעוֹת בּוֹ. וְעוֹד אוֹמֵר לִי לְבִּי, שֵׁיֵשׁ רְאַיַה

6. שַׁרִּוּת. 17. חֲגוֹרָה. 8. שמואל־ב ו, יד. 19. ויקרא ח, ז. 10. להלן פסוק כז. 11. ויקרא ח, ז. 12. שמואל־ב יג, יח. 13. להלן פסוק יא. 14. מְשְׁבְּצוֹת. 15. שְׁבִיס עָשׂוּי רְשֶׁת. 16. שמות לט, כח. 17. ויקרא ח, ז.

≫ INNER DIMENSIONS ❖

[2] Dignity and splendor: In Kabbalistic terminology: "Dignity" (kavod) refers to malchut, the lowest sefirah of each world. The task of malchut is to metamorphose into the life force of the world below its native world. It thereby becomes "finite" relative to its native world, which remains "infinite" rela-

tive to the lower world created out of it.

"Splendor" (tiferet) refers to the sefirah of tiferet, the central sefirah of Z'eir Anpin, which does not descend into the world below its own, and therefore remains "infinite" at all times.²¹

^{19.} Leviticus 19:19; Deuteronomy 22:11. 20. The other is ritual tassels (*tzitzit*), on which see Numbers 15:38-41. 21. Sefer HaSichot 5752, vol. 1, p. 287, footnote 66; Torah Or 81a.

- 2 Once they have become a separate caste, you must then initiate them into the priestly office and Aaron into the office of high priest. This will be accomplished by clothing Aaron's sons in the priestly garments and Aaron in the garments of the high priest.¹³ Therefore, you shall have skilled artisans make sacred vestments for your brother Aaron, for dignity and splendor.
- 3 You shall speak to everyone who is wise of heart, in whom I have invested a spirit of wisdom, and they shall make Aaron's vestments to consecrate him to minister to Me.
- 4 These are the vestments that they shall make for the high priest, as will be detailed presently: a Breastplate, an Ephod, a Robe, a Tunic of recessed checkered knit, a Turban, and a Sash for the Tunic. In addition to these six articles of clothing, they shall make him a Forehead-plate¹⁴ and linen trousers.¹⁵ They shall make these eight sacred vestments for your brother Aaron and four for each of his sons, as will be detailed further on, so that they may minister to Me.
- 5 The craftsmen **shall take** some of **the gold, the turquoise, purple, and scarlet** wool, **and the linen** you received as donations from the people and use them to make these garments.

⊗ CHASIDIC INSIGHTS ଔ-

minister to Me: In order to install Aaron and his sons as priests, God instructed Moses to draw them to himself, because Moses was himself already effectively a priest and therefore able to endow them with that strength.

So, too, in every generation, God commissions the "Moses" of that generation to empower people "from among the Israelites," i.e., those that have committed themselves to him and follow his guidance. He draws them nearer to his own stature and grants them of his own strength in order for them to serve the rest of his people.¹⁶

1-2 You shall draw your brother...you shall make sacred vestments: Here, the Torah emphasizes that the "you" of Moses, his essence, was needed to empower Aaron and his sons not only kindle the Candelabrum but to fulfill their role as priests in general (since it was the sacred vestments that elevated them to this office). Furthermore, in the second half of this *parashah*, the priestly inauguration, it is again Moses who directed and implemented the entire process.

This is because priesthood itself is a holy occupation that interests and affects primarily people who are already interested and involved in holiness. Thus, without Moses' input, the effect of the priesthood would have been felt (primarily) by those already involved in holiness, who have an obvious connection to the Tabernacle. But once Aaron and his sons were empowered by the essence of Moses, their priesthood

was able to affect even those whose connection to the Tabernacle was weak, or not evident at all.¹⁷

2 For dignity and splendor: The priestly garments unified the finite and infinite expressions of Godliness. "Dignity" is a measure of the esteem a person inspires in others. As such, it alludes to God's finite revelation, which reckons with the limited perception of its recipients and their ability to accept Divine consciousness

"Splendor," in contrast, denotes the type of beauty born of a harmonious integration of contrasting features. Such harmony can only be achieved if there is an underlying common denominator that aligns the components and blends them into a whole rather than a chaotic cacophony of competing entities. This underlying force and the splendorous beauty it engenders signify God's transcendental, infinite revelation, which does *not* reckon with the limited perception of its recipients, but rather overwhelms them with a higher experience of truth.

The merging of "dignity" and "splendor" in the priestly vestments is the manifestation of God's supra-infinity—His ability to express Himself in both infinite and finite terms—in a way that our limited perception can appreciate. ¹⁸

5 **The turquoise, purple, and scarlet wool, and the linen:** The Torah normally prohibits the mixture of wool and linen (*shatnez*) in clothing;¹⁹ one important exception is the priestly garments.²⁰ **[continues...]**

^{13.} *Likutei Sichot*, vol. 6, pp. 170 ff. **14.** Below, vv. 36-38. The Forehead-plate is not listed here because it is not an article of clothing (*Likutei Sichot*, vol. 26, p. 194). **15.** Below, v. 42. Although the trousers are articles of clothing, they are for modesty (ibid.) rather than for "dignity and splendor" (v. 2), and therefore they are not listed here with the six main garments (*Likutei Sichot*, vol. 26, p. 193, note 17). **16.** *Likutei Sichot*, vol. 6, pp. 174-177. **17.** *Likutei Sichot*, vol. 21, pp. 178-179. **18.** *Sefer HaSichot* 5752, vol. 1, p. 287, footnote 66.

אפן: יויע אָפּוֹדָא דְּהַבָּא אַרָּע זְהוֹרְי וּבוּץ אַרְּלָא זְאַרְגְּוֹנָא אָבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שׁזִיר עוֹבַד אַפוֹ:

וְעָשִׂוּ אֶת־הָאֵפְּר וְזְהָב הְבַבֶּלֶת וְאַרְנְּלָן תּוֹלַעַת שְׁנֵי וְשֵׁשׁ משזר מעשה חשב:

-⊗ RASHI ശ

שֶׁבְּכַתֶף שִׂמֹאל. נִמְצֵא, הַחשׁן תַּלוּי בִּמִשְׁבְּצוֹת הַאֵפוֹד על לבּוֹ מלפניו. ועוֹד שׁתִּי טבּעוֹת בּשׁנִי קצוֹת החשׁן בתחתיתו, וכנגדם שתי טבעות בשתי כתפות האפוד מִלְמַטַּה בָּרֹאשׁוֹ הַתַּחָתוֹן הַמְחַבָּר בַּחֲשֶׁב, טַבְּעוֹת הַחֹשֶׁן אַל מוּל טַבּעוֹת הַאָפוֹד שׁוֹכִבִים זֶה עַל זֶה, וּמְרַכִּסֶן בּפָתִיל תָכֶלֶת תַחוּב בִּטַבִּעוֹת הַאֵפוֹד וְהַחֹשֵׁן, שֵׁיָהֵא תַּחָתִּית הַחֹשֶׁן דַּבוּק לְחֲשֶׁב הַאֵּפוֹד, וָלֹא יָהֵיָה נַד וְנָבְדֵּל הוֹלֶךְ וְחוֹזֵר: זָהָב הִּכָּלֶת וְאַרְגַּמֵן הּוֹלְעַת שַׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזַר. חָמֵשֶׁת מִינִים הַלָּלוּ שְׁזוּרִין בְּכַל־חוּט וַחוּט. הַיוּ מָרַדְּדִין אֶת הַזָּהָב כָּמִין טַסִּין דַּקִּין, וְקוֹצְצִין פָּתִילִים מֶהֶם, וְטוֹוְין אוֹתֵן חוּט שֶׁל וַהָב עָם שִׁשַּׁה חוּטִין שֶׁל תכלת, וחוט של זהב עם ששה חוטין של ארגמן. וכן בָּתוֹלַעַת שַׁנִי, וָכֶן בַּשָּׁשׁ, שֶׁכֵּל־הַמִּינִין חוּטַן כַּפוּל שִׁשַּׁה, וְחוּט שֵׁל זָהַב עָם כַּל־אָחַד וְאָחַד, וְאַחַר כַּךְ שׁוֹזֵר אַת בָּלָם בָּאֶחָד. נִמְצַא, חוּטַן כַּפוּל עֲשִׂרִים וּשְׁמוֹנָה. וְכֵן מִפֹרַשׁ בִּמַסֶּבֶת יוֹמָא יוֹלֶמֶד מִן הַמְּקָרֵא הַזָּה: ״וַיַרְקְעוּ אָת־פּּחֵי הַזַּהָב, וִקּצֵץ פָּתִילִם לַעֲשׂוֹת" — אֶת פִּתִילֵי הַזָהַב — ״בָּתוֹךְ הַתָּכֶלֶת וּבְתוֹךְ הַאַרְגַּמַן וְגוֹ״״יּ. לַמַדְנוּ, שָׁחוּט שֵׁל זַהַב שַׁזוּר עם כַּל־מִין וַמִין: מַעֲשָׂה חשׁב. בַּבַר פַּרַשְׁתִיסי שָׁהוּא אָרִיגַת שְׁתֵּי קִירוֹת, שֵׁאֵין צוּרוֹת שָׁנֵי עֻבַרִיהַ דּוֹמוֹת זוֹ לְזוֹ: אָם בָּאתִי לְפַרֵשׁ מַעֲשֵׂה הָאֵפּוֹד 6 **וְעַשׂוּ אֵת־הַאֵפּר.** אָם בַּאתִי לְפַרָשׁ מַעֲשֵׂה הָאֵפּוֹד והחשן על סדר המקראות, הרי פרושן פרקים, וישגה הַקּוֹרֵא בִּצֶרוּפָּן, לְכַךְ אֲנִי כּוֹתֵב מַעֲשֵׂיהֵם כִּמוֹת שָׁהוּא, לְמַעֶן יַרוּץ הַקּוֹרֵא בּוֹ, וִאַחַר כַּךְ אֻפַּרֵשׁ עַל סֶדֶר הַמָּקָרָאוֹת. הָאֵפּוֹד עֲשׂוּי כִּמִין סִינַר שֵׁל נַשִּׁים רוֹכָבוֹת סוּסִים, וְחוֹגֵר אוֹתוֹ מֶאֲחוֹרַיו כְּנֵגֵד לְבּוֹ לְמַשַּׁה מָאָצִילַיו, רַחָבּוֹ כִּמְדַּת רֹחַב גַּבּוֹ שֵׁל אַדָם וִיוֹתֵר, וּמַגִּיעַ עָד עָקֶבַיו. וְהַחֲשֶׁב מְחֻבַּר בְּרֹאשׁוֹ עַל פְּנֵי רַחִבּוֹ מַעֲשֶׂה אוֹרֵג, וּמַאֲרִיךְ לְּכָאן וּלְּכָאן כָּדֵי לְהַקִּיף וִלַחֲגוֹר בּוֹ. וָהַכָּתֵפוֹת מִחֲבַּרוֹת בַּחֲשֶׁב, אֲחַת לְיַמִין וְאַחַת לְשָׁמֹאל, מָרַחַקוֹת זוֹ מִזוֹ שָׁעוּר הַבְדַּלַת כְּתַפַיִם מֵאַחוֹרֵי הַכֹּהֵן לִשָׁנֵי קצוֹת רַחָבּוֹ שֵׁל סִינַר, וּכִשְׁזּוֹקְפַן — עוֹמְדוֹת לוֹ עַל שָׁתֵּי כִּתַפַּיו, וָהֶן כִּמִין שָׁתֵּי רְצוּעוֹת עֲשׁוּיוֹת מְמִּין הָאֶפוֹד, אָרֶכּוֹת כָּדֵי שָׁעוּר לְזַקְפַן אֱצֵל צַוַּארוֹ מִכָּאן וּמְכֵּאן, וְנִקְפֵּלוֹת לְפַנִיו לְמַטָּה מִכְּתֵפִיו מִעַט. וְאַבְנֵי הַשֹּהַם קבוּעוֹת בַּהֶם, אַחַת עַל כַּתֶף יַמִין וְאַחַת עַל כַּתֶף שָׁמֹאל וָהַמִּשִׁבְּצוֹת נָתוּנוֹת בָּרָאשֵׁיהֶם לְפָנֵי כִּתַפַּיו, וּשְׁתֵּי עֲבוֹתוֹת הַזָּהָב תִּחוּבוֹת בִּשְׁתֵי טַבַּעוֹת שֶׁבַּחשׁן, בִּשְׁנֵי קצוֹת רַחַבּוֹ הַעֶּלִיוֹן, אֲחַת לְיַמִין וְאֲחַת לְשָׁמֹאל. וּשָׁנֵי רַאשֵׁי הַשַּׁרְשָׁרָת תִּקוּעִין בַּמִּשְׁבְּצוֹת לְיַמִין, וְבֶן שָׁנֵי רַאשֵׁי הַשַּׁרְשֶׁרֵת הַשְּׂמָאלִית תִּקוּעִין בַּמִּשְׁבְּצוֹת

- EN CHASIDIC INSIGHTS 03-

The second reason implies that the various good and holy spiritual energies are intended to coexist and cooperate, but only as long as none of them lose their identity in the process. A forbidden mixture causes a merger of these energies, which results in one or the other or both being perverted from their proper mission.

This is analogous to the way a king desires his ministers to behave. He wants them to work so well together that their different portfolios integrate seamlessly. Nevertheless, each minister has a specific mission that is distinct from that of every other's. If these separations are lost, the king will definitely not be pleased.

On the other hand, in their Divine source, these energies are part of God's overriding oneness. There, there is no diversity or separateness that defines or distin-

guishes one spiritual energy from another.

Continuing with our analogy of the king and his ministers, this would correspond to the behavior of the ministers when they are gathered in the presence of the king. Here, they must lose all sense of self, and any demonstration of self-assertion—of what makes them different from one another—would be out of place and an affront to the king's authority. As they bow before him, there are indeed no differences between the ministers, and even those that are total opposites become one

This explains why, in the context of the second explanation, the mixture of wool and linen is permitted in the priestly vestments. In the intense holiness of the Tabernacle, even diverse, contrary energies could be peacefully joined.²⁸

The Ephod

6 "The Ephod is an apron-like garment designed to endow the high priest with a superior degree of royalty and modesty, commensurate with his greater holiness.²² It is tied by a belt around the waist and covers the lower half of the body, in

the back and partly in the front,²³ from the waist down to the heels (see Figure 1). The artisans **shall make the Ephod out of** threads composed of 28 strands: there shall be four **gold** threads, one twined with six threads of **turquoise** wool, one twined with six threads of **purple** wool, one twined with six threads of **scarlet** wool, and one twined with six threads of **twined linen** (see Figure 2). It shall be made **with a woven design**, i.e., with a different design on either side of the fabric.

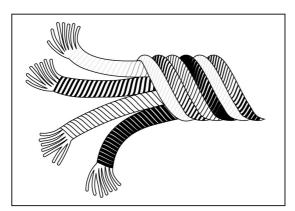

Figure 2: The threads of the Ephod

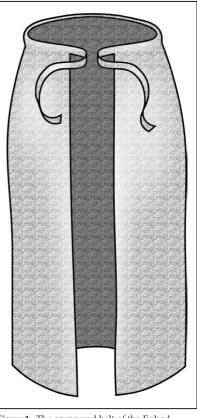

Figure 1: The apron and belt of the Ephod

-80 CHASIDIC INSIGHTS 03-

There are two classic explanations of why the Torah normally prohibits the mixture of wool and linen:²⁴

- a) It is necessary to avoid harmful *influences*.²⁵ In this context, the linen is seen as the harmful influence. Wool was the offering of Abel, Adam's good son, while flax was the offering of Cain, Adam's bad son.²⁶
- b) It is necessary to avoid harmful mixtures. In this context, neither wool nor linen is intrinsically harmful, only their mixture.

God created many, diverse spiritual energies through which He sustains and governs all the various components of the created world. In spiritual terms, the first reason implies that those spiritual energies that God uses to sustain and govern the forces of evil and impurity should not be allowed to mix with those He uses to sustain and govern the forces of good and holiness.

As we have seen before, however, the forces of evil generally originate in very high levels of holiness, but they have suffered some tragic fall. In its source, then, flax is embodies and expresses a very high level of holiness.²⁷ Thus, the mixture of wool and flax is permitted in the priestly vestments since in the revealed Divinity of the Tabernacle they both expressed their spiritual source, and in their source both are forces of holiness. Their mixture there is therefore not at all harmful.

^{22.} Likutei Sichot, vol. 26, p. 195. 23. Rashi on v. 26, below. 24. Rabbeinu Bachaye on Levitcus 19:19; Zohar 3:86b. 25. See also Or HaTorah, Nach p. 132, Teitzei pp. 961-962. 26. Genesis 4:3-7. 27. Or HaTorah, Teitzei, pp. 961 ff.

-80 ONKELOS 03-

ז תַּרְתֵּין בַּתְפִּין מְלְפְּפָּן יְהוֹן לֵּה על הְנֵין סִטְרוֹהי וְיִתְלְפַּף: 8 וְהָמִּין יְהֵי דְּהָבְא תִּכְלָא וְאַרְגְּוֹנָא וּצְבַע חְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר: 9 וְתִּסֶב יַת שְׁמְהַתְּח בְּנֵי יַשְׂרָאֵל: 10 שִׁתְא שְׁמָהַתְהוֹן עַל אַבְנָא וּעָבָלוּף עֲלִיהוֹן שְׁמָהַתְהוֹן עַל אַבְנָא שְׁמָהַתְ שַׁתָּא דְאִשְׁתָּאֵרוּ עַל אַבְנָא תְיַתָא בָּתוּלְדְתְהוֹן: לְּמֵנֵי כְתַפַּת חְבְרֹת יִהְיֶח־לְּוֹ אֶל־שְׁנֵי קְצוֹתֵיו וְחַבֶּר:
 מְשֵׁב אֲפַּדְתוֹ אֲשֶׁר עְלָיו כְּמֵעֲשֵׂהוּ מִמֶּנוּ יִהְיֶה זָהָב הְּבֵּלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזֵר: 9 וְלָכַחְהְּ אֶת־שְׁהַנֵּי אַבְנִי־שְׁהַ וּפִתַּחְהָּ עֲלֵיהֶם שְׁמְוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 שִׁשְׁה מִשְּׁמֹתְם עַל הָאֶבֶן הַאֶּבֶן הַאֶּבֶוֹת וְאָת־שְׁמוֹת הַּנִּוֹתְרָים עַל־הָאֶבֶן הַשֵּׁנִית בְּתְוֹלְדֹתֵם:

-⊗ RASHI ഗ്ദ

אוֹתָן שְׁתֵּי בִּתְפוֹת הָאֵפּוֹד, יְחַבֵּר אוֹתָם בְּמַחֵט לְמַשָּׁה בְּחַשְׁב, וְלֹא יַאִרְגֵם עַמּוֹ, אֶלְא אוֹרְגָם לְבָּדָם וְאַחַר בְּחַשְׁב בְּחַשְׁב אֲבָּדְתוֹ. וַחֲגוֹר שָׁצֵל יָדוֹ, הוּא מְאַפְּדוֹ מְתַקְּנֵהוּ לַכּּהֵן וּמְקִשְׁטוֹ: אֲשֶׁר עֲלִיוֹ. לְמִעְלָה בְּשְׁבְּרוֹ מְתַקְנֵהוּ לַכּהֵן וּמְקִשְׁטוֹ: אֲשֶׁר עֲלִיוֹ. לְמִעְלָה בִּשְׁבְּרוֹ מְתָּבְּוֹ הַחִּיּב וּמַחֲמֵשֶׁת מִינִים, כָּךְ אֲרִיגִת הַחַשֶּׁב וּמַחֲמֵשֶׁת מִינִים, כָּךְ אֲרִיגִת הַחַשֶּׁב בְּמַדְעֵשׁהוּ בִּאַרְגַת הַחַשָּׁב וּמַחֲמֵשֶׁת מִינִין: מִמְּנוּ יִּהְיָה. עִמוֹ יִהְיֶה עְמוֹ יִהְיֶה עִּלוֹ יִהְיָב, וְלֹא יַאַרְגנּוּ לְבִד וִיחַבְּרֶנוּ: 10 בְּתוֹלְדְתּה. בָּסֵדְר שְׁלֹּלְרוֹ: רְאוּבַן, שִׁמְעוֹן, לֵוִי, יְהוּדְה, דְּן, נַפְּתָּלִי — עַל הָשְׁנִיְה: גָּד, אְשֵׁר, יִשְׁשַׁכְר, זְבַלוּן, יוֹסֵף, בְּנְיִמִין מְלֵא שֶׁבּן הוּא בָּתוּב בִּמְקוֹם תּוֹלַרְתּוֹ, עֶשְׂרִים בּל־אַחָת וְאָחַת: וְחַמֵּשׁ אוֹתִיוֹת בַּכל־אַחָת וְאָחֵת:

ז שְׁמֵּי בְּמֵפֹת וְגוֹ׳, הַסִּינָר מִלְמֵטָה, וְחַשֶׁב הָאֵפּוֹד הִיא הַחֲגוֹרָה וּצְמּוּדָה לוֹ מִלְמֵעְלָה, דַּגְמַת סִינָר הַנְּשִׁים.
 זּמְגַּבּוֹ שֶׁל כֹּהֵן הִיּוּ מְחַבְּרוֹת בַּחֵשֶׁב שְׁמֵי חֲתִיכוֹת בְּמִין שְׁמִי רְצוֹעוֹת רְחָבוֹת, אַחַת בְּנֶגֶד בְּלֹ־כְּתַף וְכָתֵף, וְזוֹקְפְּן עַל שְׁמֵי כְתֵפּוֹתִיו עַד שֶׁנְּקְפְּלוֹת לְפְנָיו בְּנֶגֶד הָחָזֶה, וְעַל שְׁמֵי כְתֵפּוֹתִיו עַד שֶׁנְּקְפְּלוֹת לְפְנָיו בְּנֶגֶד הָחָזֶה, וְעַל שְׁמֵי בְתַפּוֹת, וֹשְׁבְּעוֹת הַחְשֶׁן נָאֶחָזין מִלְּפָנְיו בְּנֶגֶד לְבּוֹ שְׁצִין בְּנֶגֶד לְבּוֹ שְׁנֵעְי הְבָנֵי שְׁהַם קְבוּעוֹת בְּהָן, אַחַת בְּלֶּי בְּנֶגֶד לְבֹּוֹ שְׁמָבִי לְשְׁבִי לְצְנִין. וְהִיוּ זְקוּפּוֹת וְהוֹלְכוֹת בְּנֶגֶד בְּתַפְיוֹ, וּשְׁמֵי אֲבְנִי שׁהָם קבועוֹת בְּהָן, אַחַת בְּלֶל־ עְחָבוֹ שֶׁל אַבְּוֹן וְנָבְהוֹ עַד בְּנֶגֶד הָאָצִילִים הְשְׁלֹץ מְשְׁה בַּנֶּזְת יְיִבְי שְׁנֹי בְּנָגֶד הָאֲצִילִים חוֹגְרין קודי"שיי, שֶׁנֶּא בְּנֵגִד מִלְמַעְלָה מֵאְצִילֵיהָם וְלֹא לְמִטְה חוֹגְרין קודי"שיי, אַלָּא בְּנֵגִד אַצִילִיהָם: וְחִבּר. הַאָפוֹד עם מִמתנִיהָם, אָלָא בְּנֵגִד אַצִילִיהָם: וְחֹא בְּנֵגִד הַאָּצִילִים, וְתֹּא בְּנָגִד הַצְּבִּוֹ בְּנֵגְד אַצִילִיהם: וְחֹא בְּנֵבְי הַבְּבָּר אַבְּבֵּב בְּבֵּב בְּבָּב בְנִבְי בְּנֵבְי בְּבָּבְי בְּבָּב בְּבְּבוֹ שְׁל בְּבְוֹלְים וְנִילְם קוֹדי"שייי, אָלָא בְּנָבְד אַצִילִיהם: וְחֹבּר. הַאְפִּוֹד הַאָּנִים בְּנֵבְי בְּנְבְּב בְּנֵבְי בְּנֵבְי בְּנֵבְי בְּנֵבְי בְּנְנִיב אַנְיִבְּי בְּנְבְי בְּבְּבְי בְּבְּבְי שְׁבֹּב בְּיִבְים בְּבְּבְי בְּבְּבְי בְּיִבְּים בְּנְבְים בְּנְבְיּבְים בְּבְבְּים בְּבָבְים בְּבְּבְים בְּנִבְי בְּבְּבְים בְּבְבְּים בְּחָבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּנְבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְבְים בְּבְּבְּים בְּבְבְּים בְּבְּבְים בְּבְּים בְּיוֹב בְּיוֹם בְּיִים בְּבְּבְּבְים בְּבְּבְיוֹב בְּבְּים בְּבְּבְּבְים בְּבְבְּבְּבְבְּבְּבְיוֹבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבָּבְיוֹב בְּיוֹ בְּבְים בְּבְבְיוֹים בְּבְבֹּבְים בְּבְּבְּבְיוֹים בְּבָּבְיוֹים בְּבְּבְיוֹם בְּבְּבְיוֹבְים בְּבְבְּבְּים בְּבְּבְּבְיוֹלְים בְּבְ

.21 מַרְפֵּקִים. 22 יחזקאל מד, יח

⊗ CHASIDIC INSIGHTS ଔ

10 Six of their names: The names of the twelve sons of Jacob are inscribed on the two shoulder stones in the order of their birth, rather than in the order of their importance or prestige. This underscores their common, unifying factor-the fact that they are all Jacob's sons. It is this underlying unity—the fact that all Jacob's sons were united in their devotion to perpetuating Jacob's ideology and learned how to channel their individual differences and strengths toward that goal-that makes their remembrance before God a source of merit for us. Just as a parent is happy to grant his or her children's wishes when they are all cooperating lovingly, God is more ready to shower us with His beneficence when we follow in the footsteps Jacob's sons and unite in our devotion to the ideals of Judaism.

The secret to achieving unity among ourselves is reinforcing our belief in the unity of God. The more we realize that God is the only true existence, the more natural it becomes for us to unite with others. It is therefore appropriate that the six words and 25 letters of the names on each shoulder stone correspond to the six words and 25 letters in the first verse of the *Shema* ("Hear O Israel...God is one"),³² the declaration of the exclusivity of God in creation. Inasmuch as we are enjoined to recite the *Shema* twice a day, the two shoulder stones allude to these two times.³³

In contradistinction to Rashi, Maimonides³⁴ asserts³⁵ that the names of Jacob's sons were inscribed on the shoulder stones in their birth order according to their mothers, i.e., first the six sons of Leah, who was the first to give birth, then the two sons of Bilhah, then the two sons of Zilpah, then the two sons of Rachel. Furthermore, he maintains that the first name was engraved on the first stone, the second on the second, the third on the first, and so forth, as if the two stones were meant to be "read" side by side, like one stone instead of two.

Thus, while Rashi emphasizes the father, Maimonides emphasizes the mothers. In other words, while both

^{32.} Deuteronomy 6:4. **33.** *Siftei Cohen* on this verse. **34.** *Mishneh Torah, Kelei HaMikdash* 9:9; Commentary to the Mishnah, *Yoma* 7:5. **35.** According to *Kiryat Sefer (ad loc.)* and others.

- 7 It shall have two shoulder straps attached to its top at its two visible ends as seen from the back, i.e., directly under the shoulder blades (even though the apron itself extends around the hips and covers part of the front of the legs). They shall be woven separately out of the same material as the Ephod and then attached by sewing. These straps shall extend upward over the shoulders and hang down on the chest (see Figure 3).
- 8 The belt that fastens it and that is above it shall be made like it, of one piece with it and not woven separately and later attached to it. The fabric of the belt,

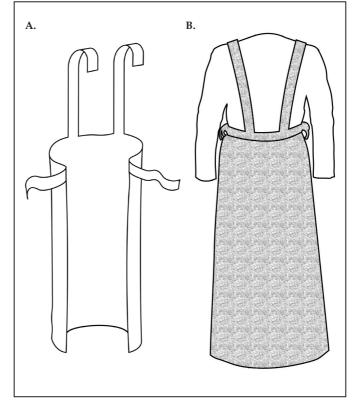

Figure 3: The shoulder straps A. front view B. back view

as that of the apron and the shoulder straps, shall also be woven out of threads twined of 28 strands: one **gold** thread twined with six threads of **turquoise** wool, one gold thread twined with six threads of **purple** wool, one gold thread twined with six threads of **scarlet** wool, **and** one gold thread twined with six threads of **twined linen**.

- 9 You shall have the artisans take the two rectangular²⁹ onyx stones³⁰ and engrave on them the names of the twelve sons of Israel—
- 10 six of their names on one stone, and the remaining six names on the second stone—in the order of their birth. Have them spell Benjamin's name with both *yud*'s (as it is was spelled when the name was first given³¹), so that there will be 25 letters on each stone (see Figure 4).

Figure 4: The onyx stones of the Ephod

²⁹. *Mishneh Torah, Klei HaMikdash* 9:9; *Kiryat Sefer*. **30**. Mentioned above, 25:7. **31**. Genesis 35:18. Subsequently, Benjamin's name is spelled more often with only the first *yud*.

-80 ONKELOS 03-

11 עוֹבֶד אָמַן אֶבֶן טָבָא כְּתַב מְּלְתֵּין אָבְנָיָא עַל שְׁמָהַת בְּנִי תַּלְתֵּין אָבְנָיָא עַל שְׁמָהַת בְּנִי תַּלְבֵּיִי אַלְבִּיִּא עַל שְׁמָהַת בְּנִי תַּלְבֵּיִי אַבְנָיָא עַל כְּתָפֵי אֵפּוֹדָא אַבְנִי דְּכְרָנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִטל אַבְנִי דְכְרָנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִטל תִּרִין יַת שְׁמְהַתְהוֹן קֵדָם יְיִ עַל תִּרִין בְּתִפּוֹהִי לִדְבָרָנָא: 11 מַעֲשֵׂה חָרַשׁ אֶבֶּן פָּתּוּחֵי חֹלָם הְפַתַּחׁ אֶת־שְׁתֵּי הַאֲבָנִים עַל־שְׁמִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֻסַבְּּת מִשְּבְּצִוֹת זָהֶב הַאֲשָׂה אֹתֶם: 12 וְשַׁמְהָּ אֶת־שְׁתֵּי הֵאֲבָנִים ְעַל כִּתְפְּת הָאֵפֹּׁד אַבְנִי זִכְּּרְן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהְרֹן אֶת־ שְׁמוֹתְם לִפְנֵי יְהֹנֶה עַל־שְׁתֵּי כְתַפֶּיו לְזִבְּרֹן: ם

-80 RASHI 03-

שֶׁהֶם לַחְתִּם אִגְּרוֹת, כְּתָב נִכְּר וּמְפֹרָשׁ: עַל־שְׁמֹת. כְּמוֹ 'בִּשְׁבְּצוֹת. מֻקְפּוֹת הָאֲבָנִים בְּמִשְׁבְּצוֹת יְמָשְׁבְּצוֹת הָאֲבָנִים בְּמִשְׁבְּצוֹת יְמָשְׁבְּצוֹת הָאֲבָנִים בְּמִשְׁבְּצוֹת זְהָב, כְּמִין גַּמְּא לְמִדַּת הָאֶבֶן, וּמְשַׁקְעָה בַּמִּשְׁבָּצֶת. נִמְצֵאת הַמִּשְׁבָּצֶת סוֹבֶבֶת הָאֶבָן, וּמְשַׁבְּצֵת הָמִשְׁבְּצֵת הַבְּמִשְׁבָּצֶת הַבְּמִשְׁבָּצְת הָאָבָוֹת בְּכִתְפּוֹת הָאֵפּוֹד: אַתְהַבֶּר שִׁיְבָא רוֹאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְּׁבְטִים בַּתוּבִים לְפַנִיו, וְיִזְכּר צִדְקתַם:

11 מַעֲשֵׁה חָרַשׁ אֶבֶּן. מַעֲשֵׂה אַמְן שֶׁל אֲבָנִים. ״חָרַשׁ״
זָה דְּבוּק הוּא לָתֵּבָה שֶׁלְּאַחֲרִיו, וּלְפִיכָךְּ הוּא נְקוּד פַּתַּח
בְּסוֹפוֹ. וְבֵן ״חָרֵשׁ עֵצִים נְטָה קְו״נֹי — חָרָשׁ שֶׁל עֵצִים.
וְבֵן ״חָרַשׁ בַּרְזֶל מַעֲצָד״², כְּל־אֵלֶה דְּבוּקִים וּפְתוּחִים:
בְּתוּחֵי חֹתָם. כְּתַרְגוּמוֹ: ״כְּתָב מְפְרַשׁ כִּגְלְף דְּעִזְקָא״ —
בְּתוּחֵי חֹתָם. כְּתַרְגוּמוֹ: ״כְּתָב מְפְרַשׁ כִּגְלְף דְעִזְקָא״ —
בְּתוּחֵי הִאוֹתִיּוֹת בְּתוֹכְן, כְּמוֹ שֶׁחוֹרְצִין חוֹתְמֵי טַבְּעוֹת

.ב. ישעיה מד, יג. **24.** שם, יב.

-® CHASIDIC INSIGHTS 03-

logical proofs that lead to this higher perception. In either case, when we attain this perspective, our dedication to our Divine mission and the enthusiasm with which we fulfill it becomes inspired and natural.

The rest of the time, we fall back on the lower perception of unity. Even we take the world as a given and have to think twice to remind ourselves that there is a God, we can recall how this world's apparent independent existence is a sham, and thereby remain committed and loyal to our task.

Generally, we are encouraged to try to experience the higher perception of unity when we recite the first verse of the *Shema* in the liturgy, the lower perception of unity when we recite the phrase "Blessed be the Name..." immediately after reciting the first verse of the *Shema*.

Now, as it happens, there are also six words and 25 letters in the phrase "Blessed be the Name..." traditionally recited immediately after the first verse of the *Shema* when it is read as part of the liturgy. Thus, in the context of Maimonides' view, the six words and

25 letters of the names on the right shoulder stone can be taken to correspond to the six words and 25 letters in the first verse of the *Shema*, and the same amount of words and letters on the left stone to correspond to the same amount of words and letters in the phrase "Blessed be the Name..."³⁶

To summarize:

Although the higher perception is of course the higher ideal, there is an advantage to life lived according to the lower perception. First, as much as God appreciates those who can sustain the higher perception, the efforts of those of us who struggle with the lower perception is in a way more poignant and more dear to God. Secondly, the inherent *advantage* of living life at the lower perception is that we thereby bring the consciousness of God's exclusivity into the realm of reality where it is by no means taken for granted.

This is why³⁷ even if we attain higher perception of unity when we recite the *Shema*, we must immediate recite "Blessed be the Name..." in order to descend into the lower perception of His unity.³⁸

		order of names	reading the stones	right stone		left stone	
				perception of unity	liturgy	perception of unity	liturgy
	Rashi	birth	right, then left	higher perception	morning Shema	higher perception	evening Shema
	Maimonides	birth, by mother	right and left as one	higher perception	Shema	lower perception	"Blessed be the Name"

^{36.} Siftei Cohen and Alshich on 28:9. **37.** See Torah Or 51a, 67c, 109d; Likutei Torah 2:14c, 4:42d, 5:19d. **38.** Likutei Sichot, vol. 36, pp. 146-152.

11 You shall have them engrave the two stones with the names of Israel's sons as precisely and clearly as a signet ring is engraved by a jeweler, and you shall have them encase these stones in gold settings.

12 You shall then have them affix the two stones to the upper ends of the shoulder straps of the Ephod as stones of remembrance of the righteousness of the sons of Israel (see Figure 5). Thus Aaron shall carry their names on his two shoulders before God, that is, whenever he enters the Sanctuary, as a remembrance and source of merit for the people.

——⊗ CHASIDIC INSIGHTS ∞—

authorities stress that the order is based on their birth, rather than their worldly status, Rashi takes their equality to its ultimate reduction—in their one, common parent, while Maimonides sees their common paternal origin expressed through the different mothers.

In general, quite apart and beyond her contribution of her own seed, the mother's critical role in gestation is the development of the embryo into a fully-developed person ready to become part of humanity. In this context, Maimonides' opinion emphasizes how each son of Jacob developed into a unique personality and then submitted to their common goal, while Rashi's opinion emphasizes how all twelve sons *a priori*, in their soul-essence, share the same vision and goals.

Just as they reflect two different manifestations of fraternal unity, these two opinions also allude to two perceptions of God's unity in creation: our earthly perspective, and God's perspective.

From our earthly perspective, the world presents a question: inasmuch as the world clearly exists, how can we conceive of God as all that truly exists? The answer to this question is that yes, the world exists, but it exists only because God constantly creates it. Its existence is not intrinsic to itself, but depends on its Divine source. This way of affirming the exclusivity of God's existence from the earthly perspective is referred to in Kabbalah as "the lower perception of

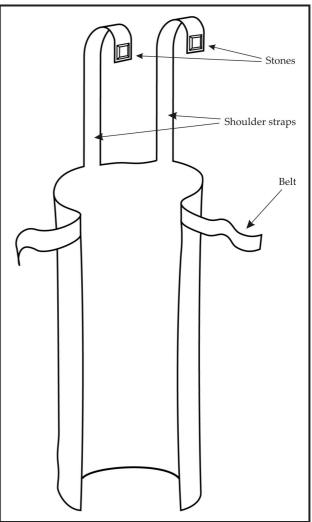

Figure 5: The onyx stones on the shoulder straps

unity." From the heavenly perspective, this question does not exist, since from this perspective the world poses no pretense of self-sufficiency. This perspective is referred to in Kabbalah as "the higher perception of unity." Rashi's view of how the names are inscribed on the shoulder stones reflects the higher perception of unity, while Maimonides' view reflects the lower perception.

Most of us catch an occasional glimpse of the higher perception of unity when God's perspective becomes suddenly our own. This may happen spontaneously, as a Divine gift, or as the result of following a methodical program of contemplation and meditation on the -80 ONKELOS 03-

מרמצן 13 ותעביד 14 ותַרְתֵּין תִּבִּין דְּדְהַב דְּכֵי מַתַחַמַן תַּעבִּיד יַתְהוֹן עוֹבַד גָּדִילוּ וִתְתֵּן יַת תִּבַּיָּא גִּדִילְתָא עַל רְנָאָ דִּינָא וֹ דִּינָא ווֹ דִּינָא בְּיִד חֹשֶׁן דִּינָא מְ עוֹבַד אַפָּן כְּעוֹבַד אֵפוֹדָא תַּעְבְּדְנֵה ַדַּהֲבָא תִּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי וֹבוּץ שְׁזִיר תַּעְבֵּיד יָתֵה: 16 מְרַבַּע יְהֵי עִיף זֶרְתָּא אֻרְכֵּה וְזֶרְתָּא פַּתְיֵה: 17 וְתַשְׁלֵם בַּה אַשְׁלָמוּת אַבְנָא אַרְגָּעָה סִדְרִין דְּאֶבֶן טָבָא סִדְרָא קַדְמָאָה סַמְקַן יַּרְקָן וּבַּרְקָן סִדְרָא חָד: 18 וְסִדְרָא תִּנְיָנָא אִזְמַרְגְּדִין 19 וְסְדָרָא שַׁבְזִיז וְסַבְהֲלוֹם: תְּלִיתָאָה קַנְּכִּירֵי טַרְקְיָא וְעֵין ֶעגְלָא: 20 וְסִדְרָא רְבִיעָאָה כְּרוּם ַיַּמָא וּבַרְלָא וּפַנְטִירֵי מְרַמְּצָן דִּדְהַב יהון בַּאַשְׁלֶמוּתְהוּן: שני 13 וְעָשִׂיתָ מִשְּבְּאָת זָהֶב: 14 וּשְׁתֵּי שַׁרְשְׁרֹת זָהָב פָּהֹוֹר מִנְבָּלֶת הַעֲשֶׂה אֹתֶם מֵעֲשֵׂה עֲבֻת וְנֵתַהָּה אֶת־ שַׁרְשִׁרָת הָעֲבֹתֹת עַלֹּ־הַמִּשְׁבְּאָת: ם

15 וְעָשִּׁיתָ הָשֶׁן מִשְּׁפֶּם מֵעֲשֵׂה חשֵּׁב בְּמַעֲשֵׂה אֵפְּד תַּעֲשֶׂנוּ יְבְיבְ הְבֵּלֶת וְאַרְנָּמְן וְתוֹלְעַת שָׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁזֶר תַּעֲשֶׂנוּ יְבְיבְ הַבְּלֹת וְאַרְנָּמְן וְתוֹלְעַת שָׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁזֶר הַעְּשֶׂנוּ יִבְּלֵב הְבֹּלֶת אֶבֶן אַרְבָּעָה מוּרִים אֲבֶן הַחְּבּוֹ: 17 וּמִלֵּאתְ בוֹ מִלֵּאַת אֶבֶן אַרְבָּעָה מוּרִים אֲבֶן מִוּר אָבֶם פִּמְדָה וּבְּלֶבוּ בוֹ וְבַשְׁוּר הַשְּׁלִישֵׁי לֶשֶׁם שְׁבִּוֹ הַשְּׁרִי נְבָּלְם: 19 וְהַשִּוּר הַשְּׁלִישֵׁי לֶשֶׁם שְׁבְוֹ הַשִּׁוּר הַרְבִיעִי תִּרְשִׁישׁ וְשִׁבְּם וְנִשְּׁבֶּה מִּנְיִם זְבֵב יְהִיוִּ בִּמְלְּוֹאֹתֵם: 19 וְהַשִּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם שְׁבְוֹ הַשִּוּר הַרְבִּילִי תִּרְשִׁישׁ וְשָׁבִם וְיִשְׁבָּ מִיוֹ וְתַבְּבְיוֹ בִּמְלְוֹא הַבם וְיִשְׁבָּ מִיּנִים זְבֵב יְהִיוִּ בִּמְלְּוֹאתֵם:

-∞ RASHI ഗ്ദ-

שֶׁמְּבָרֵר דְּבָרָיוּ, וְהַבְּטָחָתוֹ אֱמֶת. דיריישנימינ״ט — בָּלַעַז²ּ. שָׁהַ״מִּשִׁפָּט״ מִשַּׁמֵשׁ שָׁלֹשׁ לִשׁוֹנוֹת: דְּבָרֵי ַטַעַנוֹת הַבַּעַלֵי דִּינִים, וּגִמַר הַדִּין, וְעֹנֵשׁ הַדִּין — אָם עֹנֶשׁ מִיתָה, אָם עֹנֶשׁ מַכּוֹת, אָם עֹנֶשׁ מָמוֹן. וְזֶה מְשַׁמֵשׁ לְשׁוֹן בֵּרוּר דְּבָרִים, שֶׁמְפָּרֵשׁ וּמְבָרֵר דְּבָרָיו: **בְּמַעֲשֹׁה** אָבּד. מַעשַה חוֹשֵב וּמַחַמַשַׁת מִינִין: 16 זֵרָת אָרְבּוֹ וָזֶרָת רְחָבּוֹ. כָּפוּל וּמוּטָל לוֹ לְפָנָיו כִּנָגֶד לְבּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וְהָיוּ עַל־לֵב אַהֲרֹן״יי – תָּלוּי בְּכִתְפוֹת הָאֵפוֹד הַבָּאוֹת מֵאֲחוֹרָיו עַל כְּתַפָּיו, וְנִקְפָּלוֹת וְיוֹרְדוֹת לְפָנָיו מְעַט, וְהַחֹשֶׁן הָּלוּי בָּהֶן בְּשַּׁרְשְׁרוֹת וְטַבָּעוֹת, כְּמוֹ שֶׁמְפֹּרָשׁ בּוֹ, על־שֵׁם שֶׁהָאֲבָנִים מְמַלְּאוֹת בּוֹ, עַל־שֵׁם שֶׁהָאֲבָנִים מְמַלְּאוֹת גַּמוֹת הַמִּשְׁבְּצוֹת הַמְתֻקָּנוֹת לְהֶן, קוֹרֵא אוֹתָן בִּלְשוֹן ״מָלוּאִים״: 20 **מְשַׁבְּצִים זָהָב.** יִהִיוּ הַטּוּרִים בְּמְלוּאֹתָם מוּקָפִים מִשְׁבְּצוֹת זָהָב, בְּעֹמֶק שִׁעוּר שֶׁיִּתְמַלֵּא בְּעֲבִי ָדָאֶבֶן. זֶהוּ לְשׁוֹן ״בְּמִלּוּאֹתָם״ — כְּשִׁעוּר מִלּוּי עָבְיָן שֶׁל אֲבָנִים יִהָיֶה עֹמֶק הַמִּשְׁבִּצוֹת, לֹא פָּחוֹת וִלֹא יוֹתֵר: 13 וְעָשִּׂיתָ מִשְּׁבְּצֹת. מְעוּט "מִשְׁבְּצֹת" — שְׁתַּיִם, וְלֹא פַרשׁ לְךָּ עַתָּה בְּפָרָשָׁה זוֹ אֶלָּא מִקְצָת צְרְכָּן, וּבְפָּרְשַׁת הַחֹשֵׁן גּוֹמֵר לִךְ פֵּרוּשָׁן: 14 **שַׁרְשִׁרֹת זָהָב.** שַׁלְשָׁלֶאוֹת: מָגָ**בָּלוֹת.** לְסוֹף גִבוּל הַחֹשֶׁן תַּעֲשֶׂה אוֹתָם: מַ**עֲשֵׂה עֲבוֹת.** מַעֲשֵׂה קְלִיעַת חוּטִין, וְלֹא מַעֲשֵׂה נְקָבִים וּכְפָּלִים כְּאוֹתְן שַׁעוֹשִׂין לְבוֹרוֹת, אֱלֶּא כָּאוֹתָן שֵׁעוֹשִׂין לְעַרְדַּסְקָאוֹת שֶׁקוֹרִין אינצינשייר״ש²⁵: וְנָתַ**הָּה אֶת־שַׁרְשִׁרֹת.** שֶׁל עֲבוֹתוֹת הָצֲשׂוּיוֹת מַעֲשֵׂה עָבוֹת, עַל הַמִּשְׁבְּצוֹת הַלְּלוּ. וְלֹא זֶה הוּא מְקוֹם צַוָּאַת עֲשִׂיָתון שֶׁל שַׁרְשְׁרוֹת וְלֹא צָוָאַת קבִיעָתָן, ואֵין "תַּעֲשֶׂה" הָאָמוּר כָּאן לְשׁוֹן צִוּוּי, ּוְאֵין ״וְנָתַהָּה״ הָאָמוּר כָּאן לְשׁוֹן צִוּוּי אֶלְּא לְשׁוֹן עָתִיד, ַבִּיעָתָן. הַחֹשֶׁן חוֹוֵר וּמְצַוֶּה עַל עֲשִׂיָּתָן וְעַל קְבִיעָתָן. וָלֹא נָכְתַּב כָּאן, אֶלֶא לְהוֹדִיעַ מִקְצַת צֹרֶךְ הַמִּשְׁבְּצוֹת שָׁצִּוָּה לַעֲשׂוֹת עִם הָאֵפּוֹד, וְכָתַב לְךָ וֹאת, לוֹמֵר לְךָּ: הַמִּשְׁבְּצוֹת הַלָּלוּ יַזְקְקוּ לְךּ, לִכְשָׁתַּעֲשֶׂה שַׁרְשְׁרוֹת מָגְבָּלוֹת עַל הַחֹשֶׁן, תִּתְּנֵם עַל הַמִּשְׁבְּצוֹת הַלְּלוּ: 15 **חשֶׁן** מִשְׁפָּט. שֶׁמְּכַפֵּר עַל קּלְקוּל הַדִּין. דְבָר אַחֵר: ״מִשְׁפָּט״

.25 מַחְתּוֹת - מֵיכָלִים לַקְּטֹרֶת. 26. הוֹכָחָה. 27. להלן פסוק ל.

^{39.} Below, vv. 22-25. **40.** Rashi on 4:14, above. **41.** Rashi on Ezekiel 43:13; *Mishneh Torah, Klei HaMikdash* 9:6. **42.** *Mishneh Torah, Klei HaMikdash* 9:9; *Kiryat Sefer.* **43.** The identity of these gems is not certain. The translations given here are based on the connotations of the Hebrew words, early translations and sources, and modern research, but nevertheless should not be construed to be any more than educated guesses.

- ◆ Second Reading 13 "In order to affix the onyx stones to the upper ends of the Ephod's shoulder straps, you shall have the artisans make gold settings in which to encase the stones. These settings will then be attached to the shoulder straps.
 - 14 Besides serving as settings for the onyx stones, these settings will also anchor the Breastplate to the Ephod from above, as will be described presently,³⁹ for **you will** also have the artisans **make two braided chains of pure gold**, which they will affix **at the** upper **edge** of the Breastplate, **and** you will **fasten** these **braided chains to the** gold **settings** affixed to the upper end of the shoulder straps of the Ephod.

The Breastplate

15 "Have the artisans make a Breastplate, to be worn on the high priest's chest. Aaron merits this garment because he rejoiced in his *heart* when you were elevated above him to the status of the people's leader.⁴⁰ The breastplate atones for miscarriage of justice. Also, as will be explained presently, when a specially-made parchment is inserted into it, it will serve as an oracle through which I will make My will known. For both these reasons, the Breastplate will be known as 'The Breastplate of Judgment.' It shall be a piece of fabric two spans (= 1 cubit)⁴¹ long and one span (= ½ cubit) wide, of woven design, i.e., with a different design on either side of the fabric. You shall make it of the same 28-strand fabric as the Ephod is made: one gold thread twined with six threads of turquoise wool, one gold thread twined with six threads of scarlet wool, and one gold thread twined with six threads of twined with six threads of twined linen.

16 It shall be square when folded over, a span long and a span wide (see Figure 6).

17 Once folded over, you shall have the artisans set it with gems mounted in

gold settings attached to the fabric. There shall be **four rows of** rectangular-shaped⁴² **gems:**⁴³ **The first row shall be a row containing a carnelian, an emerald, and a topaz.**

- 18 The second row: a carbuncle, a sapphire, and a diamond.
- 19 The third row: a zircon, an agate, and an amethyst.
- 20 The fourth row: an aquamarine, an onyx, and a jasper. Each setting shall be made to fit the stone set in it, so that the four rows of stones shall be fully encased in gold in their mountings.

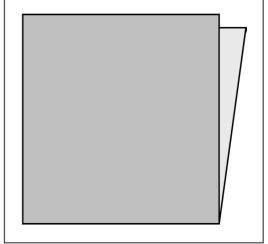

Figure 6: The Breastplate.

תַּתֵן עַל תְּרֵין מְרַבְּינְצָתָא וְתִתֵּן עַל

בִּתְפֵּי אֵפוֹדָא לְקֶבֵל אַפּוֹהִי:

−® ONKELOS &—

-∞ RASHI ഗ്ദ-

בו: אִישׁ עַל־שְׁמוּ. כְּסֵדֶר תּוֹלְדוֹתָם סֵדֶר הָאֲבָנִים: אֹדֶם — לִרְאוּבֵן, פִּטְדָה — לְשִׁמְעוֹן, וְכֵן כַּלְּם: 22 **עַל־** הַחשָׁן. בִּשְׁבִיל הַחשֶׁן, לְקָבְעָם בְּטַבְּעוֹתָיו, בְּמוֹ שֶׁמְפֹּרְשׁ לְמַשָּׁה בָּענְיָן: **שַׁרְשֹׁת.** לְשׁוֹן שָׁרְשֵׁי אִילָן, הַמַּאֲחִיזִין לָאִילָן לְהַאָחֵז וּלְהִתָּקַע בָּאָרֶץ, אַף אֵלּוּ יִהְיוּ מַאֲחִיזִין לַחשֶׁן, שֶׁבָּהֶם יִהְיֶה תָלוּי בָּאֵפּוֹד. וְהֵן שְׁתֵּי שַׁרְשְׁרוֹת ָהָאֲמוּרוֹת לְמַעְלָה בּּעְנְיַן הַמִּשְׁבְּצוֹת. וְאַף "שַׁרְשְׁרוֹת" פָּתַר מְנַחֵם בֶּן סָרוּק לְשׁוֹן שָׁרָשִׁים, וְאָמֵר שֶׁהָבִי״שׁ יְתֵרָה, כְּמוֹ מֵ״ם שֶׁבְּ״שִׁלְשׁוֹם״ וּמֵ״ם שֶׁבְּ״בִיקָם״. וְאֵינִי רוֹאָה אֶת דְּבָרָיו, אֶלָּא ״שַׁרְשֶׁרֶת״ בְּלְשׁוֹן עִבְרִית ּבְ״שַׁלְשֶׁלֶת״ בִּּלְשׁוֹן מִשְׁנָה°²: **גַּבְלַת.** הוּא ״מִגְבָּלוֹת״ הָאָמוּר לְמַעְלָהיּ, שֶׁתִּתְקָעֵם בַּטַבְּעוֹת, שֶׁיִּהְיוּ בִּגְבוּל הַחשֶׁן. וְכָל־גְּבוּל לְשׁוֹן קָצֶה, אשומיי״ל בְּלַעַזוּ׃ מַּעֲשֵׂה **עֲבּוֹת.** מַצְשֵׂה קְלִּיעָה: 23 **עַל־הַחֹשֶׁן.** לְצֹרֶךְ הַחֹשֶׁן, בְּדֵי לְקָבְעָם בּוֹ. וְלֹא יִתָּבֵן לוֹמֵר שֶׁתְּהֵא תְּחִלַּת עֲשִׁיָתְן ָעֶלֶיו, שֶׁאִם בֵּן מַה־הוּא שֶׁחוֹוֵר וְאוֹמֵר: ״וְנָתַתָּ אֶת־ שְׁתֵּי הַשַּׁבְּעוֹת״, וַהֲלֹא בְּבָר נְתוּנִים בּוֹ?! הָיָה לוֹ לְכְתֹב בְּתְחַלֵּת הַמִּקְרָא: ״וְעָשִׂיתָ עַל קְצוֹת הַחֹשֶׁן שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב״. וְאַף בְּשַׁרְשְׁרוֹת² צָרִיךְ אַתָּה לְפְתּרׁ כֵּן: **עַל־שְׁנִי קצוֹת הַחשֶׁן.** לִשְׁתֵּי פֵּאוֹת שֶׁכְּנֶגֶד הַצַּוָּאר, לַיְמָנִית וְלַשְּׂמָאלִית הַבָּאִים מוּל כִּתְפוֹת הָאֵפוֹד: 24 **וְנָתַהָּה**

אָת־שְׁתֵּי עֲבֹתֹת הַזָּהָב. הֵן הֵן שַׁרְשׁוֹת גַּבְלֻת הַכְּתוּבוֹת לְמַעְלָה, וְלֹא פַרִשׁ מְקוֹם קבּוּעָן בַּחֹשֶׁן, עַרְשָׁו מְפָרֵשׁ לְךּ שֶׁיְהֵא תּוֹחֵב אוֹתָן בַּטַבָּעוֹת. וְתֵדַע לְךּ שֶׁהֵן הֵן הָרִאשׁוֹנוֹת, שֶׁהֲרֵי בְּפָּרָשַׁת ״אֵלֶה פְקוּדֵי״ לֹא הַכְפְּלוּ: 25 **וְאֵת שְׁתֵּי קְצוֹת.** שֶׁל ״שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת״, שְׁנֵי רָאשֵׁיהֶם שֶׁל כָּל־אַחַת וְאֶחָת: תִּתֵּן עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצוֹת. הֵן הֵן ָהַבְּתוּבוֹת לְמַעְלָה בּּ בֵּין פָּרָשַׁת הַחֹשֶׁן וּפָרָשַׁת הָאֵפוֹר, ּוְלֹא פֵּרַשׁ אֶת צְרְכָּן וְאֶת מְקוֹמְן, עַרְשָׁו מְפָרֵשׁ שֶׁיִּתְקַע בָּהֶן רָאשֵׁי הָעֲבוֹתוֹת הַתְּחוּבוֹת בְּטַבְּעוֹת הַחֹשֶׁן לְיָמִין וְלִשְׂמֹאל אֵצֶל הַצַּוָּאר, שְׁנֵי רָאשֵׁי הַשַּׁרְשֶׁרֶת הַיְמְנִית תּוֹקֵעַ בַּמִּשְׁבְּצוֹת שֶׁל יָמִין, וְבֵן בְּשֶׁל שְׁמֹאל שְׁנֵי רָאשֵׁי שׁרְשְׁרוֹת הַשְּׂמָאלִית: וְנָתַתָּה. הַמִּשְׁבְּצוֹת: עַל־בִּּתְפוֹת **דָאַפּּד.** אַחַת בְּזוֹ וְאַחַת בְּזוֹ, נִמְצְאוּ כִּתְפּוֹת הָאֵפּוֹד מַחֲזִיקִין אֶת הַחֹשֶׁן שֶׁלֹּא יִפּלֹ, וּבָהֶן הוּא תָּלוּי. וַעֲדִיִן שְׂפַת הַחֹשֶׁן הַתַּחְתּוֹנָה הוֹלֶכֶת וּבָאָה וְנוֹלֶשֶׁת עַל בְּרֵסוֹ וְאֵינָה דְּבוּקָה לוֹ יָפֶה, לְכָךְ הַצְרַךְּ עוֹד שְׁתֵּי טַבָּעוֹת לְתַחְתִּיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁמְּפָרֵשׁ וְהוֹלֵךְ: **אֶל־מוּל פָּנִיוּ.** שֶׁל אַפּוֹד, שֶׁלֹא יִתַּן הַמִּשְׁבְּצוֹת בְּעֵבֶר הַכְּתֵפוֹת שֶׁבְּלַפֵּי הַמְּעִיל, אֶלָּא בָּעֵבֶר הָעֶלְיוֹן שֶׁכְּלַפֵּי הַחוּץ. וְהוּא קְרוּי "מוּל פָּנָיו" שֶׁל אֵפוֹד, כִּי אוֹתוֹ עֵבֶר שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה אֵינוֹ

^{.28} פסוק יד. 29. כלים יד, ג. 30. פסוק יד. 31. גְבוּל. 32. לעיל פסוק כב. 33. פסוק יד.

21 The gems shall bear the names of the sons of Israel, all twelve by name; each one's name shall be engraved as on a signet ring, for all twelve tribes. In

order for the Breastplate to function as an oracle, the whole Hebrew alphabet must be on the stones, but the names of the tribes do not include all the letters of the alphabet. To rectify this situation, have the names of the patriarchs—Abraham, Isaac, and Jacob—engraved on the first stone above Reuben's name, and the words for 'The Tribes of Yeshurun' engraved on the last stone under Benjamin's name⁴⁴ (see Figure 7).

22 You shall have the artisans make two pure gold chains, braided like cords,

for attaching the top edge of the Breastplate to the shoulder straps of the Ephod, as follows:

- 23 You shall have them make two gold rings for the Breastplate and attach the two rings to the two upper corners of the Breastplate.
- 24 You shall have them run the two gold braids through these two rings on the upper corners of the Breastplate.
- 25 Then, have them attach the two ends of each of the two braids to the two gold settings that you shall have had them affix towards the front of the shoulder straps of the Ephod⁴⁵ (see Figure 8).

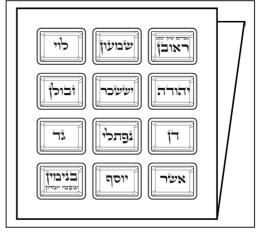

Figure 7: The gems of the Breastplate

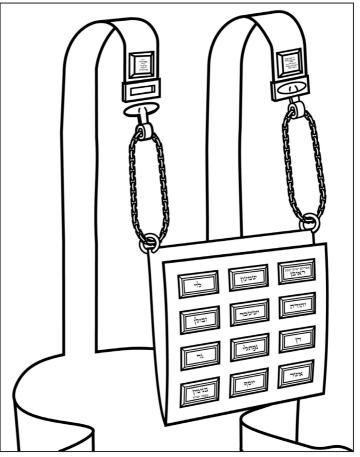

Figure 8: How the top of the Breastplate is attached to the shoulder straps of the Ephod (left: unlinked; right: linked)

^{44.} Yoma 73b; Mishneh Torah, Klei HaMikdash 9:7. 45. Above, v. 13.

-⊗ ONKELOS ଔ−

26 וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִוֹקו דִּינָא עַל לְבָּה אַלָּיו: 27 וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִין הְשִׁנִּי יַתְהוֹן עַל הְּרֵין כְּיִבְּי אַפּוֹדְא: 28 וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִוֹקוּ אַפּוֹדְא: 28 וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִוֹקוּ אַפּוֹדְא: 28 וְיִחֶדוּן עַל הְרֵין בִּתְבֵּי אַפּוֹדְא: 28 וְיִחֶדוּן עַל הְרֵין בִּתְבֵּי בְּמֵעְלָתָה לְעִוְקָתָא דְאַפּוֹדְא אַפּוֹדְא: 29 וְיִחֶדוּן יַת חַשְׁנָא בְּמֵעְלָה לְּלֶדְשָׁא לְּתְבָּרְיִא עַל לְבָּה בְּנֵי יִשְׁרְאֵל בְּחֹשֶׁן דִּינָא עַל לְבָּה בְּמֵעְלָה לְּלֵדְשָׁא לְדְכִרְנָא לֵבְר יִיִּי הדירא: 26 וְעָשִּׁיתָ שְׁתֵּל מַבְּעִוֹת זָהָב וְשַׂמְתְּ אֹהָם עַל־שְׁגֵּל קְצְוֹת הַחְשֶׁן עַל־שְׂפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֵפְּוֹד בְּיְתָה:
27 וְעָשִּׁיתָ שְׁתֵּל מַבְּעִוֹת זָהָב וְנְתַתְּה אֹהָם עַל־שְׁתֵל כְּבְּעוֹת זָהָב וְנְתַתְּה אֹהָם עַל־שְׁתֵל כְבְּעוֹת הָאַפְּוֹד מִבְּעִתוּ מְשָׁבְּעֹת הָאַפְּוֹד מִבְּעִתוּ בְּבַּעִתוֹ הָאַפִּוֹד בְּבְּעִת הָאַפּוֹד בּבְּתְיל הְבָּלֶת לְהְיוֹת עַל־תִּעְל לְחָשֶׁב הָאֵפְוֹד וְלְאִיזַח הַהֹשְׁן מֵעֵל הָאַפְּוֹד: 29 וְנִשְׂא עַל־תִּשֶׁב הָאֵפְוֹד וְלְאִיזִח הַהֹשְׁעֵּל בְּחְשֵׁן הַמִּשְׁבָּט עַל־לִבְּוֹ אַבְּרוֹן לִפְּנֵייִיהְוֹה הַמִּיִר:
26 בְּאִוֹ אֵל־הַקּנִישׁ לִוֹבָּרוֹ לְפָנֵייִיהְוֹה הַמְיִר: 29 וְנִשְׂאַ מַעַּל הָאַבְּוֹת לְהָיִוֹת בְּנִייִשְׁר אֵל בְּחְשֵׁן הַמִּשְׁבָּט עַל־לִבְּוֹ בְּבִיּאוֹ אֵל־הַקְּנִשׁ לִוֹבְּרוֹ לְפָּנֵייִהְוֹה הַמָּיִר:

-⊗ RASHI ശ-

בְּאֵפּוֹד, לְּמַעְלָה מִן הַחֲגוֹרָה מְעַט, שֶׁהַמִּחְבֶּרֶת לְעֻמַּת הַחֲגוֹרָה, וְאֵלוֹ נְתוּנִים מְעַט בְּגֹבַה זְקִיפַת הַבְּעָבּוֹת, הוֹא שֶׁנָּאֱמַר: "מִמַּעִל לְחֵשֶׁב הָאֵפּוֹד", וְהֵן בְּנָגֶד סוֹף הַחֹשֶׁן. וְנוֹתֵן פְּתִיל הְּכֵלֶת בְּאוֹתָן הַשָּבְעוֹת וּבְטַבְּעוֹת וּבְעָבְּעוֹת וּבְּעָבְּעוֹת וְנִימְשְׁ עַל הַחְשִׁן הוֹבֹךְ לְּפָנִים וְחוֹזֵר לְאָחוֹר וְנוֹלֵשׁ עַל בְּתִינֹן וְנִמְיִּא מְיִשְׁב עַל הַמְּעִיל יָפָה: מִמוּזּל בְּנְיוּוּ. בַּעֵבֶר הָחִיצוֹן הַבּוֹר חְבְּנִי וְנְשְׁמִים. וְכֵן "וְהְרְכָסִים לְבִקְעָה" בּּיִ הְשִׁבִינִיהָם הַבְּמִי בְּישֹׁוֹן חָבּוֹר, שְׁבִינִיהָם הְבָּיִי בְּיִבְּיִ אְשִׁבְּיֵנִים זְה לָנָה, שָׁאִי אֶפְשָׁר לֵירֵד לַגִּיִא שָׁבְּינִיהָם הְעָמָקה, אָלְא בְּקשִׁי גִּדוֹל, שָׁמְתוֹך וְנוֹחָה לֵילֵךְ לִבְּרָע הִילּלְן הַבּוֹל עְרבי הוֹא, בִּדְבָי הְנִּלְיִם הְעָבִּי הִוֹלְם בְּעִבִּי הִוֹשְׁב הְאֵפֹּה הְאֵבּיוֹ בְּלִיתְ תִּבִּילִם בְּבְרִי הּוֹלְשָׁן עָרבי הוֹא, כִּדְבִיי הּוֹלְשֵּב לְבִּרִי הּוֹל בָּתִיל וְלִבִּים הְּבֹּיי הִוּלִים בְּלֵבְית בְּישִׁים בְּשִּבְים בְּבְיִים בְּבְרִי הּנִבְיים בְּבְּיִים לְבִּים בְּבְיִים בְּבְיִים לְבִּיְת עִּלִים בְּבְרִי הִוֹל בְתִּיבְּת בְּישֹׁים בְּבְרִי הּוֹא, כִּדְבְרִי הּוּנִשׁ בַּן לְבַּרִים בּוֹלִין עָרבִי הוֹא, כָּדְבִרִי הּוֹנִשׁ בַּן לַבִּר הִיּנִים בְּרִי הוֹא, כִּדְבִיי הִינִּי בְּוֹל בְּנִילְם בְּבִּיי בִּייִים הִיּבְיוֹי הִוֹים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּעִים בְּבָּר הִיוֹם בְּבְּיִים בְּבְּעִבּים בְּיבּבְיי הִיּיִבּי הִיּיִבּי הִיּים בְּבְרִי הִיּבְּים בְּבְּבִים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִבְּים בְּבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיבּים בְּיבּבְים בְּיִים בְּיִבּים בְּיבְּים בְּבְיבּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּבְּים בְּיִנְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִּבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיבִים בְּיִבְּיִים

26 על־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן. הֵן שְׁתֵּי פֵאוֹתִיו הַתַּחְתּוֹנוֹת, לְיָמִין וְלִשְׁמֹאל: על־שְׂפְתוֹ אֲשֶׁר אָל־עָבֶר הָאֵפּוֹד לְיָמִין וְלִשְׁמֹאל: על־שְׂפְתוֹ אֲשֶׁר אָל־עַבֶּר הָאֵפּוֹד בְּיִתְּה. הֲבִי לְךְּ שְׁנֵי סִימְנִין: הָאֶחִד — שִׁיּהְנִם בִּשְׁנֵי אֲעָלִיוֹנוֹ בְּעָגֶד הָאֵפּוֹד, שֶׁבְּוֹד, שֶׁהָבִי סְמוּךְ לַצַּוְאר הוּא וְהָאֵפּוֹד הַחְשָׁן שֶׁלֹא יִקְבְּצֵי הָאַפּוֹד, שֶׁהָבִי סְמוּךְ לַצַּוְאר הוּא וְהָאֵפּוֹד הָחִשְׁן שֶׁלְּא בָּעֵבֶר שְׁבָּבֶר שֶׁבְּלֵפֵי פְּנִים, שֶׁנֶּאֲמִר: הַחֹשֶׁן שֶׁלֹא יִקְבְּבֵּי הְּנִים, שֶׁנֶּאֲמִר: הְהַשְׁרָה הִיּא לְצֵד הָאֵפּוֹד, שְׁחַשֶּׁב הָאֵפּוֹד הְעָלִיוּ, וּקְצָת בְּחשׁן, וּקְצָת הַחִשֶּׁן, וּקְצִּת מְתְנִיו וְלְיִנִי תַּבְּוֹת הָחשׁן, וּקְצוֹת הַחשׁן, וּקְצִּת שִׁרְבִין עְלִיו: 27 עַל־שְׁתִּי בְּתְפּוֹת הָאֵפּוֹד הָעֶלְיוֹנִים, שֵׁבְּבִין עְלִיו: 27 עַל־שְׁתִּי בְּתְפּוֹת הָאֵפּוֹד הָעֶלְיוֹנִים, שֵׁבְּבִין עַלְיוּ: 27 עַל־שְׁתִּי בְּתְפּוֹת הָאֵפּוֹד הָעֶלְיוֹנִים, שַׁבְּבִין עַלְיוּ: 27 עַל־שְׁתִּי בְּתְפּוֹת הָאֵפּוֹד הְעָלְיוֹנִים, הַבְּצִּי בְּנִיוֹת עְלִינִי בְּנִבְּי וְבָּבְּיוֹת וְיוֹרְדוֹת לְפְנָיו. הְבָּנִין בְּלְיוֹת צְלָיוֹב בְּרְאשׁׁי הַשְּׁבְי עִשְׁהוֹ בְּנִיי בְּבְּרְאשׁׁי הַשְּבְיתוֹת לְנְבְּבְּי לְנִבְים בְּבָּבְיי, שְׁהוֹת וְיוֹרְדוֹת לְפְנִיו. הַבְּעִיו בְּנָבְי וְבְבִיםוֹ הְעָלְיוֹת וְלְלִית בְּלִילְנִים בְּלִבְּי בְּבִּיוֹת בְּחִשְׁי בְּשָּיי בְּנָבְי בְּבְּוֹבוֹת וְתִּבְּיִים בְּלִיתוֹ בְּרָבְיִים בְּלִבְים בְּבְּבְי לְבְּבִי בְּבְּבִי בְּבִּיוֹת לְיִבְים בְּנִבְיים בְּעִבְיוֹ בְּלָעְמֵת מַחְבּרְתוֹי" — סְמוּך לִמְקְלִם חִבּוּרְן וְעִלְיתוֹם חִבּוּךְ וְבִיים הְּבּית מִילְבְיבִים בְּעִבְּיוֹת בְּיִבְים בְּעָבְים בְּבְּבִים בְּבִית בְּתִּבְיוֹ בְּיִבְים בְּבָּב בְּבִּית בְּחִבּים בְּעִבְים בְּבְּבְיים בְּבִּים בְּבִיים בְּלֹים בְּבִּיְבְּיוֹת בְּבִיתוֹן בְּעְלְיבִוּם בְּבִּים בְּבְייִם בְּבִיים בְּבִיים בְּבִים בְּבְבְים בְּבְּיִים בְּיִבְּים בְּבִיים בְּבִּים בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבִיים בְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבְיִבְּיִים בְּבִים בְּבְּבְיוֹם בְּבְּבִיים בְּבְּבְיים בְּבְּבְים בְּבְּבְיוֹת בְּבִים בְּבְ

-&> CHASIDIC INSIGHTS 03-

28 The Breastplate must not come loose from the Ephod: The Ephod hung from the High Priest's back down to his heels, while the Breastplate rested in front, opposite his heart.

The "back" represents that which is external and mundane—the aspects of life that may be necessary but are not the focus of our main interest—just as we express disinterest in someone by turning our back to them. In contrast, the "front" signifies the internal and

sublime—the real focus of our interest—just as our inner thoughts and feelings are expressed on the face, the front of our bodies.⁴⁷

The fact that the Breastplate must not become disconnected from the Ephod therefore means that the High Priest cannot endure any gap between the sublime and the mundane, the internal and the external. What is true in his idealistic and inspired heart must express itself even in his mundane and routine heels.⁴⁸

^{47.} See Tanya, chapters 22-3. 48. Sefer HaSichot 5748, vol. 1, p. 314.

26 In order to anchor the bottom of the Breastplate so it does not swing back and forth on the high priest's abdomen, you shall have them make two additional gold rings and attach them to the two lower corners of the Breastplate, i.e., the corners of its edge that faces the Ephod. (The lower edge of the Breastplate may be spoken of as 'facing the Ephod' since the apron-part of the Ephod winds forward to cover part of the front of the high priest's legs, and thus its side-edges are directly underneath the side-edges of the Breastplate.) The rings shall be attached to the inner fold of the Breastplate (see Figure 9).

27 You shall then have the artisans make a third set of two gold rings and attach them to the outer edge of the lower ends of the two shoulder straps of the Ephod, i.e., next to where the straps are joined to the top of the Ephod's back.

Have them attach the rings a little **above the belt of the Ephod**, such that they are level with the rings attached to the bottom of the Breast-plate (see Figure 10).

28 They shall link the bottom of the Breastplate by its rings to the rings of the Ephod with a cord of turquoise wool, so that the Breastplate will remain situated firmly above the front of the belt of the Ephod (see Figure 11). The Breastplate must not come loose from the Ephod, and it is forbidden for anyone to loosen it.⁴⁶

29 By wearing the Breastplate and its engraved stones, Aaron will carry the names of Israel's sons on the Breastplate of Judgment over his heart when he enters the Tabernacle, as a constant remembrance before God.

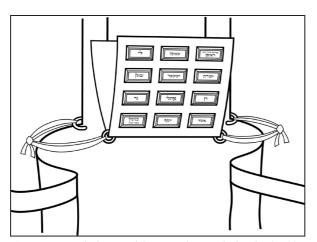
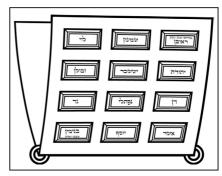

Figure 11: How the bottom of the Breastplate attached to the shoulder straps of the Ephod

 $\label{eq:Figure 9: The rings at the bottom of the Breastplate} Figure \ 9: \ \ \text{The rings at the bottom of the Breastplate}$

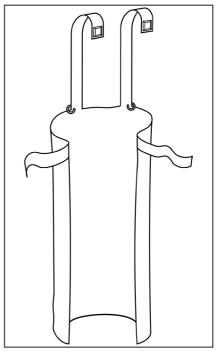

Figure 10: The rings at the bottom of the shoulder straps of the Ephod

30 וְתְתֵּן בְּחשׁן דִּינְא יַת אוּרָיָּא וְיֵת תַּפִּיָּא וִיהוֹן עַל לְבָּא דְאַהֵרן בְּמֵעֻלַה קֵּדִם יְיִ וְיִטּל אַהָרן יִת הְדִירְא: 31 וְתַעְבֵּיד יַת מְעִילָא דְאַפּוֹדְא גְּמִיר תִּכְלָא: 32 וִיהַי פום רִישָׁה בּפִיל לְגַוָּה תּוֹרָא יָהַי

מַקַף לִפָּמֵה סְחוֹר סְחוֹר עוֹבַד מַחֵי

בָפום שָׁרָיַן יְהֵי לֶה דְּלָא יִתְבְּוַע:

-80 ONKELOS 03-

30 וְגָתַהָּ אֶל־תְשֶׁן הַפִּשְּׁפָּׁם אֶת־הֵאוּרִים וְאָת־ הַתָּפִּׁים וְהִיוּ עַל־לֵב אֲהַרֹן בְּבֹאוֹ לִפְגֵי יְהוֶֹה וְנָשְׂא אַהַרֹן אֶת־מִשְׁפַּׁם בְּגֵי־יִשְּׂרָאֵל עַל־לִבֶּוֹ לִפְגֵי יְהוֶֹה הָמִיד: ם

שלישי 31 וְעָשֵּׂיתָ אֶת־מְעֵיל הָאֵפְּוֹד פְּלֵיל תְּבֵלֶת: 32 וְהָיָה פִּי־רֹאשִׁוֹ בְּתוֹכְוֹ שָׂבָּה יִהְיָה לְפִּיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג בְּפִי תַחְרֶא יִהְיֶה־לְּוֹ לְא יִבְּרֶעֵ:

⊗ RASHI ഗ

סְלִיחַת הַמִּשְׁפָּט: 31 אֶת־מְעִיל הָאַפּוֹד. שֶׁהָאפּוֹד נָתוּן עְלְיוּ לַחֲגוֹרָה: בְּלִיל תְּבֶלֶת. כֻּלוֹ תְּבֶלֶת, שֻׁאֵין מִין אַחֵר מְעוֹרָב בּוֹ: 32 וְהָיָה בִּי־רֹאשׁוֹ. פִי הַמְעִיל שֻׁבְּגְבְהוֹ, הוּא מְעוֹרָב בּוֹ: 32 וְהָיָה בִּי־רֹאשׁוֹ. כְּתַרְגוּמוֹ: ״כְּפִיל לְגוַה״ בְּיִתֹרָגוּמוֹ: ״כְּפִיל לְגוַה״ — בְּפוּל לְתוֹכוֹ, לְהְיוֹת לוֹ לְשְׁפָה, בְּפִילְתוֹ. וְהָיָה מַעֲשֵׁה אוֹרֵג וְלֹא בְּמַחֵט: בְּפִי תַחְרָא. לְמַרְנוּ שֻׁהַשְׁרִיוֹנִים שֶׁלְהֶם פִּיהֶם בְּפוּל: לֹא יִקְרַע. בְּדִי שָׁלֹא יִקְרַע. וְהַקּוֹרְעוֹ שַׁבְּתוֹרָה, וְבֵן ״וְלֹא־יִזְּח עוֹבֵר בְּלָאו, שֶׁיָּה מִמִּנְיִן לְאִיין שֻׁבַּתוֹרָה, וְבֵן ״וְלֹא־יִזָּח הַחִשׁן״בּּי. וְבִּלְוֹרְעוֹ הַהַּחִשׁן״בּי. וְבִן ״וֹלְא יִסְרוּ מִמֵנוֹיִי״, הָבָּאִמֹר בְּבַדִּי הַאָּרוֹן: הַאָּרוֹן:

30 אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתִּמִּים. הוּא בְּתָב שֵׁם הַמְּפֹּרָשׁ, שֶׁהָיָה נוֹתְנוֹ בְּתוֹךְ בִּפְלֵי הַחֹשֶׁן, שֶׁעֵל יְדוֹ הוּא מֵאִיר שְׁרָיִוּ וֹּמְתַמֵּם אֶת דְּבָרְיוֹ. וּבְמִקְדְּשׁ שֵׁנִי הָיְה הַחֹשֶׁן, שָׁצִל יְדוֹ הוּא מֵאִיר דְּבָרְיוֹ וּבְמִקְדְּשׁ שֵׁנִי הָיָה הַחֹשֶׁן, שָׁאִי אֶפְשָׁר לכֹהֵן גְּדוֹל לְהְיוֹת מְחֻפֶּר בְּגָדִים, אֲבָל אוֹתוֹ הַשְּׁפֵט לֹא הָיָה בְּתוֹכוֹ, וְעֵל שֵׁם אוֹתוֹ הַבְּתָב הוּא קְרוּי ״מִשְׁפָּט", שֶׁנָּאֶמֵר: ״וְשָׁאַל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים״פּּ: אָתְּר מִשְׁפָּט בְּגִי־יִשְּׂרָאֵל. דְּבָר שָׁהֵם נִשְׁפְּטִים וְנוֹכְחִים עַל יְדוֹ מִשְׁבַּע בְּעִשׁוֹת. וּלְפִי מִדְרַשׁ אַגְּדְה״נּ שֶׁבִּר עַל מְעַנְתִי הַדִּין, נִקְרָא ״מִשְׁפָּט״ עַל־שַׁם שָׁהַחשֶׁן מְכַפֵּר עַל מְעַנְתִי הַדִּין, נִקְרָא ״מִשְׁפָּט״ עַל־שַׁם שָׁהַחשֶׁן מְכַפֵּר עַל מְעַנְתִי הַדִּין, נִקְרָא ״מִשְׁפָּט״ עַל־שַׁם שָׁהַחשֶׁן מְכַפֵּר עַל מְעַנְתִי הַדִּין, נִקְרָא ״מִשְׁפָּט״ עַל־שַׁם

36. במדבר כז, כא. **37.** זבחים פח, ב. **38.** לעיל פסוק כח. **99.** שמות כה, טו.

-80 CHASIDIC INSIGHTS 03-

30 You shall place into the Breastplate of Judgment the *urim* and *tumim*: The word *urim* means "lights," while the word *tumim* is related to the word for "sincerity" and "devotion" (*temimut*).⁵¹

In terms of our Divine soul, the *urim* denotes its brilliant awareness of its Divine source and its fiery yearning to dissolve in it. The *tumim* denotes its wholehearted sincerity and thorough devotion to fulfill the commandments. This devotion counterbalances the *urim* experience, dragging it down from its rapture to engage the mundane and elevate it to Divinity.

Thus, the *urim* and *tumim* thus express the dynamic of "run and return,"⁵² the ongoing give and take between ecstatic rapture and humble submission that characterizes the spiritual life.⁵³

The *urim* and *tumim* lost their ability to make the Breastplate function as an oracle after the destruction of the First Temple.⁵⁴ In general, the Second Temple imparted a palpable Divine awareness to those who entered it precisely as the First Temple did. However, unlike the First Temple, the Second Temple was not able to radiate that awareness abroad, to influence the mundane realm. Similarly, the Breastplate remained

intact during the Second Temple era, but its ability to render judgment for all mankind through the *urim* and *tumim* did not.

In a larger sense, this situation defines the general condition of exile. The Divine consciousness, goodness, and perfection of the messianic era lie dormant, although intact; only the pretentious façade of the supposedly immutable laws of nature is apparent. The two exist within the same reality.

The ineffectuality of the Breastplate is thus a metaphor for the overall condition we know as "exile." This is alluded to by the fact that the word for "Breastplate" (משון) shares the same numerical value (358) as the words for "snake" (משות) 55 and "Messiah (משות)." 56 The primordial snake, which brought sin and confusion to the world, and the Messiah, who will bring clarity of purpose, are, of course, diametric opposites. Yet that is the paradox of Exile: the messianic reality is implicit within exile; our job is just to reveal it.

Allegorically, then, our challenge in exile is to restore the *urim* and *tumim* to the cosmic Breastplate—to "decode" the implicit messianic perception, goodness, and perfection within the snakeskin of reality—so that it can assume its proper, revealed role.⁵⁷

30 **You shall place** a parchment inscribed with God's Name **into the** fold of the **Breastplate of Judgment** (see Figure 12). This parchment shall be known as **'the**

urim and tumim,' since it makes the Breastplate into a shining [or] and precise [tamim] oracle: it will cause the letters of the tribal names inscribed on the stones set in the Breastplate to light up in sequence, spelling out the answer to questions of national importance posed by the king or leader. Placed inside the fold of the Breastplate, the urim and tumim shall be over Aaron's heart whenever he comes before God,

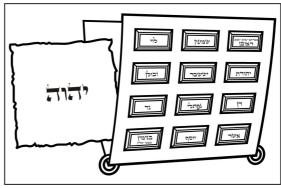

Figure 12: The urim and tumim inserted into the fold of the Breastplate

i.e., into the Sanctuary. Thus attired, **Aaron** shall carry the instrument of judgment for the Israelites over his heart at all times he enters the Sanctuary and stands before God. The Breastplate serves as an oracle only by virtue of the *urim* and *tumim*. Nonetheless, they are not an integral component of the Breastplate; if they are missing, the high priest is still considered fully and properly attired despite the fact that the Breastplate cannot function as an oracle.⁴⁹

The Robe

◆ Third Reading 31 "You shall have the artisans make the Robe, to be worn under the Ephod and girded by it. The Robe shall be made completely out of turquoise wool. The threads used to weave the Robe will be made of twelve strands of turquoise wool.⁵⁰
32 The edge of its top opening shall be folded inwards: all around its opening there shall be a woven hem, as with the collar of a coat of mail (see Figure 13). This is so that it not be torn, for it is forbidden

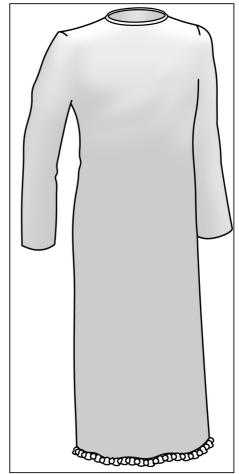

Figure 13: The Robe

for anyone to tear it.

^{49.} Likutei Sichot, vol. 11, pp. 133-137. 50. Yoma 71b. 51. Yoma 73b. 52. Ezekiel 1:14. 53. See Sefer HaArachim – Chabad, vol. 4, p. 264. 54. Yoma 21b. 55. Sha'ar HaMitzvot and Ta'amei HaMitzvot, both in Tetzaveh. 56. Me'orei Or, s.v. choshen, citing Rabbeinu Ephraim (of the Tosafot); Chomat Anach. 57. Likutei Sichot, vol. 11, pp. 137-138.

-80 ONKELOS 03-

גנ וְתִעְבֵּיד על שׁפּוֹלוֹהִי רְמוֹנֵי תִּלְבֶּיד על שׁפּוֹלוֹהִי רְמוֹנֵי עַל שׁפּוֹלוֹהִי וְהוֹנֵי עַל שׁפּוֹלוֹהִי יְחוֹר יְחוֹר וְזִגִּין דְּדְהַבּ בִּינֵיהוֹן יְחוֹר יְחוֹר: 34 זַּגָּא דְּדְהַבָּא וְרְמוֹנָא זַגָּא דְּדְהַבָּא וְרְמוֹנָא עַל שׁפּוּלִי מְעִילָא דְּדְהַבָּא יְרִמוֹנָא עַל שׁפּוּלִי מְעִילָא דְּדְהַבְּא יְמוֹר: 35 וְיִהֵי עַל אַהְרֹן לְשַׁנִּשְׁא מְדִם וְיִנִי עַל אַהְרֹן לְשַׁנִּשְׁא מְדְם יִיִּי יְעַל אַהְרֹן לְשַׁנִּשְׁא מְדְם יִיִי יִעַל אַהְרֹן לְשַׁנִּשְׁא צִיִּי יְתִנְּלֵּה לְקַדְשׁא קַדְם יִי יְתִנְּבִיד וְתִנְבֵּיי וְתִנְבִּיי וְתִנְבִּיי וְתִנְבִּיי וְתִנְבִּיי וְתִנְבִּיי וְתִנְבִּיוֹ בְּבִי וְתִנְבְּיֹי וְתִנְבִּיוֹ בְּבִי וְתִנְבִּיוֹ בְּבִי וְתִנְבְּיוֹ בְּבִּי וְתִנְבְּיֹן בְּבִי וְתִנְבִּיוֹ בְּבִי בְּתִנְבְּיִי בְּתִנְבִּי בְּתִנְבְּיִי בְּתִנְבִּיי בְּבִי וְתִנְבְּיִי וְתִנְבְּיִי וְתִנְּבְּיֹי בְּתִנְבְּיִי בְּתִּבְּיִ בְּתִיבְּיִי בְּבִי וְתִנְבְּיִי בְּתִּעְבִּיי בְּתִּבְּיִבְּיִי בְּתִּבְּבִיי וְתִנְבְּלוֹף עֲלְוֹהִי בְּבִי וְתִנְבְּיִי בְּתִבְּבִּי בְּתִנְב מִבְּבִיי בְּתִנְבְּיִי בְּתִיבְבִּיי וְתִנְבְּיִי בְּתִּבְּבִיי וְתִנְבְּלוֹי עְלֹיתִי בְּבִּיי וְתִנְבְּלִיים וְתִּבְּיִבְיי וְתִנְבְּיִי וְתִנְבִּיי וְתִנְבִיי וְתִנְבִיי וְתִנְבִּילִים בְּבִיי וְתִנְבְּילִי בְּיִּבְיי וְתִנְבְּיִי וְתִּבְּבִיי וְתִנְבִּילִים בְּיִים בְּיִבְּיִי וְתִנְבְּיוֹי בְּיִיי וְתִנְבְּיוֹי בְּשִׁנִישְׁי בְּיִים בְּבִּיי וְתִנְבְּישׁׁי בְּיִים בְּיִבְּישׁ בְּישׁים בְּישׁ בְּיִים בְּבִיי וְתִנְבְּלוֹיף עְלּוֹיהִיי בּבְּתִּים בְּיִּבְּישׁ עְלִּיים בְּיִּים בְּיִבְּיִים בְּיִּבְּיִים בְּבִּים בְּיִּבְּיִים בְּיִּים בְּיִּיִּים בְּיִּבְּיִים בְּיִּבְיים בְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִבְּיים בְּיִבְייִּיִים בְּיוֹיבְייוֹי עִייִיים בְּיִּבְייִייְיִים בְּיִבְייִים בְּיבְּיים בְּבְּייִים בְּיִבְּיים בְּיִייִים עִּייִייים בְּייִים בְּייִייִים בְּיִיּבְייִיים בְּיִייִילְייִים בְּייים בְּיוֹיבִיי בְּייִים בְּייִּייִים בְּייִיים בְּייים בְּייִים בְּיִּבְּייִים בְּיּבְּייִים בְּייִּבְייִיםּיים בְּיִּבְּיייייים בְּייִים בְּייִּבְּיִייִּים בְּייִייִים בְּייִים בְּייִיבְּייִיי

33 וְעָשִּׂיתָ עַל־שׁוּלָיו רְפֹּנֵי הְבֵלֶת וְאַרְנְּמָן וְתוֹלַעַת שָׁלִּי עַל־שׁוּלֶיו סָבֶיב וּפַעֲמַנֵּי זְהָב בְּתוֹכֶם סָבִיב:
34 פַּעֲמָן זָהָב וְרִפֹּוֹן פַּעֲמָן זָהָב וְרִמִּוֹן עַל־שׁוּלֵי הַפְּעָיל סָבִיב:
35 וְהָיָה עַל־אַהְרֹן לְשָׁרֶת וְנִשְׁמַע מוֹלוֹ בְּבֹאוֹ שָּלְ־הַפֹּעִית וְנִשְׁמַע מְוֹלוֹ בְּבֹאוֹ וְלָא יָמִוּת: ם
36 וְעָשֵׂיתָ צִּיץ זָהָב מָהְוֹר וּפִּתַחְהָ עָלְיוֹ פִּתּוֹהֵי חֹלְּם כָּרָשׁ לַיִּהוֹה:

-∞ RASHI ഗ്ദ

לָאו אַתָּה שׁוֹמֵע הֵן: אָם יִהְיוּ לוֹ — לֹא יִתְחַיֵּב מִיתָה, הָא אָם יִבְּנֵס מְחָסֶר אֶחָד מִן הַבְּגָדִים הַלְּלוּ — חַיָּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמֵים: 36 צִיץ. בְּמִין טַס שֶׁל זָהָב הָיָה, רוֹחַב שׁתִּי אַצבּעוֹת, מִקּיף על הַמִּצח מֵאֹזן לִאֹזן:

33 רְמֹנֵי. עֲגוּלִים וְחֲלוּלִים הָיוּ, כְּמִין רְמּוֹנִים הְעֲשׁוּיִים בְּגַשׁוּיִים בְּגַעֹּתְּיִ זְּהָב. זְגִין עִם עִנְבָּלִין שֶׁבְּתוֹכְם: בְּגַינָת הַרְנְגֹלֶת: וּפְעֲמֹנֵי זְּהָב. זְגִין עִם עִנְבְּלִין שֶׁבְּתוֹכְם: בְּעְמוֹן בְּבִיק בְּנִיהֶם סְבִיב, בֵּין שְׁנֵי רְמוֹנִים פַּעְמוֹן אָהָב וְרְמוֹן אֶחָר דְּבוּלְן וְתָלוּי בְּשׁוֹלֵי הַמְּעִיל: 34 פַּעֲמוֹן זְהָב וְרְמוֹן אָצְלוֹ: 35 וְלֹא יָמוּת. מִבְּלֶל אָצִלוֹ: 35 וְלֹא יָמוּת. מִבְּלֶל

≈ A CLOSER LOOK ❖

[35] Entering the Sanctuary without even one of these three vestments is punishable by death: Thus, if a high priest would enter the Sanctuary without wearing one of these three vestments and leave, he would be liable to death even if he had not

performed any priestly rite while inside. But if he would enter without wearing one of the other five vestments, he would be liable to death only if he performed one of the priestly rites while inside.⁶³

-80 CHASIDIC INSIGHTS 03-

at the bottom of the high priest's robe was the clamor of the people at the bottom of the spiritual ladder, the excitation of those compared to pomegranates.

Hence the critical need for these bells. A high priest who fails to include those at the bottom in his experience is unworthy of his title. If he enters the holy realm without them he will not live, for the completeness of our people demands that every member, righteous or not, be included.

On one day of the year, however, the high priest enters the inner precincts of the Tabernacle without the bells: Yom Kippur. On that day, we are all like angels; our inherent bond with God is revealed in the Holy of Holies, so bells are unnecessary there. Even those at the bottom experience a oneness with their Creator that is silent and still.⁶²

Entering the Sanctuary without even one of these three vestments is punishable by death: Entering the Sanctuary and performing the priestly rites each reflects a different aspect of our relationship with God.

On one hand, our relationship with God is affected by our behavior, our performance: the better we behave, the closer we become and the more we earn His love. Performing the priestly rites signifies this aspect of our relationship.

On a deeper level, even without doing anything, we are God's children and deserve His love on this merit alone. This aspect of our relationship is reflected in the mere act of entering the Sanctuary, for when the High Priest enters the Sanctuary, he does so as the emissary or representative of the people—*all* the people. He enters in the inherent merit of the fact that they are children of God, regardless of their success in performing His will.

He must therefore wear the three garments that express this inherent worth. The names of the tribes were engraved on the stones of the Breastplate and the Ephod. Those on the Breastplate, which rested on the heart, signified the righteous, while those on the Ephod, which mainly covered the back, signified the returnees. The bells and pomegranates of the Robe

- 33 On its lower hem you shall have them make hollow spheres shaped like unripe, egg-shaped pomegranates, made of intertwined⁵⁸ threads of turquoise, purple, and scarlet wool, all around its lower hem. Have them make gold bells to hang between them, all around:
- 34 a gold bell and a pomegranate, a gold bell and a pomegranate, all around the lower hem of the Robe. Put 36 bells and 36 pomegranates on the front of the Robe and the same number on the back⁵⁹ (see Figure 14).

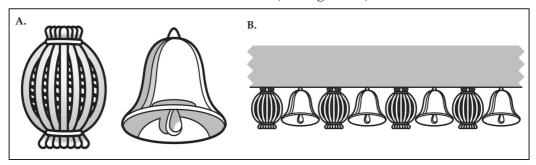

Figure 14: The pomegranates and bells on the bottom of the Robe A. Pomegranates and bells B. Pomegranates and bells attached to the Robe

35 It shall be worn by Aaron when he performs the Divine service. Its sound shall be heard when he enters the Sanctuary before God and when he leaves. Thus, the high priest must take care to wear the Ephod, Breastplate, and Robe when he enters the Sanctuary so that he not die, because entering the Sanctuary without even one of these three vestments is punishable by death by the heavenly court, even if he leaves without having performed any priestly rites.⁶⁰

The Forehead-Plate

36 "You shall have the artisans make a Forehead-plate of pure gold, two fingerbreadths wide and extending from ear to ear across the forehead. Have them engrave the words 'Holy unto God' on it as on a signet ring, i.e., such that the letters protrude from the plate.⁶¹ Due to its holiness, the Name of God should be given precedence, so write it above the word for "Holy unto."

- EN CHASIDIC INSIGHTS COS

35 Its sound shall be heard...so that he not die: The Baal Shem Tov was asked: why do your Chasidim gesticulate wildly and shout during prayer? He answered: Have you ever seen a person drowning? No one gesticulates more wildly than a drowning man. No one shouts louder than a man threatened by the thrashing waves of the sea. And no one mocks his motions or questions his cries.

Someone who is at peace does not shout. Someone who feels hopelessly trapped where he is and far from where he wants to be raises a commotion. Similarly, the prayer of someone who feels close to God (a *tzadik*) is typically noiseless and calm, for such a person is not

running away from anything. In contrast, the prayer of someone who feels distant from God is agitated and animated; this person is running, whether from his animal soul, from whatever makes him feel separate from God's oneness, even from his own spiritual strivings—for they are about him, not about God.

The Jewish people are compared to many fruits, each fruit reflecting another aspect of their common identity. The pomegranate is the symbol of the "empty" Jew, who, though seemingly "empty" of merits is in fact as filled with commandments he upholds as the pomegranate is filled with seeds. The noise of the bells

58. Below, 39:24. 59. Mishneh Torah, Klei HaMikdash 9:3, based on Zevachim 88b. 60. Likutei Sichot, vol. 21, pp. 181-187. Cf. v. 43, below. 61. Mishneh Torah, Klei HaMikdash 9:2, based on Gitin 20a.

37 וְשַּׂמְהֶ אֹתוֹ עַל־פְּתִיל הְבֵּלֶת וְהָיֶה עַל־הַפִּצְנֶפֶּת אֶל־מִוּל פְּנֵי־הַפִּצְנֶפֶּת יִהְיָה: 38 וְהָיָה עַל־מִצִּח אַהְרֹן אֶל־מִצִּח יִהְיָה אַל־מִּאִר לְּבָצִי יִשְּׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהְרֹן אֶת־עְוֹן הַקְּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְרִּישׁוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֶם לְכָל־מַהְנָת לֶּתְבִּי וְשִׁבְּצְהָ הַבְּתְנֶת שֵׁשׁ וְעָשִׂיתְ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ לְפָנִי יְהֹוָה: 39 וְשִׁבְּצְהָ הַבְּתְנֶת שֵׁשׁ וְעָשֶׂיתְ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבָּיה מִצְשֶׂה מִצְשֵׂה רֹבֶקם:

-80 ONKELOS 03-

37 וּתְשַׁנִּי יָתָהּ עַל חוּטָא דְתְכֶלְּתָּא מִצְנַפְּתָּא יְתֵּי: צֹל נִיתִּי עַל בֵּית מִצְנַפְּתָּא יְתִי: צֹל בֵּית מִצְנַפְּתָּא יְתִי: יַקְּדְשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל־מִתְנַת אַדְשִׁיוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִצְנַפְּתָּא דִּי יַקְּדְשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִצְנַפְתָּא דְרַנִּצְא לְרַעֵּוָא לְהוֹן מֲדָם יְיִנּ מִצְנַפְתָּא דְבוּצָא וְתַעְבֵּר מוֹבָר צַיָּר:

-∞ RASHI ശ-

זיַיִּתְנוּ עָלְיו הוּא אוֹמֵר: ״וַיִּתְנוּ עָלְיו אַם אַחֵר הוּא אוֹמֵר: ״וַיִּתְנוּ עָלְיו **37 עַל־פְּתִיל הְבֵלֶת.**וּבְמֶקוֹם אַחֵר הוּא פְּתִיל הְּכֵלֶת״⁰⁴? וְעוֹד, כְּתִיב כָּאן: ״וְהָיָה עַל־הַמִּצְנָפֶת״, וּלְמַשָּה הוּא אוֹמֵר: ״וְהָיָה עַל־מֵצַח אַהָרֹן״וּי? וּבִשְׁחִיטַת ֶּלֶדְשִׁים 4 שָׁנִינוּ: שְׂעָרוֹ הָיָה נִרְאֶה בֵּין צִיץ לַמִּצְנֶפֶת, שָׁשָׁם מַנִּיחַ הְפִּלִּין. לָמַדְנוּ, שֶׁהַמִּצְנֶפֶת לְמַעְלָה בְּגֹבַה ָהָרֹאשׁ עַד הַמֵּצָח, הָרֹאשׁ עַד הַמֵּצַח, הָרֹאשׁ עַד הַמֵּצַח, וְהַצִּיץ מִלְמַטָּה. וְהַפְּתִילִים הָיוּ בַּנְּקָבִים, וּתְלוּיִין בּוֹ בִּשְׁנֵי ָרָאשִׁים וּבְאֶמְצָעוֹ שִׁשָּׁה בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הַלְּלוּ: פְּתִיל מִלְמַעְלָה, אֶחָד מִבַּחוּץ וְאֶחָד מִבִּפְנִים כְּנֶגְדּוֹ, וְקוֹשֵׁר ָרָאשֵׁי הַפְּתִילִים מֵאֲחוֹרֵי הָעֹרֶף שְׁלְשְׁתָּן, וְנִמְצְאוּ בֵּין אֹרֶךְ הַטַּס וּפְתִילֵי רֹאשָׁיו מַקּיפִין אֶת הַקְּדְלָד, וּפְתִיל ָהָאֶמְצָעִי שֶׁבְּרֹאשׁוֹ קָשׁוּר עִם רָאשֵׁי הַשְּׁנַיִם וְהוֹלֵךְ עַל ַפּנֵי רוֹחַב הָרֹאשׁ מִלְמַעְלָה, נִמְצָא עָשׂוּי כְּמִין כּוֹבַע. ּוְעַל פְּתִיל הָאֶמְצָעִי הוּא אוֹמֵר: ״וְהָיָה עַל־הַמִּצְנָפֶת״, ּוָהָיָה נוֹתֵן הַצִּיץ עַל רֹאשׁוֹ כִּמִין כּוֹבַע עַל הַמִּצְנֶפֶת, ּוְהַפְּתִיל הָאֶמְצָעִי מַחֲזִיקוֹ שָׁאֵינוֹ נוֹפֵל, וְהַטַּס תָּלוּי כְּנֶגֶד מִצְחוֹ. וְנִתְקַיְּמוּ כָּל־הַמִּקְרָאוֹת — פְּתִיל עַל הַצִּיץ, וְצִיץ

עַל הַפְּתִיל, וְהַפְּתִיל עַל הַמִּצְנֶפֶת מִלְמַעְלָה: 38 **וְנָשָׂא** אַהָרן. לְשׁוֹן סְלִּיחָה. וְאַף־עַל־פִּי כֵן אֵינוֹ זָז מִמַּשְׁמְעוֹ: אַהַרֹן נוֹשֵׂא אֶת הַמַּשָּׂא שֶׁל עָוֹן. נִמְצָא מְסַלְּק הֶעָוֹן מִן הַקֶּדָשִׁים: **אֶת־עֲוֹן הַקָּדָשִׁים.** לְרֵצוֹת עַל הַדָּם וְעַל הַחֵלֶב יָשֶׁקְרָבוּ בְּּטֻמְאָה, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ בּיּ: אֵי זֶה עָוֹן הוּא נוֹשֵׂא? אָם עֲוֹן פָּגוּל, הֲרֵי כְּבָר נָאֶמַר: ״לֹא יַרְצָה״⁴⁴. וְאָם עֲוֹן נוֹתָר, דְּרֵי נָאֶמַר: ״לֹא יֵחָשֵׁב״⁵٠. וְאֵין לוֹמַר שֶׁיְכַפֵּר עַל ֶעוֹן הַכַּהַן שָׁהַקְרִיב טָמֵא, שֶׁהֲרֵי ״עֲוֹן הַקְּדָשִׁים״ נֶאֱמַר, ּוְלֹא ״עֲוֹן הַמַּקְרִיבִים״. הָא אֵינוֹ מְרַצֶּה, אֶלֶּא לְהַכְשִׁיר הַקּּרְבָּן: וְהָיָה עַל־מִצְחוֹ הָּמִיר. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁיְבֵא ַעַל מִצְחוֹ תָּמִיד, שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ עָלָיו אֶלָּא בִּשְׁעַת הָעֲבוֹדָה. אֶלֶא, תָּמִיד לְרַצוֹת לָהֶם אֲפִלּוּ אֵינוֹ עַל מִצְחוֹ, שֶׁלֹא ָהָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹבֵד בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. וּלְדְבְרֵי הָאוֹמֵר: עוֹדַהוּ עַל מִצְחוֹ מְכַפֵּר וּמְרַצֶה, וְאִם לָאו אֵינוֹ מְרַצֶּה ּנְדַרַשׁ ״עַל־מִצְחוֹ הָּמִיד״ מְלַמֵּד שֶׁמְּמַשְׁמֵשׁ בּּוֹ בְּעוֹדוֹ — עַל מִצְחוֹ, שֶׁלֹּא יַסִיחַ דַּעְתוֹ מִמֶּנוּ: 39 **וְשִׁבַּצְהָ.** עֲשֵׂה אוֹתָם מִשְׁבְּצוֹת מִשְׁבְּצוֹת, וְכַלָּה שֶׁל שֵׁשׁ:

40. שמות לט, לא. 41. פסוק לח. 42. זבחים יט, אדב. 43. פסחים טז, ב. 44. ויקרא ז, יח. 45. שם.

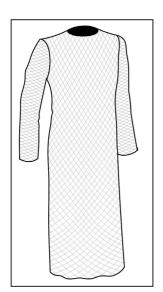

Figure 18: The Tunic

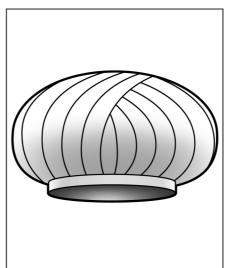

Figure 19: The Turban

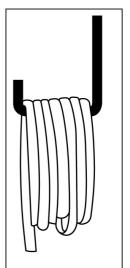

Figure 20: The Sash

37 Have them make three slots in the plate: two at each end and one in the middle, at the top (see Figure 15). Have them thread three cords made of turquoise wool through these slots (see Figure 16), and tie them together at the back of the head. In this way, **you shall place** the Forehead-plate **over a cord of turquoise** wool at these three locations. The middle cord **shall pass over the Turban**, preventing the plate from falling lower than the high priest's forehead (see Figure 17). **The** Forehead-plate **shall be placed below the front of the Turban**, leaving enough space

for the high priest to wear head-*tefilin* in between the Turban and the Forehead-plate.

Figure 15: The Forehead-plate

Figure 16: The Forehead-plate with the three cords

38 The Forehead-plate shall be worn on Aaron's forehead, and by wearing it Aaron shall effect atonement for the following specific sin regarding the sacred offerings that the Israelites consecrate, i.e., for any of their holy gifts: if these offerings had become defiled and this fact was not known, the Forehead-plate will neutralize the effect of this defilement and the offerings will still be valid and effective. It shall be on his forehead, to assure them of Gop's favor in this

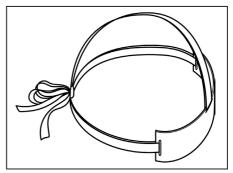

Figure 17: The cords of the Forehead-plate tied together to fit over the head

way at all times, even when he is not wearing it.

The Other Garments

39 You shall have the artisans make a linen Tunic of recessed checkered knit (see Figure 18). You shall have them make a linen Turban (see Figure 19), and you shall have them make an embroidered Sash out of twined linen and turquoise, purple, and scarlet wool,⁶⁴ to gird the Tunic (see Figure 20).

−& CHASIDIC INSIGHTS ଔ-

signified those still struggling with their evil inclinations. All of these must be represented when the high priest enters the Sanctuary, for in his entrance he must invoke the inherent merit that is common to *all* strata of his people.

Similarly, whenever we see a person in need of a spiri-

tual boost, we must first make him aware of his inherent worth: that he possesses a soul that is truly a part of God. We must bring him into the realm of holiness so he can recognize his true self. After this, we can proceed to the particulars, helping him shed the negative elements that have accumulated and increase in deeds of light and goodness.⁶⁵

40 וְלִבְנֵי אַהָרֹן תַעֲשֶׂה כַהְּנֹת וְעָשִׂית לְהֶם אַבְנֵעִים וּמִגְּבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבְוֹד וּלְתִפְּאֶרֶת:

41 וְהִלְּבַשְׁהֶ אֹתָם אָתִם אֶת־אַהְרֹן אָהִיךְ וְאֶת־בָּנֵיו אִתְּוֹ וּמְלִבְּשְׁהָ אֹתָם וְמִלְבִּשְׁהָ אֹתָם וְמִבְּנֵיי בְּרִי וְמִלִּה לְהָבֹּ מִבְנְםִי־בָּד לְכַמְוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה מִפְּיִנִים וְעַר־יְרֵכָים יְהְיִוּ: 43 וְהָיוּ עַל־אַהְרֹן וְעַל־בָּנִיו מִבְּיִם וְמָרֹבְּיִוֹ מִוֹעֵר אוֹ בְנִשְׁהָם אֶל־הַמִּוְבַּלֹן לְשָׁרֵת בְּבַּאָם וּ אֶל־אִהֶל מוֹעֵר אוֹ בְנִשְׁהָם אֶל־הַמִּוֹבְּלֹן לְשָׁרֵת בַּבְּאָם וּ אֶלִבּייִי שְׁאוּ עִוֹן וְמֵּתוּ חַמָּת עוֹלֵם לְוֹ וּלְוַרְעוֹ בַּבְּלִיו: ם

-⊗ RASHI છ્ક-

40 וְלֹבְנֵי אַהְרֹן תַּעֲשֶׂה כַּהֱנֹת. אַרְבָּעָה בְּגָדִים הַכְּלוֹ וְלֹא יוֹתֵר: בְּתֹנֶת, וְאַבְנֵט, וֹמְגְבָּעוֹת הִיא מִצְנֶפֶת, וּמְכְנָסִים, הַבְּתוֹנִת הִיא מִצְנֶפֶת, וּמְבְנָסִים, הַבְּתוֹנִים לְמִשְׁה בַּפֶּרְשָׁה**: 11 וְהַלְבַּשְׁהָ אֹתָם אֶתֹדֹ הַבְּתוֹנִים לְמִשְׁה בַּפֶּרְשָׁה**: 11 וְהַלְבַשְׁהָ אֹתָם אֶתֹדֹ

אַ**הַרֹן.** אוֹתָם הָאֲמוּרִין בְּאַהֲרֹן: חשֶׁן, וְאֵפּוֹד, וּמְעִיל, וּכְתֹנֶת ַתִּשְׁבֵּץ, מִצְנֶפֶת, וְאַבְנֵט, וְצִיץ, וּמִכְנָסַיִם, הַכְּתוּבִים לְמַשָּׁה בְּכֻלְּם: וְאֶ**ת־בָּנִיוֹ אִתּוֹ.** אוֹתָם הַכְּתוּבִים בָּהֶם: וּ**ּמָשַׁחְהָּ אֹתָם.** אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו, בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה: וּמִלֵּאתָ **אֶת־יָרָם.** כָּל־מִלּוּי יָדַיִם לְשׁוֹן חָנּוּךְ, כְּשֶׁהוּא נִכְנָס לְדָבָר לִהְיוֹת מַחְזָק בּוֹ מֵאוֹתוֹ יוֹם וָהָלְאָה, הוּא מָלּוּי. וּבְּלָשׁוֹן לַעַז כְּשֶׁמְמַנִּין אָדָם עַל פְּקָדַת דְּבָר, נוֹתֵן הַשַּׁלִּיט בְּיָדוֹ בֵּית יָד שֶׁל עוֹר שֶׁקוֹרִין גנ״ט״ַּ, ּוְעַל יָדוֹ הוּא מַחֲוִיקוֹ בַּדָּבָר. וְקוֹרִין רְיוישטי״ר™ לְאוֹתָהּ מְסִירָה — ריוישטי״ר וְהוּא מִלּוּי יָדַיִם: 42 וַּעֲשֵׂה **לָהֶם.** לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו: **מִכְנְּסֵי־בָד.** הֲרֵי שְׁמוֹנָה בְגָדִים לְכֹהֵן גָדוֹל, וְאַרְבָּעָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט: 43 **וְהָיוּ עַל־אַהַרֹן.** כָּל־הַבְּגָדִים הָאֵלֶּה עַל אַהָרֹן, הָרְאוּיִין לוֹ: **וְעַל־בָּנִיוּ**. הָאַמוּרִין בָּהֶם: **בִּבֹאָם אַל־אֹהֵל**

46. פסוק מב. 47. כְּפָפָה. 48. לְהַלְבִּישׁ, לָהַסְמִידְ.

מוֹעֵר. לַהֵיכָל, וְבֵן לַמִּשְׁכָּן: וָמֵתוּ. הָא לְמַדְתָּ, שֶׁהַמְּשַׁמֵשׁ מְחַסָּר בְּגָדִים בְּמִיתָה: חָ**קת עוֹלָם לוֹ**. כָּל־מָקוֹם שֶׁנָּאֲמֵר ״חַקַת עוֹלְם״, הוּא גְזֵרָה מִיָּד וּלְדוֹרוֹת לְעַבֵּב בּוֹ:

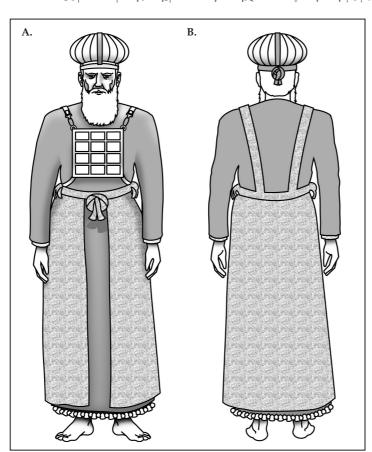
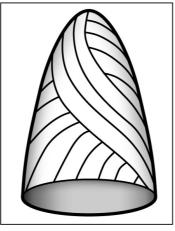
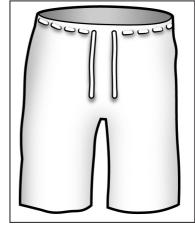

Figure 24: The garments of the high priest: A. front View B. rear View

40 For Aaron's sons, you shall make tunics similar to his. You shall make them sashes for their tunics, similar to his. You shall make them hats for dignity and splendor but less elaborate than his Turban (see Figure 21).

41 You yourself shall

Figure 21: The hats

Figure 22: The trousers

dress your brother Aaron and his sons along with him in these vestments, plus the trousers about to be mentioned." Moses had to dress them himself because this was an integral part of investing them in the office of the priesthood—which

only he could do, as mentioned above.⁶⁶ You shall anoint them, inaugurate them, and sanctify them, and they shall serve Me as priests.

- 42 And make them all linen trousers to cover their nakedness, reaching from the waist to the thighs (see Figure 22). There are thus four vestments for the ordinary priest (a tunic, a sash, a hat, and trousers, see Figure 23) and eight for the high priest (the Ephod, the Breastplate, the Robe, the Tunic, the Sash, the Turban, the Forehead-plate, and the trousers, see Figure 24).
- 43 All these vestments shall be worn by Aaron and his sons whenever they enter the Tent of Meeting or approach the outer Altar to minister in the Sanctuary or in the Courtyard, so that they will not bear a sin and die, for officiating as a priest without full priestly attire is punishable by death.⁶⁷ This is a statute for Aaron and for his offspring after him for all time."

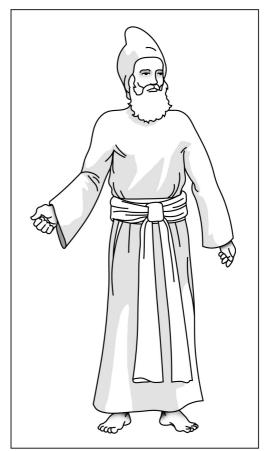

Figure 23: The garments of the ordinary priest

-80 ONKELOS 03-

וְדֵין פָּתִגָּמָא דִי תַעְבֵּיד לְהוֹן 29:1 לְקַדֵּשָׁא יַתָהוֹן לְשַׁמַשָּׁא קַדַמִי סַב תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי וִדְכְרִין תְּרֵין שַׁלְמִין: ז וּלְחֵם פַּטִיר וּגָרִיצַן פַטִירַן דְפִילָן בִּמִשַׁח וְאֵסְפּוֹגִין פַּטִירִין דִּמְשִׁיחִין בְּמִשַׁח סֹלֵת דְּחָטִין תַּעְבֵּיד יַתְהוֹן: 3 וְתְתֵּן יַתְהוֹן עַל סַלָּא חַד וּתְקָרֵיב יַתְהוֹן בְּסַלָּא וַיִת תּוֹרָא וְיַת תְּרֵין דְּכְרִין: 4 וְיַת אַהַרוֹ וְיֵת בְּנוֹהִי תִּקְרִיב לְתְרֵע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתַסְחֵי יַתְהוֹן בְּמַיָּא: יַת לְבוּשַׁיָּא וְתַלְבֵּישׁ יַת 5 וְתְּסָב יַת לְבוּשַׁיָּא אַהַרֹן יַת כָּתוּנָא וִיַת מִעִיל אֵפּוֹדָא וַיַת אַפּוֹדֵא וַיַת חַשְׁנַא וְתַתְקֵין לַה בהמין אפודא: 6 ותשוי מצנפתא עַל רֵישָׁה וִתְתֵּן יַת כִּלִילָא דְקַדְשָׁא על מִצְנַפְתַּא: רביעי 1:52 וְיָה הַּדְּבֶר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְּלַהֵשׁ אֹתֶם לְּכַהֵן לֵי לְלַקְח פַּר אָחֶד בֶּן־בָּקֶר וְאֵילִם שָׁנֵים הְמִימֶם: נְּלְכָהֵן לֵי לְלַקְח פַּר אָחֶד בֶּן־בָּקֶר וְאֵילִם שָׁנֵים הְמִימֶם: נּ וְלֵהֶת מִצֹּת בְּשָׁכֵּן וְאָת־הַבְּּנְיוֹ הַלְּרִיב אָל־פֵּתְח אִהֶּל עַל־סֵל אָחֶד וְהַקְרַבְתְּ אֹתֶם בַּפֶּיוֹם: 5 וְלֵקַחְתְּ אָת־הַבְּּנְוֹת שְׁנִים מִצְּיִל הָאָת־בְּנְיוֹ תַּלְרִיב אָל־פֶּתְח אִהֶּל מִעִיל הָאֵבְר וְאָת־בְּנְיוֹ הַלְּרִיב אָל־פָתַח אִהֶל מִעִר וְרָחִצְּתְּ אֹתֶם בַּפֵּיוֹם: 5 וְלֵקַחְתְּ אֶת־הַבְּנְיִים מוֹעֵר וְרָחַצְּתָּ אֹתְם בַּפֵּיִם: 5 וְלֵקַחְתְּ אֶת־הַבְּנְיִים מְשִׁילִם הַבְּבְּיִה אַתְּרֹב בְּמִיכְּוֹ הַלְּבְּיִהְ אָתְרֹבְּבְּנְיֹתְ אַתְּרֹב בְּאָרְבְּ הְשָׁבְּיוֹת מְעִיל הָאֵמִּוֹ וְאָבְּרְתָּ אֹתְם בַּמְּיֹם וְאָת־הַבְּנְוֹיִם בְּעִילִּים בְּמִילִים בְּעִילְם הְאָבְרֹים אָתִרבּבְּנִים מְלִילְת בְּשְׁכָּוֹת מְלִילְת בְּשְׁכָּוֹת מְלִילְת בְּשְׁכָּוֹת מְלִיל הָאָת־בְּבְּנְיִם אֹתְבֹב הְבָּבְיוֹת מְלִיל הָאָת־בְּבְּנְיֹת עַלִּיר הַאָּעִים וְנְבְּתְתָּ אָתְרִבְּבְּיֹתְ מְלְבְּתְם בְּעִילְם: 4 וְאָת־בְּבְּבְּתְּ אָתְרֹב בְּמְיִבְּיתְ מְלְיבְיִים מְעִילִם בְּבְּיתְם מְלְבְיתְם בְּבְּעִים עַלִּיר הַאְּעָּים בְּבּיּבְנִים עַלִּיר הַאָּנְים בְּעִילְם בְּבְּיתְם בְּבּיבְּית עַל־רִראשׁיוֹ וְנְתַתְּעְ אָתְרבּוֹים בְּבּיתְים בְּבְּבְּית עַלִּירבּתְעִים בְּבִּבְּית עַלִּיררִבּאשׁוֹ וְנְתַתְּעָּ בְּתְיבְבּית בְּבִּילְם בְּבִּיתְים בְּבְבְּית בְּבִּיל בְּבְּית בְּבְּית בְּבִיתְים בְּבְּבְיתְם בְּבְּבְית בְּבֹית בְּבְּית בְּבְּיתְם בְּבְּיתְבּים בְּבִּיתְים בְּבְּיתְבְּית בְּבִיתְים בְּבְּבְיתְבְּים בְּבְּית בְּבְּית בְּבְיתְבּית בְּבְּרִית בְּבְּית בְּבְּית בְּבְּבְיתְבּית בְּבְיתְבְיבְית בְּבְּית בְּבְּית בְּבְיבְיתְב בְּבְּבְיתְבּים בְּבְּבְיתְבְיבְית בְּבְיתְים בְּבְּיתְבְּים בְּבְּבְיתְים בְּבְּבְּיתְם בְּבְּיתְבְיוֹם בְּבְּבְיתְם בְּבְיתְים בְּבְּבְּית בְּבְיתְים בְּבְּבְיתְם בְּבְבּית בְּבְיתְם בְּבְּבְּבְּית בְּבְּבְיתְים בְּבְּיתְבְיוֹב בְּבְּבְיתְם בְּבְּית בְּבְּבְּבְיתְבְיבְיבְיתְים בְּבְּבְבְּבְיתְיבְיבְּים בְּבְּבְיבְּבְיתְּבְּבְיתְם בְּבְּבְבְּיתְבְיבְ

⊗ RASHI ഗ്ദ

מְשַׁחִים בַּשָּׁמֶן. אַחַר אֲפִּיָּתָן מוֹשְׁחָן כְּמִין כְּ״ף יְוָנִית, שֶׁהִיא צֲשׁוּיָה כְּנוּ״ן שֶׁלְנוּ:3 וְהִקְּרַבְּתְּ אֹתָם. אֶל חֲצַר הַמִּשְׁכֶּן בְּיוֹם הֲקָמְתוֹ: 4 וְרְחַצְּהְ. זוֹ טְבִילַת כָּל־הַגּוּף: 5 וְאָפַּרְהָ. קַשֵּׁט וְתַקֵּן הַחֲגוֹרָה וְהַסְּנֶר סְבִיבוֹתְיו: 6 נֵּזֶּר הַבְּיִרִּשׁ. זֶה הַצִּיץ: עַל־הַמִּצְנָפֶת. כְּמוֹ שֶׁפֵּרִשְׁתִּי לְמַעְלְהּ״. עַל יְדֵי הַפְּתִיל הָאֶמְצָעִי וּשְׁנֵי פְּתִילִין שֶׁבְּרֹאשׁוֹ הַקְּשׁוּרִין שַׁלְשְׁתָן מֵאְחוֹרֵי הָעֹרְף, הוּא נוֹתְנוֹ עַל הַמִּצְנֶפֶת כִּמִין כּוֹבַע:

1 לְקַח. בְּמוֹ "קַח". וּשְׁמֵּי גְוֵרוֹת הֵן, אַחַת שֶׁל קִיחָה, וְלְהֶן פִּתְרוֹן אֶחָד: פַּר אָחָד. לְכַפֵּר עַל מַצְשֵׂה הָעֵגֶל שֶׁהוּא פָּר: 2 וְלָחֶם מַצּוֹת וְחַלֹּת מַצֹּת... וּלְּקִיקְי מַצּוֹת. הָבֵי אֵלוּ שְׁלֹשְׁה מִינִין: רְבוּכָה, וְחַלֹּוֹת, וּרְקִיקִין. "לָחֶם מַצּוֹת" — הִיא הַקְרוּיָה לְמֵשָׁה בְּעַנְיָן: "חַלֹּת לֶחֶם שָׁמֶן"", עַל־שֵׁם שָׁנוֹתן שֶׁמֶן בְּרְבּוּכָה בְּעָנֶין: הַחַלוֹת וְהָרְקִיקִין, וְכָל־הַמִּינִין בְּאִים עֻשֶּׁר עָשֶׂר שָׁלוֹת: בְּשָׁמֶן, בְּשָׁהַן קָמַח יוֹצֵק בְּהֶן שֶׁשֶּׁר וּבוֹלְלְן: בְּלִּיהוֹ לֶמָחַ וֹבוֹלְלַן:

49. פסוק כג. 50. כח, לז.

- EN CHASIDIC INSIGHTS 03-

in the Hasmonean struggle that resulted in the miracle of Chanukah.

But there is still another type of oil: the oil used for anointing, which allegorically signifies the intellect of the supra-rational mind. The supra-rational levels of the soul—its Divine will and delight—possess their own brand of intellect. This supra-intellectual intellect is the source of the flashes of insight that initiate the process of conscious intellect.

The holiness of this oil, this level of intellect, can overcome and purify secular human intellect, orienting it totally toward holiness, so that even our "natural" reasoning seeks the Godly aspect of all things and is harnessed for holy purposes.

Thus, the anointing oil achieves its truest fulfillment when it sanctifies Greek materialism and intellect. This is why specifically the Greek form of the letter *kaf* was used in initiation rites in the Tabernacle.⁷³

≫ INNER DIMENSIONS ❖

[2] The Hebrew letter *kaf*: The fact that anointing in the shape of the letter *kaf* elicited the supra-rational faculties of the soul is alluded to by the fact

that the letter *kaf* is associated in Kabbalah with the *sefirah* of *keter*. This *sefirah* is manifest in the soul as its supra-rational faculties.⁷⁴

^{73.} Likutei Sichot, vol. 26, pp. 246-247. 74. Likutei Torah 5:35c, etc.

The Installation Rites

- ◆ Fourth Reading 29:1 Having completed the instructions for making the priestly vestments, God now instructs Moses how these garments are to be used to install the priests into the office of the priesthood. This installation ceremony was to be repeated daily for a whole week,⁶⁸ and was to take place from Adar 23 to Adar 29, 2449, the week leading up to the 1st of Nisan. Every day that week, the Tabernacle was erected in the morning and dismantled after the installation rites were finished. Only from the 1st of Nisan onward was it left standing. "This is what you shall do to Aaron and his sons to consecrate them to serve Me as priests: Take one young bull, as a sin-offering, to atone for the sin of the Golden Calf, and two rams without blemish, one as an ascent-offering and the other as the consecration-offering.
 - 2 Besides the animals, take thirty loaves of unleavened bread: ten **loaves of unleavened bread** made out of a batch of flour cooked in boiling water, baked, and then fried with half a *log* of olive oil; ten **unleavened loaves** made out of a batch of flour **kneaded with** a quarter of a *log* of **olive oil**; **and** ten **flat unleavened cakes** baked without oil but **brushed with** a quarter of a *log* of olive **oil** after they have been baked. Brush the oil on the flat cakes in the form of the Greek letter *lambda* (Λ), which is an angled form of the Hebrew letter *kaf* (\Im), the initial of the word for 'priest' (*kohen*, \Im). (\Im) You shall make them all out of fine wheat flour.
 - 3 You shall place them all in a single basket, and bring them in the basket together with the young bull and two rams into the courtyard of the Tabernacle.
 - 4 You shall bring Aaron and his sons to the entrance of the Tent of Meeting, and immerse them in the water of a *mikveh*.
 - 5 You shall then take the vestments, and dress Aaron in the trousers,⁷⁰ the Tunic, the Sash, the Robe of the Ephod, the Ephod, and the Breastplate, and girdle him by tying the two ends of the belt of the Ephod together.
 - 6 You shall then place the Turban on his head, and over the Turban you shall place the middle cord of the holy diadem, which is the Forehead-plate, and then fasten this middle cord to the two end-cords at the nape of his neck.

- EN CHASIDIC INSIGHTS 03-

2 An angled form of the Hebrew letter *kaf* (5), the initial of the word for 'priest' (*kohen*): The breads, the priests,⁷¹ and the animals⁷² are all anointed in this way, to indicate that they all form a part of the priestly rite. But why was everything anointed in the *Greek* form of this letter? It seems hardly appropriate to introduce a symbol of Greek civilization—whose religion was pagan and whose materialist philosophy enthroned human intellect as the highest arbiter of truth—into the installation rites of the Tabernacle, the spiritual

epicenter of Judaism!

The solution to this is the fact that oil allegorically signifies insight (*chochmah*), the first component of the intellect. There is holy oil—holy intellect, the intellect the mind uses to learn the Torah, and there is unholy oil—secular intellect, the intellect the mind uses to reason on its own. These two are sometimes at odds, for the Torah's demands sometimes transcend human intellect. This is why the Greeks fought the Jews and their Torah, and this clash of ideologies came to a head

^{68.} Below, v. 35. 69. Likutei Sichot, vol. 26, pp. 238-246. 70. Rashi on 28:41, above; Likutei Sichot, vol. 26, pp. 289-290. 71. v. 7. 72. v. 36.

-∞ ONKELOS ശ— ן וְתִּסֵב יַת מִשְׁחָא דְרְבוּתָא וּתְרִיק על רֵישָׁה וּתָרַבֵּי יָתָה: צּ וִיַת בִּנוֹהִי תְּקָרֵב וְתַלְבֵּשִׁנוּן כִּתוּנִין: 🤊 וּתְזָרֵז יַתְהוֹן הֶבְּיָנִין אַהְרֹן וּבְנוֹהִי וְתַתְּקֵין לְהוֹן כּוֹבָעִין וּתְהֵי לְהוֹן כְּהַנְּתָא לִקְיָם עָלַם וּתְקָרֵב קַרְבָּנָא דְאַהְרֹן וְקַרְבָּנָא דִבְנוֹהִי: 10 וּתְקָרִיב יַת תוֹרָא לָקֶדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִסְמֹךְ אַהָרן וּבְנוֹהִי יַת יְדִיהוֹן עַל רֵישׁ תּוֹרָא: 11 וְתִכּוֹס יַת תּוֹרָא לְקָדָם יָיָ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא: 12 וְתִּסַּב מִדְמָא דְתוֹרָא וְתִתֵּן עַל קַרְנַת ַמַדְבְּחָא בְּאֶצְבְּעָך וְיַת כָּל־ ּדְמָא תֵישׁוֹד לִיסוֹדָא דְמַדְבְּחָא: 13 וְתִּסַב יַת כָּל־תַּרְבָּא דְּחָפֵי יַת גַּוָּא וְיַת חַצְרָא דְּעַל כַּבְּדָא וְיַת תַּרְתֵּין כַּלְיָן וְיַת תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהֶן וְתַפֵּיק לְמַדְבְּחָא: 14 וְיַת בְּסַר תּוֹרָא וְיַת מַשְׁבֵה וְיַת אַכְלֵה תּוֹקֵיד בְּנוּרָא מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא חַטָּאתָא הוּא: 15 וְיַת דִּכְרָא חָד תַּפַב וְיִסְמְכוּן אַהְרֹן וּבְנוֹהִי יַת יִדִיהוֹן עַל רֵישׁ דִּכָרָא: 16 וִתְכּוֹס יַת דְּכָרָא וִתְּסֵב יַת דְּמֵה וִתְזִרק עַל

رَا لَكُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ ال אֹתְוֹ: 8 וְאֶת־בָּנֶיו תַּקְרֶיב וְהִלְבַּשְׁהֶם כַּהְגִּוֹת: 9 וְחֵגַרְהָּ אַלֶּם אַבְנַם אַבְרוֹ וּבָנָיו וְחֻבַשְׁתָּ לְהֶם מִּנְבָּעֹת וְהֵיְתָּה לָהֶם בְּהַנֶּה לְחַקַּת עוֹלֶם וּמִלֵּאתָ יֵד־אַהַרְן וְיַד־בָּנֵיו: 10 וְהַקְרַבְּהָּ אֶת־הַבָּּר לִפְנֵי אֲהֶל מוֹעֶד וְסָמַה אֲהַרְן וּבָנֵיו אֶת־יְדִיהֶם עַלֹּ־רָאשׁ הַפֶּר: 11 וְשֵּׁחַמְּהָ אֶת־הַפֶּר לִפְגֵי יְהוֹוֶה פֶּתַח אָהֶל מוֹעֵר: 12 וְלֶקַהְתָּ מִדֵּם הַפָּׁר וְגֶתַהָּתָה עַל־כַּרָנִת הַבִּּוֹבֶּח בְּאֶצְבָּעֶך וְאֶת־בָּל־הַדְּם תִּשְׁבֹּׁךְ אֶל־יְסְוֹר הַמִּוְבֵּחַ: 13 וְלָלַחְתָּ אֶת־בָּל־הַבֵּעֹבֶ הַמְבַפֶּה אֶת־הַבֶּּרֶב וְאֵת הַיּלֶרֶת עַל־הַבְּבַּר וְאֵת שְׁתֵּי הַבְּלָיֹת וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְהִקְפַרְהֶ הַבִּּוְבַּחָה: ואָת־בִּשַּׂר הַפָּּר וָאֶת־ערו וָאֶת־פִּרשׁוֹ תִשִּׂרף בָּאַשׁ 14 מָחָוּץ לַמַּחֲנֶה חַפָּאת הָוּא: 15 וָאֶת־הָאַיִּל הָאֶחֶר הָקָח וָסָׁמִבוּ אַהַרְן וּבָנֵיו אֶת־יִדִיהֶם עַל־רָאשׁ הָאֵיל: 16 וְשֶׁחַשְהָ אֶת־הָאֵָיִל וְלֶכַהְהָלָ אֶת־דָּמֹוֹ וְזְרַקְהָּ, עַל־ הַמִּוֹבֵחַ סַבֵּיב:

-⊗ RASHI ଔ-

7 וּמְשַׁחְתָּ אֹתוֹ. אַף מְשִׁיחָה זוֹ כְּמִין כְּ״ף יְוָנִית — נוֹתֵן שֶׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ וּבֵין רִשִּי עֵינִיו, וּמְחַבְּרָן בְּאָצְבְּעוֹ: פְּ וְהָיְּהָה לְהָם. מִלּוּי יָדִים זֶה, לְכְהַנַּת עוֹלְם: וּמִלְּאֹתְ. עַל יְדִים הָאֵלֶה: יַדִּים זֶה, לְכְהַנַּת עוֹלְם: וּמִלְּאֹתְ. עַל יְדִי הַבְּרִים הָאֵלֶהוֹ יִדִּים זֶה, לְמַעְלָה בַּקְרֵנוֹת מִמְשׁ: וְשֶׁלְפְנֵי הַבְּתַח: 12 עַל־קְרְנֹת. לְמַעְלָה בַּקְרֵנוֹת מִמְשׁ: וְאֶת־ בָּתְּיַהַת מְמִשׁ: וְאֶת־ בָּתְבִּיה מְּמְשׁ: וְאָת־ בָּתְבִיה בְּמִים בְּלִיםת בְּיִים בְּלִיטַת בְּיִתְּבָּב הָּנִא עְשׁוּי לוֹ טְבִיב טְבִיב, לְאַחַר שֶׁעֶלְה אַמָּקרוּם שָׁעַל הְאָרִין טִייל״איי: וְאֵת הַיּתֶּרֶת. הוּא הַשְּלְה אַמְרוּם שָׁעַל הַבְּרֵב שָׁלְוֹרִין טִייל״איי: וְאֵת הַיּתֶרֶת. הוּא ״טַרְפְּשָׁא דְבָּבְר שָׁפְוֹרִין טִייל״איי: וְאֵת הַיּתֶרֶת. הוּא ״טַרְפְּשָׁא דְבַּבְרָה» שֶׁקוֹרִין איברי״שֵי: עַל־הַבְּבַד. אַף מִן הַבְּבַד דְבִּרָה. אַף מִן הַבְּבַד.

.51 קרוּם. 52 סַרְעֶפֶת. 53 זבחים נג.

ישל עִמָּה: תִּשְׂרף בָּאֵשׁ. לֹא מְצִינוּ חַטְּאת חִיצוֹנְה נִשְׂרף בָּאֵשׁ. לֹא מְצִינוּ חַטְּאת חִיצוֹנְה נְשְׂרֶכֶּת אֶלֶּא זוֹ: 16 וְזְרַקְתָּ. בִּכְלִי, אוֹחֵז בַּמִּוְרֶק וְזוֹרֵק בְּעָרֶרְ הַבֶּרָ בְּעָרְ וֹלְיִרְ בְּרָבְּן טְעוּן בְּבָּרְ שְׁיִרְ אָרְבְּן טְעוּן מְּהָבְּ אֶלֶא חַטָּאת בִּלְבָר, אֲבָל שְׁאָר וְבָחִים אֵינְן טְעוּנִין קֶרְן וְלֹא אֶצְבַּע, שֻׁמִּתְן דְּמָם מִחֲצִי הַמִּוְבַחִי אֵינְן טְעוּנִין קֶרְן וְלֹא אֶצְבַּע, שֻׁמִּתְן דְּמָם מִחֲצִי הַמִּוְבַחִי אַלְא וּוֹחֵק: שָׁבִיב" אֶלֶא ווֹחָרֵק: שְׁבָּרָ וְזִית זוֹ וְהָאַחַת שְּבֵּרֶן שֻׁבְּנְגְּדְה בַּאֲלַכְטוֹן, וְכָל־מַמְּנָה נִרְאֵית בִּשְׁנֵי צְדֵי בְּקָרֶן אֵילְךְ וְאֵילְךְ וְאֵילְךָ, נִמְצָא, הַדְּם נְתוּן בְּאַרְבַע רוּחוֹת סָּבִיר, לְבָךְ מְהָנִי בְּיִבְּע רוּחוֹת סָבִיר, לְבָּךְ מְהִייִ יִּסְבִיב":

מַדבָּחָא סְחוֹר סְחוֹר:

^{75.} Instructions for making this oil are given below, 30:22-33. 76. Leviticus 8:10-11. 77. Above, v. 2. 78. Rashi on 28:41, above; Likutei Sichot, vol. 26, p. 290. 79. Likutei Sichot, vol. 26, p. 290, note 20. 80. Above, 28:41. 81. Above, on 28:2. 82. The categorization and laws of sacrifices, as well as the significance of sacrifices in general and the procedures of the sacrificial rites, are discussed in detail in the opening chapters of the Book of Leviticus. 83. Rashi on v. 24, below. 84. Leviticus 4:1-12. 85. Ibid. 4:27-21. 86. Ibid. 4:27-35. 88. Ibid. 4:27-35. 89. Ibid. 4:29, 33. 90. Above, 27:3. 91. Sin-offerings whose blood is applied to the *inner* altar *are* burned. See Leviticus 4:1-21 and 16:18-27. 92. The procedures followed when a ram is offered as an ascent-offering are detailed in Leviticus 1:10-13. 93. *Tamid* 4:1.

- 7 You shall then anoint the Tabernacle and everything inside it with the anointing oil,⁷⁵ and sprinkle this oil seven times on the Altar and anoint it and its vessels.⁷⁶ **You shall then take the anointing oil and pour it on his head, and anoint him** by putting some more of this oil in between his eyelashes and drawing the oil on his head across his forehead and connecting it to this point, forming an inverted version of the same design used to brush the breads used in the offering,⁷⁷ the Greek letter lambda (Λ).
- 8 You shall bring forth his sons and dress them in their trousers⁷⁸ and tunics." The trousers are not mentioned explicitly because their primary purpose is modesty rather than investiture into the priesthood *per se.*⁷⁹
- 9 "You shall gird them with sashes—Aaron after dressing him in his Tunic, and his sons after dressing them in their tunics—and put on their headdresses.⁸⁰ You shall install Aaron and his sons in their duties by dressing them in the priestly vestments,⁸¹ and this investiture will make the priesthood theirs as an everlasting statute.
- 10 You shall then offer the following three sacrifices, ⁸² officiating as the priest, while Aaron and his sons will act as the ones for whom the sacrifices are offered. ⁸³ First, you shall offer a sin-offering on their behalf. This sin-offering will be similar to the sin-offering required of the high priest ⁸⁴ or Sanhedrin ⁸⁵ in that it will be a bull (rather than a she-goat ⁸⁶ or ewe ⁸⁷) and its flesh will be burned (rather than eaten). But it will be similar to an ordinary, private sin-offering ⁸⁸ in that its blood will be applied to the outer (rather than the inner) altar. **You shall bring the bull before the Tent of Meeting, and Aaron and his sons shall lay their hands on the bull's head.**
- 11 You shall slaughter the bull before GoD, i.e., anywhere in the Courtyard of the Tabernacle as long as it is eastward of the entrance of the Tent of Meeting. This is in opposition to ordinary sin-offerings, which must be slaughtered only north of the Altar.⁸⁹ When you slaughter it, collect its blood in a basin.⁹⁰
- 12 You shall then ascend the ramp of the Altar and take some of the bull's blood and put it on the Altar's protrusions with your finger. You shall then descend the ramp and spill all the remaining blood on the base of the Altar.
- 13 You shall ascend the ramp again, and take the entire membrane of fat that covers the bull's innards, i.e., its stomach, the diaphragm with part of the liver, and the two kidneys with the fat around them, and burn them on the Altar.
- 14 You shall burn the flesh of the bull, together with its hide and its waste, outside the camp. It is considered a sin-offering despite all the differences between it and ordinary sin-offerings.⁹¹
- 15 You shall then take the first ram and offer it as an ascent-offering. 92 Aaron and his sons shall lay their hands on the ram's head.
- 16 But while an ordinary ascent-offering must be slaughtered north of the Altar, you shall then slaughter this ram anywhere in the eastern half of the Courtyard. When you slaughter it, collect its blood in a basin. You shall then take its blood and, standing on the ground, throw it from the basin onto the lower half of the Altar twice, at its northeast and southwest corners.⁹³ Thus, the blood will be visible all around it, i.e., on all its four sides.

17 וְאֶת־הָאַיִּל הְנַתֶּחַ לִּנְתָחֵיו וְרֵחַצְּתֶּ כְּרְבּוֹ וּכְרָעִיוּ וְגָתַתָּ עַל־נְתָחֵיו וְעַל־רֹאשִׁוֹ: 18 וְהִקְשַּרְתָּ אֶת־בָּל־הָאַיִּל הַפִּוְבָּחָה עֹלֶה הָוּא לֵיהוֶֹה רֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לֵיהוֹה הָוּא:

חמישי 19 וְלָקַחְהָּ אֵת הָאֵיל הַשֵּגֵי וְסָבֵּׁךְ אַהְרָן וּבְגֵיו וְלֵקַחְהָּ מָלְרָאשׁ הָאֵיל: 20 וְשֶׁחַשְׁתְּ אֶת־יְבִיהֶם עַל־רָאשׁ הָאֵיל: 20 וְשֶׁחַשְׁתָּ אֶת־יְבִיהֶם עַל־רָאשׁ הָאֵיל: 20 וְשֶׁחַשְׁתָּ אֶתּ־הְצִּיל וְעַל־הְּגִּיל וְעַל־הְּנִוּ אֶתְּן בְּנָיוֹ הַיְּמָנִית וְעַל־בְּנָוֹ עִלְ־בְּנָוֹ וְעַל־בְּנָוֹ וְעַל־בְּנֵוֹ וְעַל־בְּנָוֹ וְעַל־בְּנָוֹ וְעַל־בְּנָוֹ וְמָלְ בַּנֵּי וְעַל־בְּנָוֹ וְעַל־בְּנֵוֹ וְעַל־בְּנִוֹ וְעַל־בְּנִוֹ וְעַל־בְּנִוֹ וְעַל־בְּנִוֹ וְעַלְ־בִּנְוֹ וְמָת שִׁלְּחְ הַמְּעְהַהְ בְּנִיוֹ וְעַל־בְּנָוֹ וְעַלְבְּנִי וְעַל־בְּנִוֹ וְעַלְבְּנִי וְעַל־בְּנִוֹ וְעַלְבְּנִי וְתְּלֵת לְבָּנִי וְתְלֵבְ וְבְּנִי וְתְלֵבְ וְבְּנִי וְתְלֵבְ וְבְּנִי וְתְלֵבְ בְּנֵי וְתְלִבְיִ וְמָלְ בַּבֵּי בְּנֵיוֹ וְתַלְבָּבְ וְבְּנִי וְתְלֵבְ בְּנִי וְתְלֵבְ בְּנִי וְתְלֵבְ וְבְּנִי וְתְלֵבְ בְּנִי וְתְלֵבְ בְּנִי וְתְלֵבְ בְּנִי וְתְלֵבְ בְּנִי וְתְלֵבְ בְּנִי וְתְלֵבְ בְּנֵי וְתְלֵבְ בְּנֵי וְתְלֵבְ בָּבְּי בְנֵיוֹ וְתְלָבְ בָּבְיִי וְתְּלְבִי וְתְּבִי וְתְּלְבִי וְתְּבְיּת וְמָלְ בָּבְּי וְתְלֵבְ בְּבְּי בְּנִוֹיוֹ וְעָל בָּבֵּי בְנֵיוֹ וְתַלְבָּתְ וְתְּלְבְּיִי וְתְלֵבְבְּת וְתְּלֵבְי וְתְּלְבְּבְי בְּתְּוֹלְ עַלְ בָּבֵּי בְנֵיוֹ וְתְלְבִילְ בְּבִּי יְהְוֹבְיּת וְעָל בְבֵּי בְּנִי וְתְלָב בְּנִי יְהְוֹתְיֹם בְּבִיי וְתְּלְבִי בְּבְיי וְתְּלְבִי בְּבְיי וְהְוֹבְים בְּיִי וְתְּלְבִי וְתְבִּי וְתְבְּבִי וְתְבִּילְ בָּבְי וְתְבִּבְיִי וְתְּלְבִי בְּבְיוֹ בְּבְבְיִי וְתְבֹּי וְתְבִּלְ בְּבְייִי וְתְבִיי וְהְבָּי בְּתְיוֹ בְּבְייִים בְּבְייִי וְהְבָּבְיי בְבְּיוֹ בְּבְבְיי וְהְבֹּי בְבְיי וְהְבָּבְיי וְהְבָּבְיי וְהְבָּי בְּבְיי וְהְבָּבְיי וְבְּבְיי וְהְבְּבְיי וְהְבְּבְיי וְהְבֹּבְיי וְבְּבְּבְיי וְהְבְּיִי בְּבְיּבְיי בְּבְּבְיי בְּבְּיוֹ בְּבְיי בְּבְבְיי וְבְּבְייִים בְּבְּיִי בְּבְּבְייִי בְּבְּי בְּבְּיוֹ בְּבְייִים בְּבְייִים בְּבְּבְייוֹ וְבְבְיִי בְּבְּיִבְייְם בְּבְייִבְּתְ בְּבְיּבְייוֹ וְבְּבְיְתְבְיוֹ וְבְּבְייִים בְּבְיּבְייוֹ וְבְבְיְתְ

17 וְיַת דִּכְרָא הְפַלֵּג לְאֵבָרוֹהִי וּתְחַלֵּל גַּוָּה וּכְרָעוֹהִי וְתִּתֵּן עַל אַבָּרוֹהִי וְעַל רֵישֵׁה: 18 וְתַפֵּיק יַת בָּל־דִּכְרָא לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא הוּא בָּל קָדָם יְיָ לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא קַרְבָּנָא קָדֶם יְיָ הוּא: 19 וְתִפַּב יַת דִּכְרָא תְנְיָנָא וְיִסְמֹךְ אַהָרֹן וּבְנוֹהִי יַת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ דְּכְרָא: 20 וְתִבּוֹס יַת דִּכְרָא וְתִפַּב מִדְּמֵה וְתִתֵּן עַל רוּם אַדְנָא דְאַהֶרן וְעַל רוּם אַדְנָא דבְנוֹהִי דְיַמִּינָא וְעַל אִלְיוֹן יַדְהוֹן דְיַפִּינָא וְעַל אִילְיוֹן רַגְלְהוֹן דְיַפִּינָא וְתִוְרֹק יַת דְּמָא עַל מַדְבְּדָא סְחוֹר סְחוֹר: 21 וְתִפַּב מָן דְּמָא דִי עַל מַדְבְּחָא וּמִמִּשְׁחָא דִרְבוּתָא וְתַדֵּי על אַהָרן ועל לְבוּשׁוֹהִי וְעַל בְּנוֹהִי וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּה וְיִתְקַדִּשׁ הוא וּלְבוּשׁוֹהִי וּבְנוֹהִי וּלְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עָמֵה: 22 וְתִּסַב מָן דִּכְרָא תַּרְבָּא וְאַלְיָתָא וְיַת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יַת גַּוָּא וְיַת חֲצַר כַּבְדָא וְיַת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן וְיַת תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהוֹן וְיַת שׁוֹקָא דְיַבִּּוּנָא אֲרֵי דְכַר קַרְבָּנַיָּא הוּא: 23 וּפִּתָּא דלְחֵם חֲדָא וּגְרִצְתָּא דלְחֵם מְשַׁח חֲדָא וְאֶסְפּוֹג חַד מִסַּלָּא דְפַטִּירַיָּא די קֶדֶם יְיָ: 24 וּתְשַׁוֵי כֹּלָא עַל יְדֵי אַהָרן וְעַל יְדֵי בְנוֹהִי וּתְרֵם יַתְהוֹן

−® ONKELOS ଔ−

-∞ RASHI ഗ്ദ

17 עַל־נְּתָחִיוּ. עִם נְתָחִיוּ, מוּסְף עַל שְׁאָר הַנְּתָחִים:
18 רַיֹחַ נִּחֹוֹתַ. נַחַת רוּחַ לְפְנֵי, שֻׁאָמַרְתִּי וְנַצֵשְׁה רְצוֹנִי:
20 תְּנוּךְ. הוּא הַפְּחוּס גֶּדֶר הָאָמְצְעִי שֻׁבְּתוֹךְ הָאֹטָ!
שׁקּוֹרִין טינרו״ם בּ בּּהַן יָּדְם. הַגּוּדְל, וּבַפֶּרֶק הָאָמְצְעִי:
שָׁקּוֹרִין טינרו״ם בּ בּּהַן יָּדְם. הַגּוּדְל, וּבַפֶּרֶק הָאָמְצְעִי:
עָקְבָּר, הָּמוֹ שֻׁמְפֹּרָשׁ בְּ״וַיִּקְרְא״ שֻׁנָּאֲמֵר: ״לְעָמַת הָעָצָה וּלְמַשָּה, בְּמוֹ שֶׁמְפֹּרָשׁ בְּ״וַיִּקְרְא״ שֻׁנְצְלִיה. מִן הַבְּלִיוֹת יוֹעֲצוֹת. וּבְאֵמוֹרֵי הַפָּר לֹא וּצְאֵמַר ״אַלְיָה״, שָׁאֵין אַלְיָה קְרֵבְה אֶלְא בְּכֶבֶשׁ וְכִבְשְׁה נְאֵנִי שִׁרְיִּתְ עִם הָאֵמוֹרִים, אָלְיָה וְנְבִּשְׁה לֹא מָצִינוּ הַקְּטְרָה בְּשׁוֹק הַיְּמִין עִם הָאֵמוֹרִים, אָלְיָה וֹלְבִּשְׁה לֹא מִצְינוּ הַקְּטְרָה בְּשׁוֹק הַיְּמִין עִם הָאֵמוֹרִים, אֶלְיָה וֹוֹ שְׁלֵמִים בָּבֹל. מַנִּיִי הַבְּשוֹה וְיִשְׁלִמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְּלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים בָּבּל. מַנִּיִר הַבָּתוֹנִב שְׁהָמְלוֹיִם שְׁלְמִים שְׁלְמִים, שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלִנִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלְמִים שְׁלִמִים שְׁלְמִים שְּלִים בַּבּל. מַנִּיִר הַבָּתוֹּב שְׁהָעֹנִירָה הְעָבוֹדְה וְלַבְּצְלִים, שְׁלִמִים שְׁלְמִים שְּלִים בָּבּל. מַנְּיִיב הַבְּתִוֹב שְׁנְמוֹב הְעָבוֹדְה וְלַבְּצְלִים, שְׁלִים בָּבּל.

אָחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁבְּכֶל-מִין וָמִין. וְלֹא מְצִינוּ תְּרוּמַת לֶחְמֵי הָבָּא עִם זָבַח נִקְטֶרֶת, אֶלְא זוֹ בִּלְבָד, שֶׁתְרוּמַת לַחְמֵי תוֹדָה וְאֵיל נָזִיר נְתוּנָה לַכּהָנִים עִם חָזָה וְשׁוֹק, וּמְיָּה לֹא הָיָה לְמשֶׁה לְמְנָה אֶלְא חָזָה בִּלְבִד: 24 עַל כַּבּיּ אַהְרֹן וְגוֹ׳ הָיָה לְמשֶׁה לְמְנָה אֶלְא חָזָה בִּלְבִד: 24 עַל כַּבּי אַהְרֹן וְגוֹ׳ וְהַבּּהַן, הָא יְבִּיבִּי הְבִּין מְנִנִּים וְמַנִּיח יְדוֹ הַבְּעֻלִים וְמַנִּיח, וּבְיֶה הְיוּ בִּיצִיך? כַּבְּן מַנִּיח יְדוֹ מַתָּת יִד הַבְּעֻלִים וּמֵנִיף. וּבְיֶה הְיוּ אַהְרֹן וּבְּיִלִים, וּמֹשֶׁה כֹּהַן: תְּנוּפָה. מוֹלִיךְ וּמַבִּיא לְמִי שֶׁלוֹ, וּתְנוּפָה מְעַבֶּבֶת לְמִי שֶׁלוֹ, וּתְנוּפָה מְעַבֶּבֶת לְמִי שֶׁלוֹ, וּתְנוּפְה מְעַבֶּבֶת

וּמְבַשֶּׁלֶת פּוּרְעָנִיוּת וְרוּחוֹת רָעוֹת. תְּרוּמָה מַעֲלֶה וּמוֹרִיד

לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שֶׁלּוֹ, וּמְעַכֶּבֶת טְלָלִים רָעִים:

אָרָמָא קֶדָם יְיָ:

ּלְכָךְ אֲנִי מַצְרִיכוֹ הֶחָזֶה לִהְיוֹת לוֹ לְעוֹבֵד הָעֲבוֹדָה לְמָנָה,

וָזֶהוּ משֶׁה שֶׁשִּׁמֵשׁ בַּמִּלוּאִים וְהַשְּׁאֶר אָכְלוּ אַהַרֹן וּבָנָיו

שָׁהֵם בְּעָלִים, כַּמְפֹּרָשׁ בָּעִנְין: 23 **וְבִבַּר לֶחֶם.** מִן הַחַלּוֹת:

וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן. מִמִּין הָרְבוּכָה: וְ**וְרִקִּיק.** מִן הָרְקִיקִין

[.]ט, מַסְחוּס מְכַּסֶה עוֹר. 55. ויקרא ג, ט

- 17 You shall cut the ram into sections, wash its innards and legs, and ascend the ramp and place the innards and legs on the top of the Altar together with its other pieces and its head.
- 18 You shall burn the entire ram on the Altar; it is an ascent-offering to God. Thus, as opposed to the sin-offering, this ascent-offering will be a fire-offering brought in order to please God.
- Fifth Reading 19 "You shall then take the second ram and offer it as a consecration-offering, a special variation of a peace-offering. Aaron and his sons shall lay their hands on the ram's head.
 - 20 You shall slaughter the ram in the north, collecting its blood in a basin, take some of its blood with your finger, and place it on the middle ridge of the right ear of Aaron and on the middle ridge⁹⁵ of the right ear of his sons, as well as on the middle joint of the thumbs of their right hands and on the big toe of their right feet. You shall then, standing on the ground, throw the remaining blood from the basin onto the lower half of the Altar twice, at its northeast and southwest corners, such that the blood will be visible all around it.
 - 21 You shall take some of the blood that is on the Altar and some of the anointing oil on your finger, and you shall sprinkle it on Aaron and his vestments, as well as on his sons and his sons' vestments along with him. He and his vestments, together with his sons and his sons' vestments, will thus be consecrated.
 - 22 You shall take from the second ram the portions removed from all rams brought as peace-offerings in order to be burned on the Altar: the fat on the duodenum (or, alternatively, the fat on the abomasum%), the tail beginning at the kidneys, the fat that covers the innards—i.e., the fat on the omasum and the rectilium, the diaphragm with some of the liver, and the two kidneys with the fat around them. In addition, however, you shall also take the right thigh, which is usually given to the priest to eat, for this is a ram of consecration. It is similar to a peace-offering in that the priest, the Altar, and the ones for whom the sacrifices are offered all receive portions, as will be explained.
 - 23 You shall also take **one loaf of** the ten loaves of unleavened **bread, one loaf of** the ten loaves of unleavened **oil bread, and one flat cake** of the ten unleavened cakes **from the basket of unleavened bread that is before Gop.**
 - 24 You shall place all of this on the hands of Aaron and on the hands of his sons, and you shall put your hand underneath theirs. You shall then wave it, i.e., move it forwards and backwards in all four directions, and then upward and downward, submitting it to Me as the Master of the World in all directions. This makes it a wave-offering before God. The horizontal movements will neutralize destructive winds, and the vertical movements will neutralize destructive dews.

^{94.} The procedures followed when a ram is offered as a peace-offering are detailed in Leviticus 3:6-11. **95.** See *Likutei Sichot*, vol. 17, p. 157, note 2. **96.** See on Leviticus 3:3.

בַּבְּיֵל אֶתְרֹבְּשֵׁר הַאַּיֵל וְאֶתִרהַלֶּחֶם אֲשֵׁר בַּבֶּל אַהַרֹן וְהַנְּפְּתָ מִאָל הַפִּלְאִים אֲשֶׁר הְוּאַ לִיהֹוֶה: 20 וְלְבַּנְיוֹ יְהְנָה אִשֶּׁה הְוּא לֵיהֹוֶה: 20 וְלְבַּנְיוֹ יְהְנָה וֹהְנְשָׁר לְאָהַרֹן וְהַנְּפְּתָּ אֹתְוֹ הַבְּּבְּיִי וְהְנָה לְבְּנִיוֹ וְאָשֶׁר הְוּצְף לְבְּנִיוֹ אַשֵּׁר הְנְּבְּ וְהְנָה בְּבְּיִי הַלְּבְּיִוֹ אַשֶּׁר הְנְּבְּ וְהְנָה בְּבְּיִוֹ מִשְׁרָ וֹבְבְּעִים מֵאֲשֶׁר לְאָהַרֹן וְהָנְה בְּאָשֶׁר לְבְּנִיוֹ צְּשָׁר הוּנְה בְּבְּיִוֹ צְּשָׁר הוּנְה בְּבְּיִוֹ לְבְּנִיוֹ לְטְקְעוֹלְם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּי וְהְנְהְ הְּנְבְיוֹ לְטְקְתוֹל בְבְּנִיוֹ לְטְקְתוֹל בְבְּנִיוֹ לְשָׁתְח בִּבְּבְוֹ מִבְּבְיוֹ אַשְּׁר וְבְּבְּיִוֹ לְבְבְיוֹ לְטְקְתוֹל בְבְּבְיוֹ לְבְבְּיוֹ לְשְׁתְר בְּבְּבְיוֹ בְּבְּבְיוֹ בְּבְבְיוֹ לְבְבְּיוֹ לְבְבְנִיוֹ לְשְׁתְר בְּבְּבְיוֹ לְבְבְיוֹ לְבְבְיוֹ לְשְׁתְח בִּבְּבְּבְיוֹ בְּבְבְיוֹ לְבְבְנִיוֹ לְשְׁתְח בְבְּבְּבְיוֹ בְּבְבְיוֹ לְבְבְיוֹ לְשְׁתְח בְּבְּבְּבְיוֹ בְּבְבְיוֹ לְבְבְנִיוֹ לְשְבְרֵוֹ וְבְבְבְיוֹ לְבְבְנִיוֹ לְשְבְרֵוֹ לְבְבְנִיוֹ לְשְבְרֵוֹ וְבְבְּבְיִיוֹ לְשְבְרֵוֹ וְבְבְבְּיוֹ לְבְבְּבִייוֹ לְשְבְרֵוֹ וְבְבְבְיִוֹ וְבְבְּבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְּבְיִוֹ וְבְבְּבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְּבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְשְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹי בְּבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְשְבְרוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְייוֹ וְשְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְבְיוֹ וְבְבְבְיוֹיוֹ בְבְבְבְיוֹי

רַמַּטִר וְתַּפֵּיק מְיַּדְהוֹן מְיַּדְהוֹן בַּ לְמַדְבְּחָא עַל עֲלָתָא לְאִתְקַבָּלָא ּבְרַעֲוָא קֶדָם יְיָ קַרְבָּנָא הוּא קֶדָם יְיָ: 26 וְתִּפַּב יַת חֶדְיָא מִדְּכַר קַרְבָּנַיָּא די לְאַהָרן וּתְרֵם יָתֵה אֲרָמָא קָדָם יָיָ וִיהֵי לָךְ לְחוּלָק: 27 וּתְקַהַּשׁ יַת חֶדְיָא דַאֲרָמוּתָא וְיַת שׁוֹּקָא דְאַפְּרָשׁוּתָא דִּי אִתְרַם וְדִי אִתְפְּרַשׁ מִדְּכַר קַרְבָּנַיָּא מִדִּי לְאַהֲרֹן וּמִדִּי לִבְנוֹהִי: 28 וִיהֵי לְאַהֲרוֹן וְלִבְנוֹהִי לִקְיָם עָלַם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרֵי אַפְרָשׁוּתָא הוּא וְאַפְּרָשׁוּתָא יְהֵא מָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסַת קַדְשֵׁיהוֹן אַפְּרָשׁוּתְהוֹן קָדָם יְיָ: 29 וּלְבוּשֵׁי קַרְשָׁא דִּי לְאַהֲרֹן יְהוֹן לִבְנוֹהִי בַּתְרוֹהִי לְרַבָּאָה בְהוֹן וּלְקָרְבָא בְהוֹן יַת קַרְבַּנְהוֹן: 30 שִׁבְעַת יוֹמִין יִלְבְּשִׁנוּן כַּהֲנָא תְּחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי די יֵיעוֹל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְשַׁפְּשָׁא בְקַדְשָׁא: 31 וְיַת דְּכַר קַרְבָּנַיָּא תִּפַב וּתְבַשֵּׁל יַת בִּסְרֵה בַּאֲתַר קַדִּישׁ: 32 וְיֵיכוֹל אַהְרֹן וּבְנוֹהִי יַת

בְּסַר דִּבְרָא וְיַת לַחְמָא דִּי בְּסַלָּא

בּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא:

−& ONKELOS ଔ—

- 🔊 RASHI

25 עַל־הָעלְה. עַל הָאִיל הָרְאשׁוֹן שֶׁהֶעֶלֵיתָ עוֹלְה: לְרֵיחַ
נִּיחוֹחַ. לְנַחַת רוּחַ לְמִי שֶׁאָמֵר וְנַצְשָׁה רְצוֹנוֹ: אִשָּׁה. לְאֵשׁ
נַתְּן: לַה׳. לִשְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם: 27 וְקִּדִּשְׁתָּ אֵת חֲוֵה הַתְּנוּפְּה
נְתָן: לַה׳. לִשְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם: 27 וְקִדִּשְׁתָּ אֵת חֲוֵה הַתְּנוּפְּה
וְאוֹי, קַדְּשֵׁם לְדוֹרוֹת, לִהְיוֹת נוֹהֶגֶּת
תְּרוּמָתָם וְחָנָפֶתָם בְּחָוֹה וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלְמִים, אֲבָל לֹא
לְהַקְטְרָה, אֶלְא וְהָיָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנִיו לֶאֱכֹל: תְּנוּפְה. לְשׁוֹן הֹוֹלֶכָה וַהְבָּאָה. וינטילי״ר בְּלַעוֹ״፥: הוּרָם. לְשׁוֹן מֵעֲלָה וּמוֹרִיד: 28 לְחָק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי וִשְׁרָאֵל. שֶׁהַשְׁלְמִים לְבַנִים וְאֵת הַשׁוֹן מִעְלָה בְּשׁוֹן בִּעָתְים וְאָת הַשׁוֹן הִשְּרָאֵל. שָׁהִשְּׁלְמִים הוֹוֹנ וְאָת הַשְׁוֹן הִינְנּ לַבְּנִיוֹ אַחֲרִיוֹ. לְמִי שֶׁבְּא מְשִׁחָה. לְהִתְנֵבּל בְּהֶם, שֶׁיֵשׁ מְשִׁיחָה בְּנִיִּים לְמִישְׁחָה. לְהִתְנֵבּל בְּהֶם, שֶׁיֵשׁ מְשִׁיחָה שְׁרָה שְׁהִיּיל, אְשׁוֹן שְׂרְרָה בְּמוֹי. "לְּרְ נְתַתִּים לְמְיִשְׁחָה"ֹי. "אָר נְתִהִים לְמְיִשְׁחָה"ֹי. "אָר נְתִהִים לְמְיִשְׁחָה"ֹי. "אָר נְתִהִים לְמְיִשְׁחָה"ֹי. "אָר נְתִהִים לְמְיִשְׁחָה"ֹי. "אָר נְשֹׁוֹן שְׂרְרָה בְּמוֹּוֹ שְּׁרְרָה בְּמוֹי. "לְרְּ נְתַתִּים לְמְיִשְׁחָה"ֹי. "אָר, "אַלֹּי שִׁרְיּת בְּשׁוֹן שְּיְרָרָה בְּמוֹי. "לְרְּ נְתַתִּים לְמְיִשְׁחָה"ֹי. "לִּה בְּמוֹנִים לְמִילִּים בְּמִילִם בְּשִׁים בְּמִבְּיִם בְּמִים בְּמְיִבְּים בְּמְבִּים בְּמְיִם בְּשִׁיִם בְּיִּים בְּמִילִם בְּעָרִה בְּשִׁרְרִיה בְּמִבּים בְּבְּיִים בְּאֵבּים בְּמְיִים בְּעִבּים בְּיִים בְּיִבּים בְּבִיים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּמִבְּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִבְּיִם בְּיִבּים בְּיִבְּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִבְּים בְּיִבּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִיְיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּבְּיִים בְּעִים בְּיִים בְּיִיִּיְיִיִים בְּיִיִּיְם בְּיִים בְּי

תִּגְעוּ בִּמְשִׁתְּיִבּׁשׁ בִּכְהַנָּה גְּדוֹלָה: 30 שִׁבְּעֵת יָמִים. רְצוּפִין:

הוא מִתְלַבֵּשׁ בִּכְהַנָּה גְדוֹלָה: 30 שִׁבְעַת יָמִים. רְצוּפִין:

יִלְּבָּשִׁם הַבֹּהַן. אֲשֹׁר יְקוּם מִבְּנִיו תַחְהָיו לִּכְהַנָּה גְדוֹלָה,

פְּשֶׁיְמַנּוּהוּ לִהְיוֹת כֹּהַן גָּדוֹל: אֲשֶׁר יָבֹא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד.

אוֹתוֹ כֹּהֵן הַמּוּכָן לְבָּנֵם לִפְנֵי וְלִפְנִים בְּיוֹם הַבִּפּוּרִים כְּשֹׁרָה וְיָהוּ כֹּהֵן גָּדוֹל, שָׁאֵין עֲבוֹדַת יוֹם הַבִּפּוּרִים כְּשַׁרָה אָלֶא בּוֹ: תַּחְתָּיו מִבְּנִיו. מְלָבֵּוּר, שָׁאִם יָשׁרֹוֹ לְכֹהֵן גִּדוֹל בֵּן מְמַלֵּא אֶת מְקוֹמוֹ, יְמַנּוּהוּ כֹּהֵן גָּדוֹל תַּחְתָּיו: מִבְּנִיוֹ. מִכְּאוֹ רְאָיָה כָּל-לְשׁוֹן ״בֹּהַן״ לְשׁוֹן הַבֹּרִל עִבְּנִיו: מְבָּנִיו. מִבְּנִין. מִבְּנִין נְאִרָּרְ נְגִּוּן תְּבִיר נִמְשְׁךְ לְפָנְיו: פוֹעֵל — עוֹבֵד מַמְשֹׁ, לְפִיכָך נְגוּן תְּבִיר נִמְשְׁךְ לְפָנָיו: בַּנְשִׁר לִבְּנִיו. בַּחֲצֵר אֹהֶל מוֹעֵד, בָּּלֹ-הָחָצֵר קָרוּיּבְן: קִּדִּשִׁים הַיִּיּ: בַּבְּעִר אֹהֶל מוֹעֵד, בָּל-הַחָצֵר קָרוּיבְן: בְּדִשִׁים הַיִּיּבּן. בְּדִשִׁים הִיּוּ: 2. בַּתְּת אֹהֶל מוֹעֵד, בָּלֹ-הַחָצֵר קָרוּיבְן: בְּרִבְּיִם הָלְּלִּים הַיִּלְּלוּים הָּיִּלְּים הָּלְּלֹים בְּבִּיִם בְּשִׁלְּתִים הַיִּלְּלִי: בְּחָשִׁבְּר אִבְּרִים בְּיִבְּשִׁים הַיִּיּב בְּמִילָם בְּנִיים בְּיִים בְּיִבְּשִׁים הַיִּיּב בְּמִבְּים בְּמִלְם בְּרִשִׁים הַיִּיּב בְּמִבְּת אֹהָל מוֹעֵד, בָּיִלְים הַיִּיִבְים הָבָּבְּרִים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּבִּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִם בְּבִּבְּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִים בְּעִים בְּשִׁבְּים בְּיִבְים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבְּים בְּיִּים בְּיִבְים בְּיִנִּים בְּיִבּוּים בְּיִבּים בְּיִים בְּבִּים בְיִבְּים בּיִים בְּבְּים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיוֹב בְּיבְּים בְּים בְּיבִּים בְּיבְּים בּיוֹים בְּיבְים בּיוֹב בְּיִים בְּיִים בְּנִים בְּיִבְּים בּּיבְים בְּשִׁים בְּיִבְּיוֹי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיבְּיוֹים בְּיִבְים בְּיוֹים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִיבְּיוּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹם בְּיוּים בְּיוֹם בְּיִים בְּיוּים בְּיבְיים בְּיוּים בְּיוֹים בְּיוּים בְּבְּיוֹם בְּיוּבְייוֹים בְּיוֹים בְּיוּבְיוֹי בְּיִי

^{.56} לְהָנִיף. 57 במדבר יח, ח. 58 תהלים קה, טו.

- 25 You shall then take all this from their hands and you shall burn it on the Altar, after having burnt the first ram as an ascent-offering, to please God. Thus, it too is a fire-offering to God. Thus, the consecration-offering also differs from the ordinary peace-offering with regard to the bread separated as a wave-offering. In the case of peace-offerings that are accompanied by bread—i.e., the thanksgiving-offering⁹⁷ and the offering the Nazirite brings at the completion of his term⁹⁸—the bread that is separated as a wave-offering is given to the priest to eat and not burned on the Altar.
- 26 You shall then take the breast of Aaron's ordination ram, and wave it as you waved the burnt portions, making it a wave-offering before God. This breast shall be your portion as officiating priest.
- 27 By doing this, you shall sanctify the breast of all peace-offerings in that they should be taken as a wave-offering, and the thigh of all peace-offerings, that they should be taken as a raised-offering, just like the breast and thigh that were waved and raised from the ordination ram of Aaron and his sons." (Both the breast and the thigh are waved and raised, so the terms "wave-offering" and "raised-offering" may be applied to both.)
- 28 "This breast and thigh shall be an offering for Aaron and his sons from the Israelites for all time. Once the fat parts of the peace-offering have been burned, the remainder of the meat will belong to those who brought the offering, and they will give the breast and thigh to the officiating priest. For this breast and thigh is a raised-offering. It shall be a raised-offering from the Israelites, taken from their peace-offerings, as their raised-offering to God.
- 29 **Aaron's sacred vestments shall belong to** those of **his descendants after him** who succeed him as high priest, for them to **become dignified and ordained by** donning these vestments. They need not repeat the entire consecration process being described now.
- 30 **The descendant** of Aaron **who takes his place** as high priest—and who is thus the only one permitted **to enter the Tent of Meeting to serve in the** inner chamber of the **Sanctuary** by performing the Yom Kippur rites⁹⁹—**shall** simply **wear** the vestments of the high priest **for seven** consecutive **days**, and that will suffice to invest him in this office. If a son of the previous high priest is qualified for the position, it is preferable that he succeed his father.
- 31 Returning to the instructions for the consecration rites: There is another difference between the consecration offerings and ordinary peace-offerings. While the remainder of ordinary peace-offerings may be eaten by laymen anywhere in the Israelite camp, ¹⁰⁰ Aaron and his sons' portion of the consecration offerings must be eaten only by them and only within the precincts of the Tabernacle. This restriction places them in the category of superior holiness, as opposed to ordinary peace-offerings, which are classified as offerings of lesser holiness. **You shall take the** remainder of the **ram of ordination and cook its flesh in a holy place**, i.e., inside the Courtyard.
- 32 Aaron and his sons shall eat the ram's meat as well as the bread that is left in the basket anywhere in the Courtyard east of the entrance of the Tent of Meeting.

ילְבֶּלֵּה מֹתְם אֲשֶׁר כַּפַּר בָּהֶם לְמַלֵּא אֶת־יָדֶם לְקַבֵּשׁ אֹתֶם וְזְרְ לֹא־יֹאכֵל בִּיֹלְדֶשׁ הֵפֹּ לַמַלֵּא אֶת־יָדֶם לְקַבֵּשׁ הִוּא: 33 וְשֶׂרַפְּתָּ אֶת־הַנּוֹתְר לֹאִרִאכֵל בִּיֹלְדֶשׁ הְוּא: 35 וְשְׂרַפְתָּ אֶת־הַנּוֹתְר לִאְהַלְן בִּבְּבָּיוֹ בְּכַבְּרְךְ עְלֵיוֹ וּמְשִׁרְתְּ יָמִים וּמְרַבְּעָת יְמִים הְּכַבּּרְךְ עְלֵיוֹ וּמְשִׁרְתְּ יָמִים וּמְרַבְּנִיוֹ בְּכִבְּרְךְ עְלֵיוֹ וּמְשִׁרְתְּ יִמְים וֹמְרַבְּעָת יְמִים הְּכַבּּרְךְ עְלְיוֹ וּמְשִׁרְתְּ יִמְים וֹמְרַבְּמִים וֹמְרַבְּמִים בְּכַבְּרְךְ עְלְיוֹ וּמְשִׁרְתְּ אָתְר יִמְים וְּמְבְּעָת יְמִים הְּכַבּּרְךְ עְלְיוֹ וּמְשִׁרְתְּ אִתְר יִמְים וְחַבְּבְּתְּת יִמִים הְּכַבּּרְךְ עְלְיוֹ וּמְשִׁרְתְּ אֹתְוֹ לְבִּיִים וֹמְרַבְּמִוֹ בְּכִבְּרְךְ עְלְיוֹ וּמְשִׁרְתְּ אֹתְוֹבְּתְּת יְמִים הְכַבּּרְךְ עְלְיוֹ וּמְשִׁרְתְּ אֹתְוֹבְלְוֹ מִנְם וְבְּבְּתְּת יְמִים הְּכַבְּרְךְ עְלְיוֹ וּמְשִׁרְתְּ אֹתְם וְנְבְּיִתְ בִּמִוֹבְּתְ בְּבָּבְּרִים בְּבְבִּיִים בְּלִבְּיִים וְּלְבִיתְ יִמְים הְּבָבְּתְ יִבְּים הְבַבּּרְךְ עְלְיוֹ וּמְבְשִׁרְת יִמְים הְנִבְּשְׁתְ מִנְם וְבְּבְּשִׁרְ בִּבְּיִים בְּבְּבְּלְיוֹ מִנְם וְבְבְיִים בְּבְּבְיִים בְּבְּבְּיִים בְּבְבְּיִים בְּבְּבְּיִים בְּנִים וְבְּבְּיִים בְּבְּבְיִים בְּבְבְּבְיִים בְּבְּבְיִים בְּבְּבְּיִים בְּבְּבִיים בְּבְבְּבִּים בְּבָבְּיִים בְּבְּבִיים בְּבְבְּיִים בְּבְבִּים בְּבָבְּבִיים בְּבְבִּישׁים בְּבִּיים בְּבְבִיים בְּבְּבִיים בְּבְּבִיים בְּבְבִייִם בְּבְּבִיים בְּבְבָּבְייִם בְּבְבְייִבְּבְּיִים בְּבְבְּבִיים בְּבְבְּבִיים בְּבְבְבִיים בְּבְבְּבִים בְּבְבּבּים בְּבְבִּבְיוֹ מִבְּיוֹים בְּבְבְּיִים בְּבְבְּיִים בְּבְּבְבְּבִים בְּבְבְּבְיִבְים בְּבְבְּיִים בְּבְּבְיוֹ מִבְּבְבְיוֹ בְּבְבְבְּתְ בְּבְּבְיוֹ בְּבְּבְיוֹ בְּבְבְבְּים בְּבְבְבְיוֹ בְּבְבְיוֹב בְּבְבְּבְיוֹ בְּבְבְיוֹ בְּבְבְיוֹ בְּבְּבְיוֹ בְּבְבְּבְיוֹ בְּבְבְיוֹ בְּבְיוֹים בְּבְבְּבְיוֹ בְּבְבְּבְיוֹ בְּבְּבְבְיוֹ בְּבְּבְיוֹ בְּבְבְּבְיוֹ בְבְּבְיוֹבְבְיוֹ בְּבְיבְבְּבְיוֹ בְּבְבְּבְיוֹ בְּבְבְּבְיוֹ בְבְּבְיוֹ בְבְּבְיוֹ בְּבְבְבְּבְיוֹבְיוֹ בְּבְבְבְיוֹ בְּבְבְבְיוֹבְבְיוֹים בְּבְבְבְיוֹם בְּבְבְבְיוֹ בְּבְבְיוֹ בְּבְּבְבְיוֹ בְּבְבְ

שישי 38 וְּזֶּה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל־הַמִּוְבֶּחַ כְּבָשְׂים בְּגֵי־שְׁנְה שִׁנִים לַיִּוֹם הָמִיד: 39 אֶת־הַבֶּבֶשׁ הֵאֶחֶד תַּעֲשֶׂה בַבְּקֶר וְאֵת הַבָּבֶשׁ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הַעַרְבִּיִם:

-⊗ RASHI ଔ

33 וְאָבְלוּ אֹתָם. אַהֵרֹן וּבְנָיו, לְפִי שָׁהֵם בַּעְלֵיהָם: אֲשֶׁרּ
בַּפַּר בָּהָם. לָהָם, כָּל-זָרוּת וְתִעוּב: לְמַלֵּא אָת-יִדָּם.
בְּאֵיל וְלֶחֶם הַלְּלוּ: לְקַבִּשׁ אֹתָם. שֻׁעַל יְדֵי הַמִּלוּאִים הַלְּלוּ: לְקַבִּשׁ אֹתָם. שֻׁעַל יְדִי הַמִּלוּאִים הַלְּלוּ: נִתְמַלְּשׁוּ לַבְהַנָּה: בִּי־קֹבֶשׁ הַם. הַכְּלוּ, נִתְמַלְּאוּ יְדִיהֶם וְנִתְקְדְּשׁוּ לַבְהַנָּה: בִּי־קֹבֶשׁ הַם. קְדְשִׁים, שָׁנָתוֹ הַמִּקְרָא טַעַם לַדְּבָר — מִשׁוּם דְּקֹדֶשׁ לְּבָבִי הָבָּר. שְׁנָה הַכְּתוּב וְכָפַל, הֵם: 35 וְעָשִׁיתְ לְאַהֵרֹן וּלְבָנְיוֹ בָּבְה. שְׁנָה הַבְּתוּב וְכָפַל, לְבָבֵּר שִׁתְּלֵּאוּ יְדֵיהֶם לְּהְיוֹת בֹּהְנִים, וַעֲבוֹדְתָם פְּסוּלְה: אַתְּכָּה. בְּמְוֹ ״ִבְּיִהָם לְּהָיוֹת בֹּהְנִים, וַעֲבוֹדְתָם פְּסוּלְה: אַתְּכָּה. בְּמָוֹ ״ִמִים הְּמַלֵּא וְנוֹיֹ. בָּעְנְיִן הַבְּבּוֹת הַלְּלָה: בְּכְל־יוֹם: 35 עַל־הַבְּבָּרִם. הַלְּבִיוֹת הַבְּבָּוֹת יְמִים הְמַלֵּא יִדְם״נִי מְשָׁבְּיִם לִי הַבְּבָּרִם, לְבָבּרִים, לְבַבּרִים, לְבָבּרִים, לְבָבִירִם הְּמָלֵא יְדְם״נֹי הַבְּבָּוֹת וְתִנּב. בְּבִּרְים, בְּבִּוֹל הָמִיְבָּת יִמִים הְּמַלֵּא יִדְם״נֹי, אֵין לִי אֶלְּא וְבִּר הַבָּא בִּילְם, בְּגוֹן הָבִילִם הְמִלֵּא יִדְם״נֹי, בְּנִל הַבְּבְּוֹת הָמְבָּוֹת בְּבְלִיל, בְּנִוֹן הָאֵילִים וְהַלְּבָּי לִי בְּבָּוֹלְם בְּנִים, בְּנִלְים הָמְבָּיל הַמְּבָּיל הַמְּבָּבוֹת בְּבֹל הָבְּבְּוֹן בְּרִים, שְׁבִּיל הַמִּבְבּת הָבָּא בְּילְם, בְּגוֹן בְּר, שָׁהוּא לְחִםיוּי הַמִּוְבַח, בְּלִּבְי לִי מְּבְּבִיל הַמִּנְבֵּה, בְּגוֹן בְּר, שָׁהוּא לְחִםיוּי הַמְּבָּוֹם, לֹא בְּלִיכִּיל הַמִּבְבוֹת בְּבוֹן בְּר, שָׁהוּ בְּר, שָׁהוּא לְחִםיוּי הַמְּבֹּח, לֹא לְּעבֹּי לִים בְּיִבְּיל הָבְּבְיל הָבְּיל הָבְּבְּיל הָבְּי לְּיִבּי לְּבִין בְּבְיוֹן בְּבִיל הָבְּי בְּים בְּיּבְיל הָבְּיוֹם בְּבִּיל בְּיוֹ בְּיוֹם בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּא בְּיבְּיל, בְּיוֹן בְּיִבְיים בּיִבּיל הָבְּיִבְּיל הָּבְּיוֹם בְּבָּבְיל הָּבְּיוֹם בְּבִּילְם בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִם בְּיִבְים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִם בְּיוֹם בְּיִבְיִים בְּיִבְים בְּיוֹם בְּבְּיוֹים בְּיִים בְּבִּיּבְים בְּבְּיּבְיּבְּבְּיִים בְּיִים בְּי

שְׁמַעְנוּ. לְּבָף הַצְּרָף מִקְרָא זֶה. וּמְדְרָשׁ ״תּוֹרַת בֹּחַנִּים״״ אוֹמֵר: בַּפְּרַת הַמִּיְבֶּח הַצְּרְכָה, שֶׁמֶּא הִתְנֵדֵּב אִישׁ דְּבֵּר מִּמְיֶבֶּח הַצְּרְכָה, שֶׁמֶּא הִתְנֵדֵּב אִישׁ דְּבֵּר מְּמְיֶבֶּח הַבְּּעְרְכָה, שֶׁמֶּא הִתְנַדֵּב אִישׁ דְּבֵּר מְּמְיֶבֶּח הַבְּיִת הַמִּשְׁכָּן וְהַמִּוְבֵּח: וְּחִשֵּאתָ. ״וּתְרַבֵּי״, לְשׁוֹן מִתְּיָנִת דְּמִים הַּמְּשְׁהָה. וְכָל־הַמְּשִׁיחוֹת בְּמִין כָּ״ף יְוְנִית: מְּתְּשָׁרָה הַמְּיְבָּת קְרָדִּי ״חָטוּי״: וּמְשַׁחָּתְּ מִּתְּיָבְּה הַמִּיְבָּת קְרָבּי שְׁכִּיוֹ כְּיִיף יְיְנְיִת, קּדְשׁוֹ הַמְּוְבָּח יִקְּדְשׁ״, אֲפָלוּ קְרָבְּן פְּסוּל שֶׁעְלָה עְלִיו, קְדְשׁוּ הַמִּיְבָּח יִקְדְּשׁ״, שוֹמֵע אֲנִי בֵּין רָאוּי בִּין שָׁאֵינוּ הַבְּרְבָּע, בְּגוֹן דְּרָר שֶׁלֹא הַיְה פְּפוּלוֹ בַּקְרְשׁ, בְּגוֹן: הָרוֹבַע, רְאוּי, בְּגוֹן דְּרָר שֶׁלֹא הָיָה פְּפוּלוֹ בַּקֹּרְשׁ, בְּגוֹן הַרְר שְׁלָא הִיה פְּפוּלוֹ בַּקְרְשׁ, בְּגוֹן הַרְר שְׁלֹא הִיָּה בְּפוּלוֹל, וְבִיּיוֹצֵא בְּהָן. תַּלְמוּד לְימִנִּי בְּיִוֹן הַאָּשֶׁה״ הַשְּׁמוּף אַחְרִיו — מְה עוֹלְיוּ בְּקְרְשׁ, בְּלוֹן הָרָר שְׁלִא הְנִינוֹ הַבְּּנְרְשׁ, וְנִבְּטְל מִשְּׁבָּה לְנִבְּסְל מִשְׁבָּה וְנִבְּסְל מְשָׁבֶּה, וְנִבְּשָל מְשָׁבְי הְנִבְּח בְּמִינוֹ הַלְּן, וְהִיּוֹצֵא, וְהַטְּמֵא לְיִנְנְ הְנִבְּם לְ מְנִבְּיוֹ הִילְן, וְהִיּוֹצְא, וְהַטְּמֵא, וְשָׁנִשְׁחִט בְּמִהְשָׁבֶּה הְוֹנְבְּבְר בְּיוֹנִינוֹ וְחוּץ לְמְהְוֹם הִיוֹצָא, וְהַיְּבִיּת בְּיוֹבִיוֹ בְּתִּן בְּיוֹב בְּלְן, וְהִיּוֹצֵא בְּקוֹנוֹ וְחוּץ לְנְמְנוֹ וְחוּץ לְמְלְוֹם וֹן וְחוּץ לְמְלְוֹם מֹוֹ וְחוּץ לְמְלְוֹם בֹּיוֹ בְיִבְּיִבּיוֹב בְּיִבּינִבְּיוֹב בְּיִבְּיִבְּים בְּיִבּינִבְּיִבּים בּיִבְּיִבְּיִיוֹבְּיִם בְּיִבּינִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְיוֹב בְּיוֹבְיוֹי בִיוֹבְים בְּיבְיבּיוֹב בְּיִבְים בְּיִבְּבְים בְּבְּבִיוֹב בְּיוֹב בְּבְּיבְיוֹב בְּיוֹבְיוֹב בְּיִבְיוֹ בְּבְּבְיבְיבְּיבְּיוֹב בְּבְּיבּיוֹב בְּיוֹב בְּבְּבְים בְּבְּבְיב בְּיבְיוֹב בְּיוֹב בְּבְּבְים בְּבְיוֹב בְּעִבּיוֹ בְּבְיבְים בְּיבְּבְּיבְיבְּים בְּבְּיבְּים בְּיִבְּיבְּים בְּיִבְּיבְּים בְּיבְּבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּבְּיבְּים בְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְי

-80 ONKELOS 🗷—

זַיכְלוּן יַתְהוֹן דִּי אָתְכַּפַּר בְּהוֹן 33

לְקָרֶבָא יַת קַרְבַּנְהוֹן לְקַדְּשָׁא יַתְהוֹן וְחִילוֹנֵי לָא יֵיכוּל אָרֵי קַדְשָׁא אִנּוּן:

זְּלְהַנְּנֶּא יִשְׁהְאַר מִבְּּטֵר קַרְבְּנֵנֶּא זִין לַחְמָא עַד צַפְּרָא וְתוֹקֵד יַת

דְאִשְׁתְאַר בְּנוּרָא לָא יִתְאֲכֵיל אֲרֵי

קַדְשָׁא הוּא: 35 וְתַעְבֵּיד לְאַהָרֹן וְלַבְנוֹהִי כְּדֵין כְּכָל־דִּי פַּקִּידִית

יָתָרְ שַׁבְעָא יוֹמִין תְּקָרֵיב קַרְבַּנְהוֹן:

36 וְתוֹּרָא דְחַטְּאתָא תַּעְבֵּיד לְיוֹמָא עַל כִּפּוּרַיָּא וּתְדַבֵּי עַל

מַדְבְּחָא בְּכַפָּרוּתָרְּ עֲלוֹהִי וּתְרַבֵּי יָתֵה לְקַדְשׁוּתֵה: 37 שַׁבְעָא יוֹמִין

תְּכַפַּר עַל מַדְבְּחָא וּתְקַדִּישׁ יָתֵה

ַּוִיהֵי מִדְבְּחָא קּדֶשׁ קַדְשַׁיָּא בָּל־ דִיקְרַב בְּמַדְבְּחָא יִתְקַדִּשׁ: 38 וְדֵין

דִּי תַעְבֵּיד עַל מַדְבְּחָא אִמְּרִין בְּנֵי שַׁתָּא הְרֵין לְיוֹמָא הְדִירָא: 39 יַת

אָמְרָא חָד תַּעְבֵּיד בְּצַפְּרָא וְיַת

אָמְּרָא תִנְיָנָא תַּעְבֵּיד בֵּין שִׁמְשַׁיָּא:

.59 פסוק לה. 60. מכילתא דמלואים סימן טו.

- EN CHASIDIC INSIGHTS 03-

ing brought upon the Altar in the first place. But spiritually, each of us falls into that category, for every Jew

possesses intrinsic holiness; the true desire of every Jew is to do what God commands.¹⁰⁷

- 33 They shall eat the remainder of this ram and this bread, by which atonement will have been secured for them for anything they may have done in the past that would be inconsistent with their priesthood, and they will thereby be ordained and sanctified. No layman may eat the remainder of this ram and bread, for they are in the category of superior holiness and therefore holy beyond offerings in the category of lesser holiness.
- 34 A further restriction: **If any meat of the ordination offering or of the bread is left over until morning, you shall burn the leftovers in the fire. It may not be eaten** for two days like an ordinary peace-offering,¹⁰¹ **for it is holy**, i.e., in the category of superior holiness.
- 35 You shall do thus to Aaron and his sons, according to all that I have commanded you. If you omit anything, the consecration process will be invalidated. You shall ordain them by repeating these rites once a day for seven consecutive days. They should not leave the Tabernacle precincts during these seven days. 102
- 36 Besides serving to consecrate the priests, the **young bull you shall sacrifice each day as a sin-offering** will also **atone** for the Altar, in case stolen materials were donated and used in the construction of the Tabernacle or the Altar. When **you put some of the blood** of this sin-offering **on the** protrusions of the **Altar**, as described previously, ¹⁰³ you shall **bring it atonement. You shall** also **anoint it** every day, **to sanctify it**, as you anointed the bread and the priests: ¹⁰⁴ by smearing anointing oil over it in the form of the Greek letter lambda (Λ).
- 37 For these same seven consecutive days you shall make atonement for the Altar and sanctify it, thus making the Altar holy of holies relative to the ordinary facets of creation. ¹⁰⁵ Whatever sacrificial meat or fat touches the Altar, i.e., is brought to the Altar's top, will become sanctified and must be burned on it, even if it is technically disqualified—provided that this disqualification occurred *after* the animal had been brought into the Courtyard.
- ♦ Sixth Reading 38 "This is what you shall offer on the Altar during the consecration week¹⁰⁶ in addition to the consecration offerings: two one-year-old lambs every day, regularly, as ascent-offerings.
 - 39 You shall offer the first lamb in the morning, and you shall offer the other lamb in the afternoon.

- EN CHASIDIC INSIGHTS 03-

37 Whatever touches the Altar will become sanctified: Spiritually, this principle applies to each of us and our relationship with holiness. Even if all we do is "touch" holiness—without taking the relationship any deeper than an external touch—we become holy. Once we have been privy to a transcendent experience, we are forever changed. We may try to forget,

ignore, or run away from it, but our contact with the Divine realm will never again allow us to completely immerse ourselves in the ungodly life, whether to revel capriciously in empty diversions or to seek to better the world through purely secular means.

True, the rule that whatever touches the Altar becomes sanctified applies only to things that are worthy of be-

^{101.} Zevachim 5:7. 102. Leviticus 8:33-35. 103. Above, v. 12. 104. Above, vv. 2, 7. 105. See Sefer HaSichot 5748, vol. 1, p. 287-288. 106. Rashi on Numbers 28:4.

40 וְעִשָּׂרֹן סׄלֶת בְּלוּל בְּשֶׁכֵּן בָּתִית בְבַע הַהִּין וְנֵסֶךְּ
רְבִיעֵת הַהָּין יֵין לַכֶּבֶשׁ הָאָחֵר: 41 וְאֵת הַבָּבֶשׁ
הַשִּׁנִּי תַּעֲשֶׁה בִּין הַעַרְבָּיִם בְּמִנְחַת הַבְּכֶּךְ וּכְנִסְבָּהֹ
תַּעֲשֶׂה־לָּה לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לֵיהוֹה: 42 עֹלֶת הָמִיד
לְבָם שְׁמָה לְרֵבִּר אֵלֶיךְ שֵׁם: 43 וְנְעַדְתִּי שֶׁבָּה לִבְנִי יְשְׁבָּר וְאָנֶעְד מִישְׁר אִנְעֵד
יִשְּׁרְאֵל וְנִקְדָשׁ בִּרְבֹדִי: 44 וְמְדַשְׁתִּי שֶׁתּה לִבְנִי וְאָבָּוֹי שְׁבָּנִי וְמִּלְבָּנִי אָבֶּרְ וֹנְעְרְתִּי שֶׁבְּי וְבְּנִיתְ וְאָת־בְּנְיוֹ וְאָבַרְתִּי שְׁבִּר וֹנְעְרְתִּי שָׁהִיתִּי שִׁרְאֵל וְנִיתִי מִוֹבְרָוֹ וְאֶת־בְּנְיִוֹ וְשָׁבַנְיִי וְבָּנְיִוֹ וְאָבְּנִי וְבְּנִיְיִתְי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיִיתִי לְבָבֶּנִי וְבְּנִייִב וְשִּׁרָנִי בְתוֹכֵם אֲצִיי יְהוֹה אֵלְהִיהֵם אֲשֶׂר וְיִבְינִים לְשִׁרְנֵי בְתוֹכֶם אֲנִי יְהוֹה אֵלְהִיהֵם אֵשֶּׁר יִבְיִים לְשִׁרְנֵי בְתוֹכֵם אֲנִי יְהוֹה בִּנִי יְהוֹה אֵלְהִיהֵם בְּצִיי יְהוֹה אֵלְהִיהֵם אֲשֶׂר וּבִייִה לְשְׁרְנֵי בְתוֹכֵם אֲנִי יְהוֹה בִּנִי יְהוֹה אֵנְי יְהוֹה בִּנִי יִהוֹה אַלְהִיהֵם בְּמֵּיי בְתוֹכֵם לְשִׁרְנֵי בְתוֹכֵם אְנִי יְהוֹה בּּנִי יִהוֹה אֵנִי יְהוֹה בּּי בְּנִי יִבּיי בְּתוֹבְים בְּעִייִם לְשִׁרְנֵי בְתוֹבֶם אֵנִי יְהוֹה בּּנִי יִבְּי יִהוֹה בּּי בְּיוֹי וְבִּילִים בְּמִילְים בְּשִׁבְייִב בְתוֹבֵּם בְּעֵי בִּי בְּתוֹבֵם בְּעִייִים בְּבֵּי יִבְּיִי בְּבִיי יִבּוֹי בְּבִּי יִבְּיִים בְּעִיבְיים בְּשִׁבְייִם בְּבִי בְּתוֹבְם בִּבְּי יִבְּיִי בְּבִּי בִּי בְּנִי יִבְּיוֹ בְּבִּי יִבְּיִים בְּבִּי בִּיּבְיים בְּבִּי יִבְּיִבְי בְּנִי יִבְּיִים בְּבִּי בִּים בְּבִּי בְּיִבְּי יִּבְּיִים בְּבִים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִים בְּבִים בְּיִים בְּבְּיִים בְּבִּים בְּבְיוֹים בְּבְים בְּבִיים בְּנִי בְּתוֹבְים בְּיִים בְּנִבְיים בְּבִּים בְּיִים בְּבְים בְּיִים בְּבִּים בְּבְים בְּבְים בְּיִים בְּבְּים בְּיוֹבְים בְּיִים בְּבְּיִים בְּבְּים בְּבְים בְּבִּים בְּיִים בְּבְיבְים בְּבְּבְּים בְּבְּיִים בְּיִים בְּבְּיִים בְּבְּבִּים בְּבְּיִים בְּבְּבִים בְּיִים בְּבִּים בְּיִים בְּבְּים בְּיִילְּבְּיִּים בְּבְּים בְּבִּים בְּבְּבְּיִים בְּבְּים בְּבְּיִים בְּבְּיִים בְּ

שביעי 30:1 וְעָשֵּׂיתָ מִוְבֵּחַ מִקְמֵר קְמָנֶרת עֲצֵי שָׁשֶּׁיב תעשה אתו:

40 ועסרונא סלתא דפילא במשח בָּתִישָׁא רַבְעוּת הִינָא וְנִסְכָּא רַבעוּת הִינָא חַמְרַא לְאָמְרַא חַד: וַיַת אִמָּרָא תִנִינָא תַּעִבּיד בֵּין 41 שִׁמִשַׁיַא כִּמְנָחַת צַפָּרָא וּכִנָסְכַּה תַּעִבֵּיד לַהּ לִאִתְקַבָּלָא בְּרַעֵוָא קרבּנָא קַדָם יַיַ: 42 עַלַתא תִדירַא לְדָרֵיכוֹן בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמִנָא קַדַם יַיַ דִּי אַזַמִּין מֵימִרִי לְבוֹן תַּמַן לִמַלֶּלָא עִמָּך תַּמָּן: 43 וַאַזַמִּין מֵימִרִי תַמַּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵתְקַדִּשׁ בִּיקָרִי: 44 וַאֲקָדָשׁ יַת מַשָּׁכַן זְמַנָא וַיַת מַדְבָּחָא וַיַת אַהֶרן וְיַת בְּנוֹהִי אַקַדשׁ לִשַׁמָּשָׁא קָדְמַי: 45 וְאַשְׁרֵי שָׁבִינְתִּי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶהֱוִי לָהוֹן לֵאלָהָא: 46 וְיֵדְעוּן אֲרֵי אַנָא יִי אֵלָהַהוֹן דִי אַפּיקית יַתְהוֹן דמצרים לאשראה מארעא שָׁכִינִתִּי בֵינִיהוֹן אַנָא יִי אֱלַהַהוֹן: וֹתַעִבֶּיד מַדבִּחָא לְאַקּטָרָא 30:1

עַלוֹהִי קטרֵת בַּסְמִין דְאַעֵי שִׁיטִין

-80 ONKELOS 03-

-80 RASHI 🗷

40 וְעִשְׁרֹן סֹלֶת. עֲשִׂירִית הָאֵיפָה אַרְבְּעִים וְשִׁלֹשׁ בֵּיצִים וְחָמֶשׁ בֵּיצִה: בְּשֶׁמֶן בְּתִּית. לֹא לְחוֹבָה נֶאֲמֵר ״בְּתִית״ אֶלְא לְחַבְּשִׁין בְּתִּית. לֹא לְחוֹבָה נֶאֲמֵר ״בְּתִית לָמְאוֹר״וּ וּמַשְׁמָע צָמְנִחוֹת, יָכוֹל לְפְסְלוֹ לַמְנְחוֹת? תַּלְּאוֹר״ שָׁלְּאַר הַבְּתִית לַמְאוֹר״ וּ וּמַשְׁמִּד לְּמִנִים בְּתִּית שָׁאַר הַשְּׁחוֹן בְּרִיחִיִם לֹמֵר בְּתִּית שָׁאָר הַשְּׁחוֹן צְרִיךְ בְּתִית, שָׁאַף הַטְּחוּן בְּרִיחִיִם לְּמֵעט מְנְחוֹת שָׁאֵין צָרִיךְ בְּתִית, שָׁאַף הַטְּחוּן בְּרִיחִיִם בְּמִי שְׁשָׁה לוּגִין: וְנַסֶּך. לַסְפְּלִים שָׁל בְּסָף הִיוּ בְּתוֹ שָׁשָׁי הַמִּין שְׁנֵי חֲטְמִין, דַּקִּים נוֹתֵן בְּרִאשׁ הַמִּוֹבְח, וּמְנִקְבִים בְּמִין שְׁנֵי חֲטְמִין, דַּקִּים נוֹתֵן בְּרִאשׁ הַמִּוֹבְח, וֹמְשָׁכ יוֹבֵד לְשִׁיתִין בְּמִוְבָּח בָּית עוֹלְמִים. נִּבְּלְים בְּרִאשׁ הַנְּחְבָּח, וּמְשָׁת יוֹבֵד לִשִּׁיתִין בְּמִוְבָּח לְּאָרץ: 11 לְרִים בִּתְּוֹבָת לְאָרץ: 11 לְרִים בִּתְּוֹבְת הַבְּתְּבָּח בָּמְוֹם לְּאָרץ: 11 לְרִים בִּתְּחִשָּׁת יוֹבֵד מִן הַמִּוֹבְח לְאָרץ: 11 לְתִים. בִּלְּהְרָה, נְאָבְרִים בְּתְּחִבְּת בְּלְּבְרָם: בְּלְּתִים. בְּלְּבְרָם: בְּתְּבְּח בְּתְּבְּח בָּלְּבְּח בְּלְבִים בְּלְבִים בְּתְּבִים בְּלְּבִית בְּקְוֹבְת בְּקְרְבְּתוֹם בְּלְבִית בְּלְבִים בְּמִים בְּתְּבִּח בְּמְבְּח בְּלְבְּתוֹב בְּתְבָּח בְּלְבְּתוֹת נְסְבְּרִץ בֹּלְ בְּתִוֹבְת לְאָבֶרץ: 11 לְתֹבֹים בְּתְּבְּח בְּתְּבְּת בְּבְּתְבְּת בְּבְּרְבְּתִב בְּתְבְּת בְּבְּתְבִּת בְּבְּתְבִּת בְּבְּתְבִּת בְּבְּתְבִּת בְּבְּתְבִים בְּתְּתְבִים בְּתְּחִבּת בְּתְבִים בְּלְבִית בְּבְּתְבִים בְּבְּתְבִים בְּעִבְּעִים בְּלְבִית בְּבְּיִבְּת בְּבְּבְרְבִים בְּבְּבִים בְּשִׁתְיד. בְשִׁבְּבְית בְּבְּבְּבְיוֹב בְּתְבִים בְּתְבִים בְּתְּבִים בְּיִבְּבִים בְּיִבְּבְית בִּבְּבְּבִים בְּבְּתִיב בְּבְּבִיים בְּיבְּבִּים בְּבְּחִיבּים בְּעִבּים בְּיבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּתִּבְּים בְּבִּבְּיִבּים בְּבְּיִב בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבְיוֹב בְּיִבּבְּתְים בְּבְּבִים בְּבְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבְּבִים בְּבְּבְּים בְּבִּבְּבְּים בְּבְּבְּים בְּבְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְּבְ

יַפְּסִיק יוֹם בֵּינְתִים: אֲשֶׁר אָנְעֵד לָבֶם. כְּשֶׁאֶקְבְּע מוֹעֵד לְבָב אֵלֶיך, שְׁם אֶקְבְּעֵנוּ לְבֹא, וְיֵשׁ מֵרַבּוֹתֵינוּ לְמִדִּים. בְּּיִחְשֶׁר, שֶׁם אֶקְבְּעֵנוּ לְבֹא, וְיֵשׁ מֵרַבּוֹתֵינוּ לְמִדִּים. מְּבְּבֹר עִם משֶׁה, מְשֶׁהוּקִם הַמְּשְׁבְּן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מֵעֵל הַבְּפּרָת. בְּמוֹ שֶׁנָאֱמִר: ״וְדִבּרְתִּי אִתְּךְ מֵעַל הַבָּפּּרָת. בְּמוֹ שֶׁנָאֱמִר: ״וְדְבּרְתִּי אִתְּךְ מֵעֵל הַבָּפּרָת. אֶּמְּר לְּכֶּמוֹ הָמִשְׁבְן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מֵעֵל וַיְצְאַ עַל אֹהֶל מוֹעֵד הַנְּוְבֶּר בַּמְקְרְא: 43 וְנִעְדְּתִּי שְׁמְּה. אֶלְא עַל אֹהֶל מוֹעֵד הַנְּוְבְּיר בְּמִקְרְא: 43 וְנִשְּׁדְתִּי שְׁמְה. אֶלְי מִנְי שְׁפִּוֹב מְמְלוֹם מוֹעֵד לְדַבֵּר שְׁמְלְּבְּ הַמְּוֹב מְמְלוֹם מוֹעֵד לְדַבֵּר שְׁבְּיִר שְׁמִּלְיך. בְּמְלְּבְיר. שְׁתִּשְׁבְּן: בְּבְבֹּדִי. שֶׁתְשְׁבְּן בִּיִבְיִי שְׁבְּיִבְ מִיּמְוֹם מוֹעֵד לְּבֵבְר שְׁמִי הַתְ בְּבְּרִי שְׁמְּבְּר בַּמְקְרְא: ״בְּבְבֹדִי. שֶׁתְשְׁבְּן בִּבְּרִי שְׁמְלִּיך בְּמִי בְּלְבִּרִי שְׁמְלִּי בְּתִבְּרִי שְׁמְלִי בְּתִי בְּלְבִי אָבְּרִים שְׁלִי. בְּאן רְמֵז לוֹ מִיתַת בְּנֵי אַהְרֹן בְּיִב בְּיִם הָקְמְתוֹ, וְנָהוּ שְׁבִּרְ מִשְׁלִי בְּתִים בְּקְבְּרִי בְּתִּבְּי בְּתִבְּים וְשְׁבִי וְבְּבְרִי יִיוֹ בְּרְבִי אָקְבִּר בִּיִי לְ וְבִּבְי וְשְׁבִי בְּבְּרִי הִיּבְּר וְיִבְּי בְּתִּבְיב מְקְבּרִי הִיּבְּר בְּמִבְּים הַקְּמְרִי בְּבִי אָבְּרִי בְּתִנְבְי וְבִּבְי יִבְּר בְּמִבְי וְיִבּרְי בְּבִּי בְּתִיבְם וְבִּבְי בְּבִי אָבְּרִי בְּבְּי בְּתִּבְים וְבְּבִי אָבְּרִי בְּתִּלְם בְּבִי מְיִבּי בְּתִּבְים מְנִבּי בְּתִבְּלוֹת עַלִיוֹ קִטוֹר עָלִיוֹ קְטוֹר עָלִיוֹ מְטִרֹר עִשְׁי סְמָב:

תַּעְבֵּיד יָתֵה:

61. שמות כז, כ. 62. מח, אדב. 63. ויקרא כג, לז. 64. ברייתא דמלאכת המשכן פרק יד. 65. שמות כה, כב. 66. זבחים קטו, ב. 67. ויקרא י, ג.

−& CHASIDIC INSIGHTS ଔ-

this reason that the command to build the Inner Altar is placed in this *parashah*, whose main subject is the priestly vestments, and not in the previous *parashah* (*Terumah*), whose main subject is the Tabernacle's furnishings (including the other Altar). **[continues...]**

1 You shall make an Altar for burning incense: This final section of *parashat Tetzaveh* sums up its common thread—that Aaron, through the power of Moses' essence, is capable of revealing the essence of the Jew, the aspect of the soul that we all share equally. It is for

- 40 **Together with the first lamb** offered as an ascent-offering, you shall offer a supplementary grain-offering consisting of **one-tenth** of an *ephah* **of fine flour kneaded with a quarter of a** *hin* **of** olive-**oil**. You may use the oil produced from the olives when they are first **crushed** in a mortar, but you may also use the inferior oil produced when they are subsequently pressed or ground. Pressed oil is required only for lighting the lamps of the Candelabrum. ¹⁰⁸ In addition to the grain-offering, offer **a libation consisting of a quarter of a** *hin* **of wine.** Stand on the top of the Altar and pour this wine into a silver jug with a hole in the bottom, letting it run down the side of the Altar to the ground.
- 41 You shall offer the second lamb in the afternoon; you shall offer with it the same type of grain-offering and libation as those of the morning. The two ascent-offerings and grain-offerings will be a fire-offering to please GoD. These grain-offerings are considered 'a fire offering to please God' because they are to be completely burnt on the Altar, unlike typical grain-offerings, only a portion of which is burnt on the Altar.¹⁰⁹
- 42 Throughout your—i.e., the Jewish people's—future generations, this shall be a regular ascent-offering before God, offered in front of the entrance of the Tent of Meeting. I refer to the Tabernacle as 'the Tent of Meeting' for two reasons: first, because I have designated it as the place where I shall convene with the people through you, their representative, in order to speak to you there;
- 43 and second, it is there that I will convene with the Israelites when they gather there to pray to Me and to hear the messages I convey to them through you. The Tent of Meeting will thus be sanctified through My glory, i.e., My presence that will be felt there. It will also be sanctified by the rapturous death of My most honored associates. Moses thought this meant that either he or Aaron would die when the Tabernacle was inaugurated, but in fact it referred to Aaron's sons Naday and Avihu. 111
- 44 "I shall sanctify the Tent of Meeting and the Altar, and I will sanctify Aaron and his sons to minister to Me as priests.
- 45 I will dwell in the midst of the Israelites and I will be their God.
- 46 They shall know that I am God, their God, who brought them out of the Land of Egypt so that I may abide in their midst; I am God, their God."

The Inner Altar

◆ Seventh Reading 30:1 After discussing the priestly vestments and installation rites, God returned to giving Moses the instructions regarding the Tabernacle: "You shall have the artisans make an Altar for burning incense; you shall have them make it of acacia wood.

^{108.} Above, 27:20. 109. Leviticus 2:2, etc. 110. Likutei Sichot, vol. 31, pp. 165-169. 111. Leviticus 10:1-3.

-80 ONKELOS 03-

2 אַמְּתָא אַרְכֵּה וְאַמְּתָא פַּתְנַה מְּרָבָּע יְהֵי וְתַרְפֵּי וְאַמְין רוּמַה מְּרָבַּע יְהֵי וְתַרְפֵּי וְאַמְין רוּמַה דְּבֵּי יַת אָגָרָה וְיִתְשְבֵּי יְתַהְפֵּי יְתַה דְּרַבּ קְרנוֹהִי וְתַעְבֵּיד לֵה דִּיר דְּרָב סְחוֹר וְיִת קְרָנוֹהִי וְתַעְבֵּיד לֵה דִּיר דְּרָב סְחוֹר וְיִת בְּרְנוֹהִי וְתַעְבֵּיד לֵה בִּיר דְּרָב סְחוֹר וְיִתְ בְּרְנוֹהִי וְתַעְבֵּיד עַל הְרַיִּן עַוְקְן דְּיַרָה מַעְבֵּין זְוְיָתֵה הַּעְבֵּיד עַל הְרָכִין זְיְיָתָה הַעְבִּיד עַל אְרָכִין מְטְרֹהִי יִיהַי לְאַתְרָא לַאֲרִיחִיּי, לְאַתְרָא לַאֲרִיחִיָּא למטל יתה בּהוֹן:

בַּמְּלֵה אָרְבֹּוֹ וְאַפֶּיתָ אֹתוֹ זְהָב טְהוֹר אֶת־נַּגְּיֹ וְאָפָּתִים קֹמְתִּוֹ בַּקְרֹנְתֵיו בְּבְּיתַ אָתוֹ זְהָב טְהוֹר אֶת־נַּגְיֹ וְאָתִּר כְּבִיב וְאָת־כַּרְנֹתֵיו וְעָשִׂיתִ לָּוֹ זֵר זְהָב סְבִיב:
 בְּיִרֹת זָבְרֹ תַּעֲשֶׂה־לְּוֹ וֹ מִתְחַת לְזֵרוֹ זֻעַל שְׁתֵּי בְּיִבְים לְבַּהִים לְבַּהְים בְּבָּהִים לְבַּהְים לְבַּהְים לְבָּהִים לְבַּבְּים לְבַּהִים לְבַּהְים בְּבִּים לְבָּהִים לְבִּיּבְים לְבְּבִּים לְּבִּיּתִים לְּבִּיּים לְבָּהִים לְבִּהְים לְבִּהְיִים בְּבָּבְים לְבִּיּים לְבִּיּים לְבִּיּים לְבִּיּים לְבִּיּים לְּבִּיּים לְּבִּיּים לְּבִּים לְּבִּיּים לְּבִּים בּיּים בּיּבּים בּיּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיבִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבְּים בְּיִים בְּיבִים בְּיבִּים בְּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבְּים בְּים בְּיבּים בְּיבּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבּים בּיבּים בְּיבִים

⊗ RASHI ଔ

לְשׁוֹן זָוִיוֹת, בְּתַרְגוּמוֹ, לְפִי שֶׁנֶּאֶמֵר: ״עַל־שְׁנֵי צְדִּיו״ — עַל שְׁתֵּי זָוִיוֹתִיו שֶׁבִּשְׁנֵי צִדְּיו: **וְהִיָּה.** מַעֲשֵׂה הַטַּבְּעוֹת הָאֵלֵה: **לִבְּתִּים לִבָּדִים.** בַּיִת תִּהְיֵה הַטַּבַּעַת לַבָּד: גָּתְיגַּגּוֹ, זֶה הָיָה לוֹ גַג, אֲבָל מִוְבַּח הָעוֹלְה לֹא הָיָה לוֹ גַג, אֶלֶא מְמַלְאִים חֲלָלוֹ אֲדָמָה בְּכְל־חֲנָיָתְן: זַר לוֹ גַג, אֶלֶא מְמַלְאִים חֲלָלוֹ אֲדָמָה בְּכְל־חֲנָיָתִן: זַר זָהַב, סִימַן הוּא לְבַתֶר בְּהַנָּה: 4 צָלְעֹתִיוֹ. כָּאן הוּא זְהָב.

-∞ CHASIDIC INSIGHTS 🗷 -

Jews from the community, even if there are aspects of his or her behavior that would seem to justify this. In fact, our sages teach us that any public prayer or fast that excludes sinners is not a real prayer or fast.

This emphasis in the incense on the commonality of all Jews required that its description be placed in this parashah. ¹¹⁴

Another reason for placing the passage about the Inner Altar here, at the very end of all of the discussions pertaining to the Tabernacle and all that was in it, is that this indicates that this Altar has a unique significance, above and beyond all of the other furnishings of the Tabernacle.

What was different about this Altar was that every other rite that was performed in the Tabernacle had spectators. When the incense was burned on the Inner Altar, however, there was no one present—only the priest burning it and God Himself.¹¹⁵ In fact, our sages point out that even the angels could not be present in the Sanctuary when the incense was burned.¹¹⁶ Furthermore, we are taught that it was specifically this private service that caused the Divine Presence to be most manifest in the Tabernacle.

This lesson of the incense is very relevant in our modern—and loud—world. The ultimate in holy living, and especially in areas of kindness and charity, is when the cameras are not rolling—when we exhibit generosity without publicity or press, merely because it is the right thing to do.¹¹⁷

As described above, the Tabernacle and its furnishings depict the process of spiritual refinement we undergo as part of our ongoing aspiration toward

unity with God. In this context, the Inner Altar signified both *keter*, the supra-conscious mind, and *da'at* ("knowledge"), the third component of the intellect. The connection of fragrance to the supra-conscious mind is illustrated by the fact that smelling salts may be used to revive someone who has fainted. Such a person's consciousness has withdrawn to his supra-conscious mind, yet fragrance has the power to pull it back to its normal level.

The Inner Altar was situated in the middle of the outer chamber, centered between (although further east than) the Table and the Candelabrum. Both *keter* and *da'at* are situated on the middle axis of the *sefirot*, *keter* immediately above *chochmah* and *binah* and *da'at* immediately below them. The middle axis of the *sefirot* is associated with the imagery of wealth, ¹¹⁸ since it is the fullest (consisting of the most *sefirot*) and reaches beyond the limits of consciousness, into *keter*. ¹¹⁹ Our sages tell us that any priest who would offer the incense would become wealthy. ¹²⁰

The Inner Altar was thus the first object encountered as we enter the Sanctuary from the Courtyard. After elevating our animal nature (on the Outer Altar), the next step is identify with our Divine intellect, beginning with *da'at* and eventually reaching *keter*. ¹²¹

2 It shall be square, one cubit long and one cubit wide: Whereas the dimensions of the other furnishings of the Tabernacle make use of the half-cubit, those of the Inner Altar are in only in single cubits. This alludes to the fact that the incense addresses the inner point of oneness of the Jewish soul. This is the level of consciousness in which we are totally one with God and have risen far beyond any awareness of ourselves as a separate, self-aware individuals. [continues...]

^{114.} Likutei Sichot, vol. 21, pp. 179. 115. Mishneh Torah, Tamidim uMusafim 3:3. 116. See Y. Yoma 5:2. 117. Likutei Sichot, vol. 1, pp. 171-172. 118. Zohar 2:187b, Ra'aya Mehemna. 119. See BeSha'ah SheHikdimu 5672, vol. 1, pp. 220 ff; Sefer HaMa'amorim 5707, p. 152, etc. 120. Yoma 26a. 121. Reshimot 108.

- 2 It shall be square, one cubit long and one cubit wide, and two cubits high; its protrusions shall be an integral part of it (see Figure 24). Whereas the cubit in all other cases will measure six handbreadths, the cubit used for the length and width of the Inner Altar shall measure only five handbreadths.¹¹²
- 3 You shall have them overlay it with pure gold—its top, its walls all around, and its protrusions—and you shall have them make a gold rim for it all around (see Figure 25). This rim will signify the dignity due to the priests.

rim	rim		
the rim of the Ark	Exodus 25:12	the dignity of Torah scholars	
the rim of the Table	Exodus 25:24	the dignity of the King	
the rim of the Incense Altar	Exodus 30:3	the dignity of priests	

4 You shall have them make two sets of two gold rings for it below its rim; you shall have them make rings on each of the two corners of its two opposite sides. They shall serve as holders for the rods with which it is to be carried.

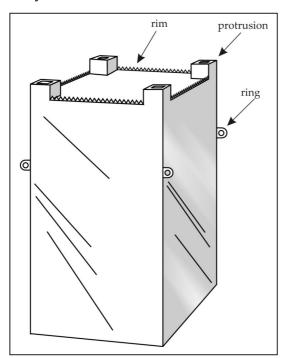

Figure 25: The gold rim of the Inner Altar

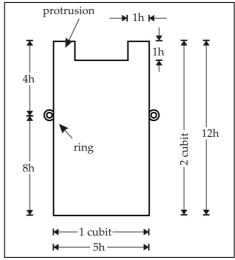

Figure 24: The Inner Altar

-⊗ CHASIDIC INSIGHTS ଔ

The Inner Altar expressed this theme in that the ingredients of the incense included galbanum, which had a bad odor.¹¹³ This foul-smelling herb that was an indispensable component of the incense alludes to the wrongdoers of our people, who, despite their repugnant behavior are still an indispensable part of

the Jewish nation. By virtue of his or her Divine soul, every Jew possesses inestimable worth and is in fact replete with good deeds, and his or her unique personality plays a crucial role in the destiny of the Jewish people and the world in general.

We must therefore never exclude one of our fellow

^{112.} *Ma'aseh Choshev* 7:1. **113.** *Keritot* 6b.

ז וְעָשִׂית אָת־הַבַּהִּים עַצֵּי שִׁמֶּים וְצִפִּית אֹתֶם זָהֵב:
ז וְנָתַהָּה אֹתוֹ לִפְנֵי הַפְּלֹיכֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֵן הֵעֵהָת לְפְנֵי הַבָּבֹּיֶר אֲשֶׁר עַל־הֲעֵלֵּת אֲשֶׁר אַוְעֵר לְךְ שֲׁפְּה:
ז וְהִקְמִיר עָלֶיו אֲהָרְן קְמְיֶרֶת מֲשֶׁר אַנְעַר לְךְ שֲׁפְה:
ק וְהָלְמִיר עָלֶיו אֲהָרְן קְמִירֶנְה:

בפטיר 8 וּבְהַעֲלֹת אָהַרְן אֶת־הַנֵּרֶת בֵּין הֲעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְמְיֶרֶת הָמֶיד לִּפְנֵי יְהֹוֶה לְדֹרְתִיכֶם: 9 לֹא־ תַּעְלִּוּ עָלֶיו קְמְיֶרֶת זְרֶה וְעֹלֶה וּמִּנְחֶה וְנֵּסֶךְ לְֹא תִפְּכִוּ עָלְיוֹ: 10 וְכִפֶּר אַהַרֹן עַל־כַּרְנֹתְיוֹ אַחָת בַּשָּׁנְה מִדְּם עַלְיוֹ לְדֹרְתִיכֶם
 הַמַּאת הַכִּפָּרִים אַחָת בַּשְּׁנָה יְכַפֵּר עָלָיוֹ לְדֹרְתִיכֶם
 הַמָּאת הַכָּפָּרִים אַחָת בַּשְּׁנָה יְכַפֵּר עָלָיוֹ לְדֹרְתִּיכֶם
 קְּדָשׁ־בֶּרְשִׁים הְוּא לֵיהוֹה:

ק״א פסוקים. מיכא״ל סימן.

−& RASHI &−

6 לְּבְנֵי הַבְּרֶבֶת. שֶׁמֶּא תֹאמֵר: מְשׁוּךְ מִבְּנֶגֶד הָאְרוֹן לֵצְפוֹן אוֹ לַדְּרוֹם? תַּלְמוּד לוֹמֵר: "לִּבְנֵי הַכַּפּּלֶרת" — מְכַנְּוֹ לַצְפוֹן אוֹ לַדְּרוֹם? תַּלְמוּד לוֹמֵר: "לִּבְנֵי הַכַּפּּלֶרת" — מְכַנְּוֹ הַבְּזִיכִין שֶׁל הַמְּנוֹךְה. מְדֶשֶׁן הַבְּחִילוֹת שֶׁנְשְׁרְפוּ בַּלְיִלְה, וְהָיָה מֵטִיכְן הֵּכְּל־בּמֶר וָבֹקר: הַבֵּרֹת. לוצי"ש בְּלַעֵזְ*, וְכֵן כָּל־"נֵרוֹת" הְּצְמוֹרוֹת בַּמְנוֹרְה, חוּץ מִמְּקוֹם שֶׁנָּאֲמֵר שָׁם הַעֲלְאָה, שְׁהוּא לְשׁוֹן הַדְּלְקָה: 8 וּבְהַעֵּלֹת. בְּשֶׁיַרְיִמֵם לְהַעְלוֹת שָׁהֵוֹרִת, וּבְּרָס מֵקְטִיר שַׁחֲרִית, וּבְּרָס מִקְטִיר בִּין־: הָעַרְבִּה. בְּכָל־יוֹם, בְּּרָס מַקְטִיר בַּין־הַעָּלְה, בִּין־הַעָּלוֹת מִקְטִיר בִּין־הַעְרָבִים: 9 לֹא־תַעְלוֹּ עֻלְיוֹ. עַל מִוְבַח זָה:

קטֶּרֶת זֶּרָה. שׁנּם קְטֶּרֶת שֶׁל נְדְבָה, כַּלֶּן זְרוֹת לוֹ חוּץ מִזּוֹ:

וְעִלְּה וּמִנְחָה. וְלֹא עוֹלְה וּמִנְחָה. עוֹלְה שֶׁל בְּהֵמָה וְעוֹף,

וּמִנְחָה הִיא שֶׁל לֶחֶם: 10 וְבָּבֶּר אַהֲרֹן. מַתְּן דְּמִים: אַחַת בַּשְׁנָה. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, הוּא שֶׁנֶּאֱמֵר בְּ״אַחֲרֵי מוֹת״:

"וְיָצְא אֶל־הַמִּוְבַּח אֲשֶׁר לִפְנֵי־ה" וְכָפֶּר עְלְיו״יי: חַשָּאת

עַל טֻמְאַת מִקְּדְּשׁ וְקְדְשִׁיו: לֹדֶשׁ־קְדְשִׁים. הַמִּוְבַּח מְקַדְּשׁ עַל טֻמְאַת מִקְּדְשׁ וְקְדְשִׁיו: לֹדֶשׁ־קְדְשִׁים. הַמִּוְבַח מְקַדְּשׁ בַּלְכוֹים הַלְּלוֹּ בִּלְבַר, וְלֹא לַעֲבוֹדָה אַחֶּרָת:

חסלת פרשת תצוה

−® ONKELOS ଔ—

וְתַעבֵּיד יַת אֵרִיחַיָּא דְּאָעֵי שִׁטִין 5

וְתַהֵּפִי יַתְהוֹן דַּהְבָא 6: עְל אֲרוֹנָא לְקֵרָם פָּרֻכִּתָּא דִּי עַל אֲרוֹנָא

דְסַהֲדוּתָא לָקֶדֶם כַּפַּּרְתָּא דִּי עַל סָהֲדוּתָא דִּי אֲזַמִּין מִימְרִי לְךְּ

תַּפָּן: 7 וְיַקְטַר עֲלוֹהִי אַהֲרֹן קְטֹרֶת

בְּסְמִין בִּצְפַר בִּצְפָר בְּאַתְקָנוּתֵה יַת בּוֹצִינֵיָא יַקְטְרנַה: s וּבָאַדְלָקוּת

אַהְרֹן יַת בּוֹצִינַיָּא בֵּין שִׁמְשַׁיָּא

יַקְטְרָנַהּ קְטֹרֶת בַּסְמִין תְּדִירָא קֶּדֶם יָיָ לְדָרֵיכוֹן: 9 לָא תַסְּקוּן עֲלוֹהִי (לְּדִרֵיכוֹן:

קְטֶרֶת בַּסְמִין נַכְּרָאִין וַעֲלֶתָא ימִנְחָתָא וְנִסְכִין לָא תִנַסְכוּן עֲלוֹהִי:

10 וִיכַפַּר אַהֶרןׁ עַל קַרְנוֹהִי חֲדָא

בְּשַׁתָּא מִדֵּם חַטָּאתָא דְּכִפּוּרַיָּא חָדָא בְשַׁתָּא יְכַפֵּר עֲלוֹהִי לְדָרֵיכוֹן

קָּרָשׁ קַּרְשִׁין הוּא קָּרָם יְיָ:

.68 מְנוֹרוֹת. **69.** ויקרא טז, יח

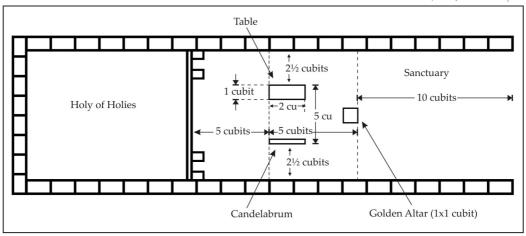

Figure 27: The position of the Inner Altar

- 5 You shall have them make the rods of acacia wood and overlay them with gold (see Figure 26).
- 6 You shall have them place it in front of the Curtain that hides the Ark of Testimony, directly in front of the Cover that lies over the Ark containing the Tablets of Testimony, which is where I shall convene with you (see Figure 27).¹²²
- 7 Aaron shall burn spice incense upon it. He shall burn it every morning, when he cleans out the residue of oil and soot left from the previous night in the lamps of the Candelabrum.

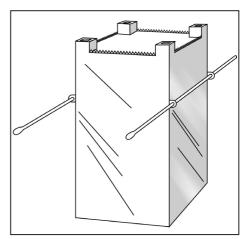

Figure 26: The rods of the Inner Altar

- ♦ Maftir 8 Aaron shall also burn incense on it when he kindles the wicks of the lamps in the afternoon—a continual, twice-daily offering of incense before God throughout your generations.
 - 9 You shall not burn upon it any other incense, i.e., any voluntary incense offerings, nor any ascent-offering or grain-offering whatsoever, nor may you pour any libation upon it.
 - 10 The only use it will have other than burning incense is this: Once a year, on Yom Kippur, Aaron shall make atonement for inadvertent defilement of the Tabernacle and its offerings by placing sacrificial blood on this altar's protrusions. Once a year, throughout your generations, he shall make atonement on it with the blood of the atonement sacrifice, i.e., the bull and goat specified for this purpose. The reason you must not burn any other incense or offer any sacrifices on this altar is because it is holy of holies unto God, i.e., its holiness surpasses even that of the Outer Altar. This altar is designated solely for burning the daily, obligatory incense, and therefore, burning anything else on it profanes it. In contrast, the outer altar is designated for more general use." 124

The Haftarah for parashat Tetzaveh may be found on p. 322. The Maftir and Haftarah for Shabbat Zachor may be found on p. 347.

-∞ CHASIDIC INSIGHTS ଔ

This level of consciousness is that of the highest level of the soul, *yechidah* ("the single one"; see chart next page). ¹²⁵

10 Once a year: This "once a year" was Yom Kippur. This law is stated here, rather than in the section of the

Torah that discusses the rites of *Yom Kippur*, ¹²⁶ in order to indicate that the daily incense offering (which took place in the outer chamber of the Tabernacle—the Sanctuary—and could be performed by any priest) was a minor version of the sublime incense offering

^{122.} Above, 25:22. 123. Leviticus 16:18. 124. Likutei Sichot, vol. 6, pp. 179-182. 125. Sefer HaSichot 5752, vol. 2, p. 414. 126. Leviticus 16.

of *Yom Kippur* (which took place in the inner chamber—the Holy of Holies—and could be performed only by the High Priest). The incense offering on *Yom Kippur* was the climax of the service of that day, and expressed the highest level of unity and identification between God and man, the manifestation of the *yechidah* in time (*Yom Kippur*, the holiest day of the year), space (the Holy of Holies), and person (the High Priest).¹²⁷

It is holy of holies unto God: The Inner Altar of the human Tabernacle is our "inner heart" while the Outer Altar is our "outer heart." The terms "inner" and "outer" heart refer to the two ways we can focus on the objects of our desires and emotions. We focus our "inner" heart on what we really desire, the true object of our emotions. We focus our "outer" heart on things we want only indirectly, because they help bring us to what we truly desire.

The Outer Altar, or outer heart, is reserved for interaction with the physical aspects of existence, the "animals" that must be "slaughtered" and channeled for good. The Outer Altar stood outside, in the Courtyard, because it embraced the mundane aspects of life and gave them meaning, i.e., it elevated the sparks of Divinity within them.

In contrast, the Inner Altar stood in a place where the mundane did not exist; its incense offerings did not elevate fallen sparks. The Hebrew word for "incense" (קטירת) is related to the Aramaic word for "bond" (קטירא), for the Inner Altar's purpose was to intensify and deepen our bond with Divinity. 128

In general, our lives can be divided into holy pursuits (the study of the Torah, performing its commandments, and prayer) and mundane pursuits (eating, sleeping, earning a living, and all other activities the Torah permits). Even when we engage in mundane pursuits, we should do so minimally "for the sake of heaven" that is, in order have the wherewithal to engage in our purely holy pursuits—or ideally, in or-

name of leve	el of the	experience		
yechidah	יְחִידָה "unique one"		unity with G-d	
chayah	חַיָּה	"living being"	awareness of G-d as continually creating the world	
neshamah	נְשָׂמָה	"breath"	vitality of intelligence	
ruach הַיִּח		"spirit"	vitality of emotion	
nefesh	נֶפֶשׂ	"creature"	physical vitality	

The Five Levels of the Soul

der to "know Him in all your ways" ¹³⁰ by consecrating the mundane acts and using *them* as ways to connect to God. ¹³¹

Nonetheless, even if we live up to these ideals of how to go about our mundane activities, we must still relegate them to our "outer hearts." Our "inner hearts" should always be focused on purely holy pursuits; we should always aspire to maximize the time and energy we can devote to Torah study, fulfilling God's commandments, and prayer.

True, we must never shy away from the task of elevating the sparks of Divinity latent in the physical world; this is an essential facet of making the world into God's home. Furthermore, it is a prerequisite for connecting to God through the more direct avenues of Torah study, performing the commandments, and prayer, as is evidenced by the fact that the coals used to burn the incense on the Inner Altar had to be taken from the Outer Altar. 132

But at the same time, we must remember that the Inner Altar was reserved exclusively for the soul-ascent signified by the incense. Despite the sublimity of elevating the material world, our real "home" is in the spiritual world, enveloped in walls of the Sanctuary and bound to God.¹³³

≫ INNER DIMENSIONS ❖

[10] The Inner and Outer Altars. The Outer Altar corresponds to *malchut* of *Atzilut* as it descends to the lower worlds of *Beriah*, *Yetzirah*, and *Asiyah* to

elevate the sparks in these worlds. The Inner Altar corresponds to *tiferet* of *Atzilut*, which does not descend into these lower worlds.¹³⁴

^{127.} Sefer HaSichot 5752, vol. 2, p. 414. 128. Sefer HaMa'amarim Melukat, vol. 2, pp. 122-123. 129. Avot 2:12. 130. Proverbs 3:6. 131. See Likutei Sichot, vol. 3, pp. 907, 932. 132. Mishneh Torah, Tamidim Umusafim 2:4. 133. Likutei Sichot, vol. 6, pp. 185-187. 134. Likutei Sichot, vol. 6, p. 185; cf. above, on 28:2.